

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Nazarje

Savinjska 4, 3331 Nazarje
Telefon: 03 839-3770
E naslov: OENazarje@zgs.gov.si

LETNI NAČRT
za
XIV. KAMNIŠKO-SAVINJSKO
LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE
za
LETO 2020

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ	2
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI	4
3.1	Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019.....	4
3.2	Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020	7
3.3	Škode od divjadi	11
3.4	Vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje gozda	16
4	ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD	20
4.1	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	20
4.2	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>)	24
4.3	Damjak (<i>Dama dama</i>)	30
4.4	Muflon (<i>Ovis ammon musimon</i>)	32
4.5	Gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	35
4.6	Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	38
4.7	Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>)	42
4.8	Šakal (<i>Canis aureus</i>)	44
4.9	Jazbec (<i>Meles meles</i>)	47
4.10	Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>)	48
4.11	Navadni polh (<i>Glis glis</i>)	50
4.12	Pižmovka (<i>Ondatra zibethica</i>)	51
4.13	Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	52
4.14	Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	54
4.15	Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>)	55
4.16	Mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>)	56
4.17	Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	57
4.18	Načrt dodajanja divjadi	59
5	EVIDENCE	60
6	PRILOGE	62

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka letnega načrta za Kamniško-Savinjsko LUO za 2020	1
Preglednica 2.1: Pregled lovišč v Kamniško – Savinjskem LUO	2
Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019	4
Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020	7
Preglednica 3.3: Škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019	11
Preglednica 3.4: Število škodnih primerov v zadnjem petletnem obdobju.....	13
Preglednica 3.5: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019	14
Preglednica 3.6: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020.....	14
Preglednica 3.7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) za enoto Zgornja Savinja v letu 2017	17
Preglednica 3.8: Primerjava deležev poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 med popisi 2010, 2014 in 2017	18
Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi	21
Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema srnjadi	23
Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema jelenjadi	27
Preglednica 4.2.2: Analiza odvzema jelenjadi	29
Preglednica 4.3.1: Analiza odvzema damjaka.....	31
Preglednica 4.4.1: Načrt odvzema muflonov	32
Preglednica 4.4.2: Analiza odvzema muflonov	34
Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov	35
Preglednica 4.5.2: Analiza odvzema gamsov	37
Preglednica 4.6.1: Analiza odvzema divjih prašičev	41
Preglednica 4.7.1: Analiza odvzema lisic.....	43
Preglednica 4.9.1: Analiza odvzema jazbecev	47
Preglednica 4.10.1: Analiza odvzema kun.....	49
Preglednica 4.12.1: Analiza odvzema pižmovk	51
Preglednica 4.13.1: Analiza odvzema poljskih zajcev.	53
Preglednica 4.15.1: Analiza odvzema fazanov	55
Preglednica 4.16.1: Analiza odvzema mlakarice	56
Preglednica 4.17.1: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran	58

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Položaj Kamniško-Savinjskega LUO v Sloveniji	3
Slika 2.2: Lovišča v Kamniško-Savinjskem LUO	3
Slika 3.1: Dinamika ovrednotene škode v LUO	12
Slika 3.2: Ovrednotena škoda, odvzem divjih prašičev in načrt odvzema divjih prašičev	12
Slika 3.3: Prikaz popisnih enot v Kamniško-Savinjskem LUO	16
Slika 3.4: Skupna poškodovanost v letu 2017 po popisnih enotah - višinski razredi R1-R4	17
Slika 4.1: Odvzem jelenjadi v loviščih Luče in Solčava za preteklo 10-letno obdobje	25
Slika 4.2: Odvzem jelenjadi v revirjih Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik za preteklo 10-letno obdobje	26
Slika 4.3: Lovišča s podatki o monitoringu šakala	46

KAZALO PRILOG

1. PREGLEDNICA: SEZNAM KRMIŠČ ZA PARKLJASTO DIVJAD V LETU 2020	62
2. PREGLEDNICA: SEZNAM MRHOVIŠČ ZA MALE ZVERI V LUO.....	65
3. ZAPISNIK USKLAJEVALNEGA SESTANKA Z OZUL	65
4. ZAPISNIK SESTANKA STROKOVNEGA SVETA ZGS OE NAZARJE	68
5. ZAPISNIK UPOŠTEVANJA OZIROMA NEUPOŠTEVANJA PRIPOMB NA OSNUTEK LETNEGA NAČRTA ZA KAMNIŠKO-SAVINJSKO LUO ZA LETO 2020.....	70
6. ZAPISNIK KORESPONDEČNE SEJE SVETA ZGS OE NAZARJE	76

1 UVOD

Letni načrt za XIV. Kamniško-Savinjsko lovsko upravljavsko območje (LUO) za leto 2020 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu in njegovimi spremembami (Ur.l. RS, št.16/04, št. 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C in 31/18). Zakon določa izdelavo letnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja, ki so bila objavljena v Ur.l. RS, št. 110/04. Znotraj LUO so opredeljena lovišča (Ur.l. RS, št. 128/04). Za lovišča so bile v sredini leta 2009 podeljene koncesije za trajnostno upravljanje s populacijami divjadi. Razdelilnik s tem načrtom opredeljenega odvzema in del v življenjskem okolju divjadi se naredi za ta lovišča. Stara in nova lovišča se v LUO bistveno ne razlikujejo, še največje razlike so v sedaj natančno določenih mejah in površinah. Skladno z Zakonom o divjadi in lovstvu je bilo ustanovljeno Območno združenje upravljavcev lovišč (OZUL) za XIV. Kamniško-Savinjsko in izvoljen 9 članski izvršni odbor, ki v postopku izdelave tega načrta zastopa upravljavce lovišč v LUO.

Letni načrt za Kamniško-Savinjsko LUO za leto 2020 temelji na ciljih in usmeritvah lovsko upravljavskega območnega načrta za Kamniško-Savinjsko LUO 2011-2020. Poleg zgoraj navedenih predpisov je napisan tudi v skladu z:

- Zakonom o gozdovih (Ur.l. RS, št. 30/93 in spremembe).
- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10).
- Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (U.l. RS, št. 101/04, št. 81/14).
- Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 110/04).
- Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur.l. RS, št. 117/04, št. 38/14).
- Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 128/04, št. 38/14).
- Navodili za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji (usklajeno ZGS, znanstveno-raziskovalne institucije, LZS, OZUL-i in IRSKO, 2011).

Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka letnega načrta za Kamniško-Savinjsko LUO za 2020

LUO	Datum	Kraj	Organ	Vsebina
5 lovišč	17. 1. 2020	Mozirje	OZUL	Pregled odstrela in izgub divjadi
8 lovišč	18. 1. 2020	Motnik - Špitalič	OZUL	Pregled odstrela in izgub divjadi
6 lovišč	19. 1. 2020	Ljubno	OZUL	Pregled odstrela in izgub divjadi
LUO	6. 3. 2020	Nazarje	OZUL	Usklajevalni sestanek
LUO	11. 3. 2020	Nazarje	Strokovni svet ZGS OE Nazarje	Določitev osnutka načrta
LUO	24. 3. 2020	Nazarje	ZGS OE Nazarje	Zbiranja pobud in pripomb
LUO	2. 4. 2020	Nazarje	Svet ZGS OE Nazarje	Določitev predloga načrta
LUO	10. 4. 2020	Ljubljana	MKO	Oddaja načrta na MKGP

Za pogostejše uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- LUO – Kamniško-Savinjsko lovsko upravljavsko območje,
- LN – letni načrt za LUO,
- LD – lovska družina,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- ARSO – Agencija republike Slovenije za okolje,
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin,
- IRSGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo.

2 OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ

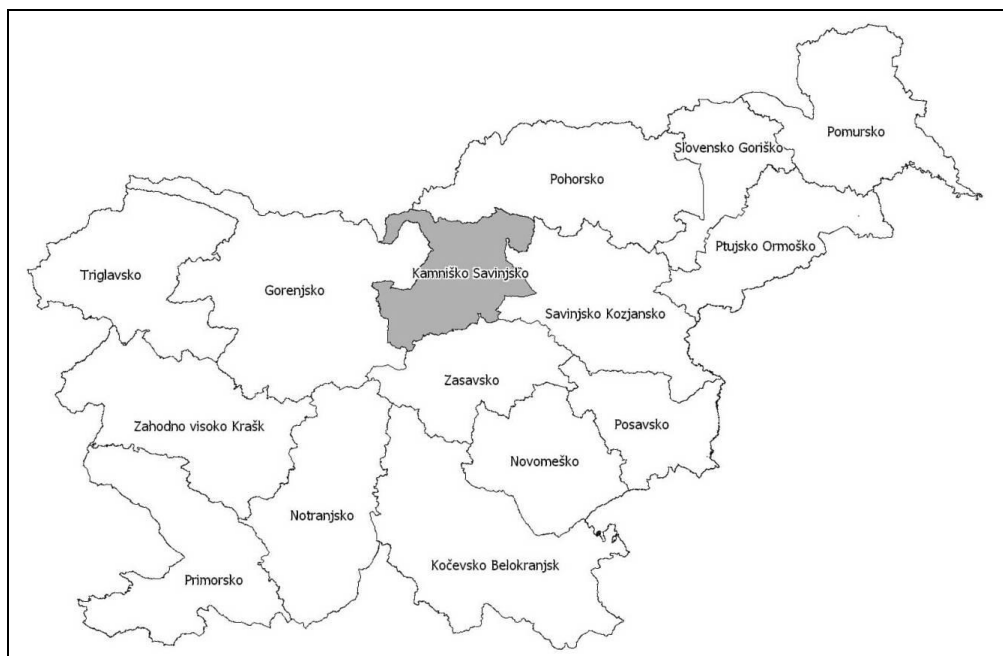
Kamniško-Savinjsko LUO obsega vzhodni del Kamniško-Savinjskih Alp z Menino planino, Dobrovljami in Tuhinjsko dolino z obrobniimi nižinskimi predeli ter vzhodni del Karavank z Raduho in Smrekovcem do obrobja Šaleške doline. Območje spada v alpsko in predalpsko fitogeografsko območje. Značilnost LUO je gorski in predgorski svet, planote in alpske doline. Za osrednji del LUO je značilna velika gozdnatost in ohranjenost naravne krajine.

Površina LUO je 91.510 ha, od tega je lovne površine 86.419 ha. V LUO je vključenih 19 lovišč, s katerimi upravljajo lovske družine. Upravno je območje razdeljeno na več upravnih enot: UE Mozirje - 7 lovišč, UE Velenje - 2 lovišči, UE Žalec – 2 lovišči, UE Kamnik – 5 lovišč in UE Domžale – 3 lovišča. Povprečna skupna površina lovišča je 4.816 ha.

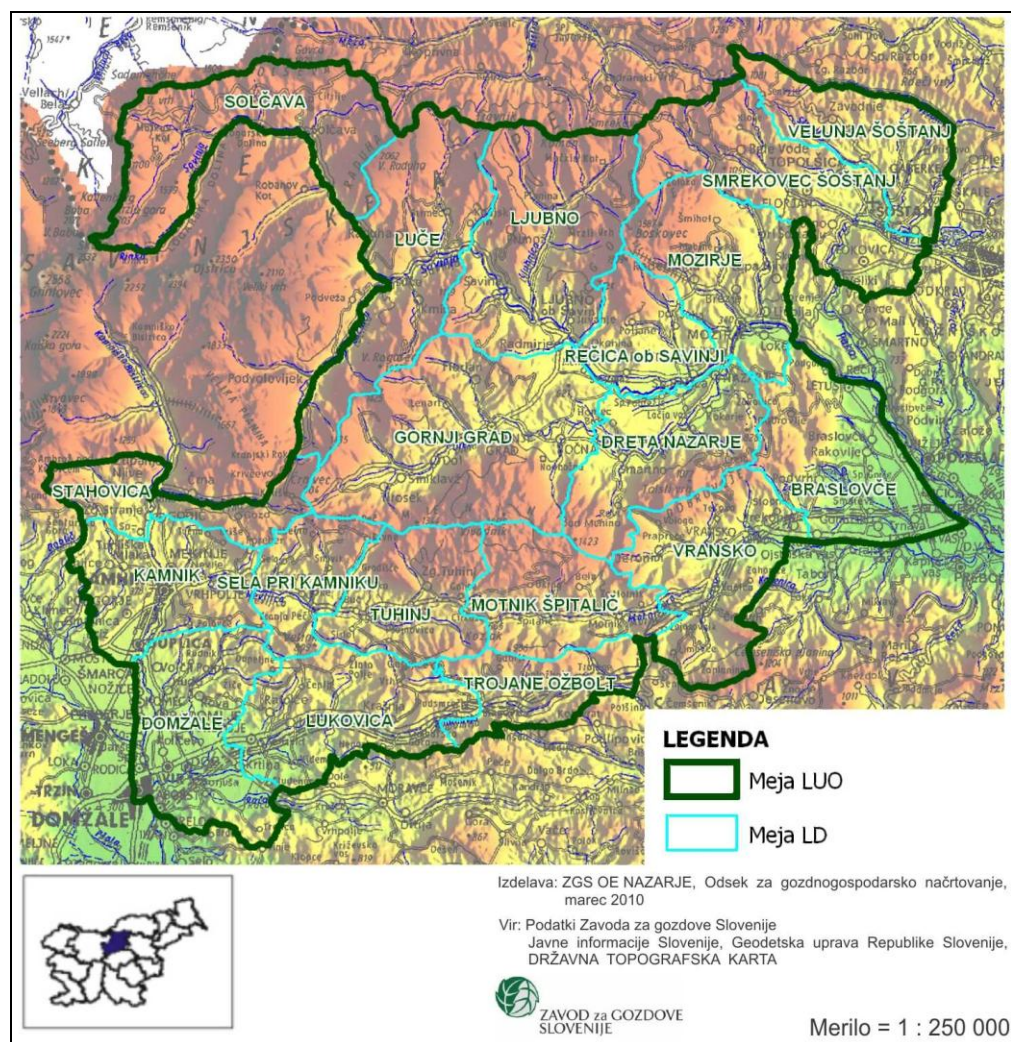
Lovišča povezuje dogovor o enotnem upravljanju z jelenjadjo v okviru Kamniško-Savinjskega lovsko upravljaljskega območja.

Preglednica 2.1: Pregled lovišč v Kamniško – Savinjskem LUO

Šifra stara	Šifra nova	Ime lovišča	Upravna enota	Površina skupna (ha)	Površina lovna (ha)	Površina nelovna (ha)
180	1401	Solčava	Mozirje	6.047	5.963	84
178	1402	Luče	Mozirje	6.317	6.184	133
183	1403	Ljubno	Mozirje	7.122	6.932	190
182	1404	Rečica	Mozirje	2.818	2.625	193
179	1405	Mozirje	Mozirje	4.820	4.590	230
383	1406	Smrekovec	Velenje	5.846	5.418	428
382	1407	Velunja	Velenje	3.761	3.549	212
184	1408	Gornji Grad	Mozirje	9.286	9.010	276
181	1409	Dreta	Mozirje	4.869	4.658	211
394	1410	Braslovče	Žalec	5.178	4.817	361
399	1411	Vransko	Žalec	5.243	4.984	259
91	1412	Stahovica	Kamnik	2.727	2.553	174
87	1413	Kamnik	Kamnik	4.241	3.594	647
93	1414	Sela	Kamnik	2.456	2.337	119
92	1415	Tuhinj	Kamnik	3.807	3.692	115
89	1416	Motnik-Špitalič	Kamnik	4.028	3.927	101
46	1417	Domžale	Domžale	5.197	4.336	861
47	1418	Lukovica	Domžale	5.057	4.700	357
50	1419	Trojane-Ožbolt	Domžale	2.690	2.550	140
		SKUPAJ		91.510	86.419	5.091

Slika 2.1: Položaj Kamniško-Savinjskega LUO v Sloveniji

Slika 2.2: Lovišča v Kamniško-Savinjskem LUO

3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

Ukrepi v življenjskem okolju divjadi so poleg realizacije odvzema divjadi prednostna naloga upravljavcev lovišč. Posebej pomembna je izvedba teh del v delih LUO, kjer so pogoji za bivanje in prehrano divjadi slabši.

3.1 Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Preglednica 3.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg	Realiziran obseg	Stopnja uresničitve načrta (%)
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI				
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	4.757	4.912	100
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI				
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	32,42	32,62	101
Spravilo sena z odvozom	ha	13,60	13,10	96
Priprava pasišč za divjad	ha	18,70	18,80	101
Vzdrževanje grmišč	ha	10,90	10,90	100
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	8,40	8,50	101
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	44	41	93
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	7	7	100
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	47	32	68
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	7	7	100
3. BIOTEHNIČNI UKREPI				
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	12.000	9.530	79
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	0	0	0
Preprečevalno krmljenje	kg	8.500	7.440	88
Privabljalno krmljenje	kg	22.000	23.565	107
Krmne njive	ha	4,78	5,23	109
Pridelovalne njive	ha	0,50	0,50	100
Sol	kg	3.550	3.300	93
4. LOVSKI OBJEKTI				
Solnice (obnova in novogradnja)	število	1.889	1629	86
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	169	160	95
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	49	43	88
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	115,5	112,3	97

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Opravljen je bilo opazovanje in spremljanje vseh vrst divjadi v višini 4.912 ur (100 % načrta), od tega 4.279 ur za veliko divjad in 633 ur za malo divjad. Večina dela je bila opravljena v okviru lovsko-čuvajske službe. V primerjavi s preteklim letom se je število ur povečalo za 250 ur. Ukrepi so bili opravljeni v skladu z načrtom.

Biomeliorativni ukrepi

Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna)

V preteklem letu se je pokosilo 32,62 ha travnikov (101 % načrta), kar znaša 0,38 ha na 1.000 ha lovne površine. Površina opravljene košnje se je glede na leto 2018 malenkost povečala. Ukrepi so bili ustrezno opravljeni.

Spravilo sena z odvozom

Iz nekaterih lokacij košnje je potreben tudi odvoz sena, ki je bil izveden s 13,10 ha površine (96 % načrta).

Gnojenje travnikov

Upravljalci lovišč praviloma ne izvajajo dodatnega gnojenja travnikov, katere vzdržujejo za namen prehrane rastlinojede divjadi. V letu 2019 ukrep ni bil načrtovan in tudi ne izvajan.

Vzdrževanje grmišč

Namen vzdrževanja grmišč je zagotavljanje primerne prehranske osnove in bivalnih pogojev za rastlinojedo divjad in druge živalske vrste. Realizacija je bila 10,90 ha, kar pomeni 100 % načrtovane površine, površina je za 0,17 ha manjša kot preteklo leto. Ukrep je bil ustrezno opravljen.

Priprava pasišč za divjad

S pripravo pasišč izboljšamo prehranske pogoje za divjad s čiščenjem zaraščajočih površin. Realizacija je bila 18,80 ha (101 % načrta). Skupna površina priprave pasišč se je v primerjavi z letom 2018 zvišala za 2,40 ha. Ukrep je bil ustrezno opravljen.

Vzdrževanje gozdnega roba

Namen vzdrževanja gozdnega roba je ohraniti njegovo dolžino in strukturo, ker nudi divjadi in drugim živalskim vrstam zatočišče in hrano. Realizirano je bilo 8,5 ha površine, kar pomeni 101 % načrta. Obseg izvedenega dela se je zvišal za 0,4 ha glede na predhodno leto. Površina dela je ustrezna.

Vzdrževanje remiz za malo divjad

Ukrep ni bil načrtovan in se tudi ni izvajal.

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Očiščeno je bilo 41 kalov (93 % načrta), 2 manj kot predhodno leto. Ukrep je bil zadovoljivo izveden.

Vzdrževanje večjega vodnega vira

Dela so bila opravljena na 7 objektih (100 % načrta), 1 več kot predhodno leto. Ukrep je bil izveden ustrezno.

Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja

Namen je izboljšati prehrano divjadi s sajenjem plodonosnih vrst, opravljeno je bilo 68 % načrta, lovci so posadili 32 sadik. Posadili so 20 sadik manj kot predhodno leto. Ukrep je bil izveden zadovoljivo.

Postavitev in vzdrževanje gnezdnic

Vzdrževanih je bilo 7 gnezdnic, od 7 načrtovanih. Vzdrževala se je 1 gnezdilnica več kot predhodno leto.

Biotehnični ukrepi

Zimsko krmljenje divjadi

Zimsko krmljenje jelenjadi se je izvajalo v osrednjem delu populacije jelenjadi (lovišča Solčava, Luče, Gornji Grad, Ljubno, Motnik-Špitalič, Mozirje, Tuhinj in Dreta). Zimsko krmljenje muflonov se je izvajalo v lovišču Solčava. Zimsko krmljenje damjaka se je izvajalo v lovišču Velunja. Zimsko krmljenje male divjadi se ni izvajalo. Skupna poraba krme za zimsko krmljenje je bila 9.530 kg, od načrtovanih 12.000 kg in za 2.420 kg manj kot predhodno leto. Zaradi mile zime je bila poraba krme nižja.

Preprečevalno krmljenje

Preprečevalno krmljenje divjih prašičev se je izvajalo v loviščih Dreta, Braslovče, Vransko, Gornji Grad, Trojane-Ožbolt, Tuhinj, Motnik-Špitalič, Rečica ob Savinji, Velunja in Smrekovec. Skupaj so imela ta lovišča 16 preprečevalnih krmišč. Skupna poraba krme za preprečevalno krmljenje je bila 7.440 kg, 88 % načrtovane. Večinoma se za preprečevalno krmljenje uporablja koruza. V primerjavi s preteklim letom se je porabilo 360 kg manj krme. Glede na številčnost divjih prašičev in na pogostost škod na kmetijskih zemljiščih bi lahko bil ukrep bolje izkoriščen.

Privabljalno krmljenje

Za doseganje primerno visokega odvzema divjih prašičev, jelenjadi in v manjši meri muflonov in damjakov, imajo upravljalci lovišč večje število privabljalnih krmišč. V letu 2019 so v ta namen porabili skupno 23.565 kg krme (107 % načrtovane količine). Skupna količina krme za privabljanje je za 995 kg nižja kot preteklo leto.

Krmne njive

Obdelanih je bilo 5,23 ha krmnih njiv (109 % načrta). V primerjavi z letom 2018 se je površina povečala za 1,28 ha. Krmne njive je obdelalo 11 lovišč, 3 več kot predhodno leto, kar je vzpodbudno.

Pridelovalne njive

Površina pridelovalnih njiv je bila 0,50 ha (100 % načrtovanih), gre za njive, večinoma v nižinskih delih, ki jih je možno strojno obdelovati. Površina je enaka kot predhodno leto.

Zalaganje solnic

Položilo se je 3.300 kg soli (93 % načrta). V primerjavi z letom 2018 se je količina položene soli zmanjšala za 85 kg soli.

Lovski objekti

Solnice

Vzdrževanih je bilo 1.575 solnic, novozgrajenih pa 54 solnic. To je 86 % načrtovanih solnic. Skupno število solnic se je zmanjšalo za 246, glede na predhodno leto (tako veliko zmanjšanje je verjetno tudi posledica napačnega evidentiranja za lovišče Mozirje, saj je kljub načrtovanim 85 solnicam, brez evidentirane realizacije).

Lovske preže

Obnovljenih je bilo 104 in novozgrajenih 56 lovskih prež, skupaj 160 (101 % načrta).

Krmišča

Obnovljenih je bilo 37 krmišč, novozgrajenih pa 6 krmišč, skupaj 43 (95 % načrta).

Lovske steze

Vzdrževanih je bilo 109,8 km lovskih stez in novozgrajenih 2,5 km, skupaj 112,3 km (97 % načrta).

Realizacija načrta ukrepov v življenjskem okolju divjadi je bila v letu 2019 dobro izvedena, tako obseg kot struktura opravljenih biomeliorativnih ukrepov sta bila ustrezna. V primerjavi z letom 2018 je obseg izvedenih biomeliorativnih na podobni višini. Pri biotehničnih ukrepih so lovišča spoštovala določila o nedopustnem preseganju zimskega krmljenja, pri preprečevalnem krmljenju tudi ni bilo preseganja načrtovanih količin, pri privabljalnem krmljenju pa je bilo preseganje za 7 %. Količina položene soli je bila nekoliko nižja od načrtovane.

3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020*Preglednica 3.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020*

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI		
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	6.016
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI		
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	33,17
Spravilo sena z odvozom	ha	13,60
Priprava pasišč za divjad	ha	17,3
Vzdrževanje grmišč	ha	10,90
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	6,8
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	45
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	6
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	44
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	5
Količina soli	kg	3.550
3. BIOTEHNIČNI UKREPI		
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	12.000
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	0
Preprečevalno krmljenje	kg	8.250
Privabljalno krmljenje	kg	22.000
Krmne njive	ha	5,05
Pridelovalne njive	ha	0,50
4. LOVSKI OBJEKTI		
Solnice (obnova in novogradnja)	število	1.902
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	163
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	47
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	115,5

Načrt ukrepov v življenjskem okolju divjadi je primerljiv z načrtom in realizacijo iz leta 2019. Obseg načrtovanih ukrepov je v veliki meri odvisen od lastniških razmerij med LD in lastniki zemljišč, saj se večina ukrepov izvaja na zemljiščih v zasebni lasti. LD naj v teh primerih pridobijo najemne pogodbe, v primeru subvencioniranja s strani RS pa tudi odstopne izjave. Nekaj biomeliorativnih del izvajajo lastniki gozdov tudi sami, za kar pridobijo tudi ustrezne subvencije v skladu s Pravilnikom o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove.

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Upravljavci lovišč naj v letu 2020 usmerijo pozornost v spremljavo stanja vseh vrst divjadi ter vzdrževanje okolja posameznih vrst lovne divjadi. Pomembno je opazovanje vrst, ki so redkejšje ali kakorkoli ogrožene (zaradi bolezni), zlasti poljskih kur, poljskega zajca, lisice in gamsa. Posebej pozorno naj se spremljajo izgube. Za varstvo in monitoring male divjadi se načrtuje 1.486 ur in za veliko divjad 4.530 ur.

Zaradi bližajoče se afriške prašičje kuge je treba posvetiti vso pozornost ob morebitnem poginu divjih prašičev in v tem primeru takoj ukrepati v skladu z navodili Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in o tem obvestiti regijski center za obveščanja na številki 112.

Dopustna odstopanja: Obseg načrtovanih del v lovišču mora biti dosežen vsaj 90 %, lahko je presežen.

Biomeliorativna dela**Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna)**

V LUO je načrtovana površina košnje (ročne in strojne) 33,17 ha in je nekoliko višja kot v letu 2019. Načrtovanih objektov naj bo več v bolj gozdnatih delih LUO. Ukrepi naj se izvajajo v večini lovišč. Ker je to pomemben ukrep, naj se upravljavci lovišč angažirajo pri ohranjanju teh površin in iščejo tudi nove objekte.

Spravilo sena z odvozom

Na podlagi predloga lovišč načrtujemo odvoz sena s skupne površine 13,60 ha.

Vzdrževanje grmišč

Vzdrževanja grmišč se načrtuje 10,90 ha, enako kot predhodno leto. Objekti naj bodo izbrani prednostno v predelih, kjer je gostota rastlinojede divjadi največja. Vzdrževanje grmišč naj poteka tako, da se periodično (na 3 do 5 let) poseka grmovni sloj.

Priprava pasišč za divjad

Ukrep priprave pasišč je načrtovan v nekoliko nižjem obsegu kot lani, 17,3 ha. Priprava pasišč pomeni osnivanje novih pašnih površin za divjad na zaraščenih površinah. Potrebno je odstraniti vegetacijo (ročno ali strojno) ter po potrebi oz. možnosti površino frezati in posejati s travo.

Gnojenje travnikov in pašnikov

Ukrep ni potreben, zato ga ne načrtujemo.

Vzdrževanje gozdnega roba

Načrt vzdrževanja gozdnega roba je 6,80 ha površine in je nekoliko nižji, kot je bil načrt in realizacija v letu 2019. Pravilno oblikovan gozdni rob je širok eno povprečno višino dreves, je stopničast in večslojen, v njem so drevesa različnih velikosti. Poraščen naj bo z različno visokim in gostim grmovjem. Posebej zaželeno je plodonosno drevje in grmovje. Da gozdni rob ne postane vrzelast, ga je treba obnavljati. Najprimernejša je panjevska sečnja – posek šopov, s čimer dosežemo gostejši grmovni sloj in nižje višine drevja.

Vzdrževanje remiz za malo divjad

Ukrep se izvaja v delih lovišč, kjer prevladuje intenzivno kmetijstvo. Prvenstveno gre za ohranjanje skupin drevja in grmovja sredi kmetijskih površin ter ohranjanje drevja in grmovja ob potokih in melioracijskih jarkih. V letu 2020 ni planiranega ukrepa, je pa zaželen.

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Načrtuje se obnova 45 kaluž (ena več kot predhodno leto). Ukrep naj se izvaja v vseh loviščih, kjer je gostejša populacija divjih prašičev. Pri vzdrževanju kaluž naj se odstranijo iz njih odmrle veje, listje in druge organske snovi. Z manjšimi zemeljskimi deli naj se uredi in utrdi brežine in poglobi dno.

Vzdrževanje večjega vodnega vira

Načrtuje se vzdrževanje 6 večjih vodnih virov (ena manj kot predhodno leto).

Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja

Načrtuje se sadnja 44 sadik plodonosnega drevja. Sadnja naj se izvaja na rastiščih in nadmorskih višinah, da lahko plodovi dozori. Sadnjo plodonosnega drevja izvajajo vsak leto tudi lastniki gozdov.

Postavitev in vzdrževanje gnezdnic

Ker so v LUO pogoji za gnezdenje ptic pevk ugodni, se načrtuje vzdrževanje minimalnega števila gnezdnic (5).

Načrtovanih biomeliorativnih del ni potrebno dosegali, je pa priporočljivo, da se jih izvede v čim večji možni meri, lahko tudi preseže.

Biotehnični ukrepi

Zimsko krmljenje divjadi

Za zimsko krmljenje parkljuste divjadi načrtujemo v območju 12.000 kg krme. Količina je enaka kot predhodno leto. Sestava krme je:

- do 30 % (3.600 kg) sočne krme (okopavine, tropine, sadje),
- nad 60 % (minimalno 7.200 kg) voluminozne krme (seno, silažne bale),
- do 10 % (maksimalno 1.200 kg) močne krme (koruza, žita, kostanj).

Krma je namenjena jelenjadi in muflonom. Zimsko krmljenje srnjadi in gamsov ni dovoljeno.

V primeru izjemnih zimskih razmer (dolgotrajnejša visoka snežna odeja) je dovoljeno krmljenje srnjadi kot to določa Lovsko upravljavski načrt za Kamniško-Savinjsko LUO 2011-2020. Oceno izrednih razmer opravi samostojno upravljavec lovišča in pisno obvesti OE ZGS. Soglasje (nesoglasje) k začetku krmljenja izda ZGS, OE Nazarje in o tem obvesti tudi lovsko inšpekcijo. Pred izdajo dovoljenja morajo biti izvedeni ukrepi povečevanja prehranske ponudbe srnjadi z naravno hrano (posek drevja in grmovja za objedanje, pluženje).

Jelenjad se krmi v osrednjem delu populacije jelenjadi. Z načrtom želimo zagotoviti čim bolj enakomerno razporeditev zimskih krmišč, zlasti na območjih kamor jelenjad po dosedanjih izkušnjah v zimskih razmerah migrira ter na območjih, kjer je moten zanj v okolju najmanj. Z večjim številom registriranih krmišč (ob

potencialno manjšem številu aktivnih) tudi zagotavljamo možnost letnega oziroma sezonskega prilagajanja nepredvidenim razmeram v okolju (žledolomi, vetroolomi, druga nedostopnost, sanacije, zimske sečnje,...), ter aktiviranje »nadomestnih« zimske krmišč. Območje, kjer bi bila locirana zimska krmišča, naj bi bilo praviloma v nižjih legah z manj snega, znotraj 2 kilometrskega pasa pod nadmorskimi višinami 900 m. Lovišči Luče in Solčava lahko imajo do 1 krmišče na 1.000 ha lovne površine, lovišča Gornji Grad, Ljubno in Motnik do 1 krmišče na 1.500 ha lovne površine, lovišča Dreta, Braslovče, Mozirje, Rečica, Smrekovec, Stahovica, Trojane, Tuhinj in Vransko lahko imajo do eno aktivno krmišče. V ostalih loviščih je zimsko krmljenje jelenjadi prepovedano. Zaradi preprečevanja škod na gozdnem drevju morajo lovišča poskrbeti za stalno založenost krmišč. Krmišča za jelenjad naj bodo prostorsko ločena od krmišč za divje prašiče.

Zimsko krmljenje muflonov se izvaja v lovišču Solčava in Stahovica, v predelih povečanih koncentracij muflonov v zimskem času. Uporabi se voluminozna, sočna in močna krma. Delež močne krme ne sme presegati 10 %. V lovišču Solčava je lahko 4 – 5 krmišč, v lovišču Stahovica pa eno krmišče.

Zaradi ohranjanja posameznih manjših košenic je dovoljeno pokošeno seno zložiti v kopo za potrebe zimskega krmljenja divjadi tudi na drugih lokacijah. Količin ni potrebno navesti v načrtu.

Količina zimskega krmljenja se ne sme presegati. Le v izjemnih vremenskih pogojih (dolge in ostre zime z debelo snežno odejo) se lahko količina zimskega krmljenja presega za največ 20 %, vendar ob predhodni strokovni presoji ZGS. Seznam krmišč za zimsko krmljenje je v prilogi tega načrta.

Zimskega krmljenja male divjadi v letu 2020 ne načrtujemo.

Preprečevalno krmljenje divjadi

Preprečevalno krmljenje je namenjeno divjim prašičem v časovno omejenem vegetacijskem obdobju od začetka aprila do konca oktobra, z namenom zadrževanja živali v predelih, kjer so manjše možnosti nastanka škod na kmetijskih površinah. Preprečevalna krmišča naj bodo locirana globoko v gozdni krajini predvsem na območjih mirnih con. Načrtujemo skupno 8.250 kg krme, 250 kg manj kot preteklo leto. Sestava krme: 90 % (7.425 kg) močne krme (koruza, žito), do 4 % (330 kg) sočne krme in do 6 % (495 kg) voluminozne krme. Preprečevalno krmimo v gozdnih predelih lovišč z najvišjo številčnostjo divjih prašičev: Braslovče, Vransko, Gornji Grad, Dreta, Trojane-Ožbolt in Motnik-Špitalič, kjer imajo lovišča lahko več preprečevalnih krmišč. Lovišča Stahovica, Luče, Ljubno, Rečica, Mozirje, Smrekovec, Velunja, Tuhinj, Lukovica in Domžale lahko v primeru povečanih škod izvajajo preprečevalno krmljenje z nizkimi količinami krme, ob predhodni strokovni presoji ZGS. Skupaj je v LUO evidentiranih 14 preprečevalnih krmišč. V loviščih Solčava, Kamnik in Sela preprečevalno krmljenje ni potrebno.

Na krmiščih za preprečevalno krmljenje odstrel ni dovoljen. Krmišča so lahko locirana po eno na vsakih 1.000 ha gozdne površine. Pri tem je potrebno zagotoviti, da so mesta privabljalnega krmljenja divjega prašiča zadosti oddaljena od krmišč, kjer se izvaja preprečevalno krmljenje. Med seboj morajo biti oddaljena vsaj 300 m. Krmljenje se izvaja na način, da je krma na krmiščih dostopna predvsem divjemu prašiču (npr: krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme,...) in ne ostali divjadi (srnjadi). Prašičem naj bo dnevno dostopno na preprečevalnem krmišču največ do 2 kg ustrezne vrste krme (žit ali koruze).

V habitatih divjega petelina in ruševca preprečevalno krmljenje divjega prašiča ni dovoljeno: vršni del Menine planine, Kašnega vrha in Rogatca, vršni del grebena Sleme, Smrekovec, podaljšek po grebenu na vršni del planote Golte, od Smrekovca naprej po grebenu na Krnes, Komen, Travniki, naprej vršni del Raduhe, greben od Olševe do Pavličevega sedla in naprej proti Matkovemu Grintavcu.

Količina položene krme se lahko preseže samo ob pojavljanju večjih škod in ob predhodni strokovni presoji ZGS.

Seznam krmišč za preprečevalno krmljenje je v prilogi tega načrta.

Privabljalno krmljenje divjadi

Privabljalno krmljenje se izvaja s ciljem olajšane opazovanja in odstrela divjadi. V prvi vrsti je namenjeno divjemu prašiču, v manjši meri pa jelenjadi, muflonu in damjaku, za doseg višjega in strukturno ustrežnejšega odstrela. Načrtovana količina krme je 22.000 kg, enako kot v preteklem letu. **Količina krme se ne sme presegati.** Privabljalno krmljenje je dovoljeno le na krmiščih, ki so evidentirana v prilogi tega načrta ter v letnem načrtu lovišča.

Za divjega prašiča:

Uporablja se močno krmo. Dnevno naj bo na krmišču dostopno največ do 2 kg krme. Krmljenje se lahko izvaja vse leto. ZGS sprotno vsako leto posodablja kataster krmišč za privabljalno krmljenje divjega prašiča. Število krmišč je omejeno glede na odvzem divjega prašiča. V loviščih z doseženim povprečnim odvzemom letno najmanj 20 divjih prašičev v zadnjih petih letih je dopustna gostota krmišč največ eno krmišče na 400 ha gozdne površine, v ostalih loviščih z nižjim odvzemom pa največ eno krmišče na 600 ha gozdne površine. Kot dodaten kriterij pri določanju lokacij krmišč bo ZGS upošteval tudi strnjenost gozdnih površin oziroma velikost gozdnih kompleksov v posameznem lovišču, oddaljenost privabljalnih krmišč od preprečevalnih krmišč ter prepoved krmljenja v habitatih divjega petelina in ruševca, kjer praviloma krmljenje ni dovoljeno nad 1.200 m nadmorske višine. Obstoječa krmišča nad 1.200 m.n.v. naj se opusti v naslednjih 3 letih, torej do vključno leta 2022. Na teh krmiščih ni dovoljeno polagati krme od začetka marca do konca junija. Nova krmišča se načrtuje pod 1.200 m.n.v..

Za jelenjad:

Uporablja se sočno in voluminozno krmo. Krmišča so založena samo v času lovne dobe. Pri privabljalnem krmljenju je dovoljeno zalagati največ 1 krmišče na 500 ha lovne površine lovišča, pri čemer je na posameznem krmišču dovoljeno dnevno položiti skupno največ 50 kg krme, od tega količina močne krme, ki je dnevno dostopna jelenjadi, ne sme presegati 5 kg. Privabljalna krmišča za jelenjad naj se po 10 letih prestavi na drugo ustrezno lokacijo. V lovišču Domžale, kjer je jelenjad redko prisotna, ni lokacij krmišč za jelenjad. Seznam privabljalnih krmišč za jelenjad je v prilogi tega načrta.

Za muflona:

Lovišči Solčava in Stahovica lahko imata po 2 privabljalni krmišči za muflone, ki sta založeni v času lovne dobe.

Za damjaka:

Lovišče Velunja ima lahko 2 privabljalni krmišči za damjake.

Mala divjad (lisica, kuna zlatica, kuna belica)

Krmljenje malih zveri ima izključno značaj privabljalnega krmljenja z namenom lova. Izvaja se s krmo živalskega izvora ter s krmo rastlinskega izvora (sadje). Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi.

Malih zveri ne krmimo v območjih habitatov gozdnih kur.

Krmne njive

Načrtujemo 5,05 ha krmnih njiv v 11 loviščih. Ostala lovišča, kjer se nahajajo habitatni jelenjadi in/ali divjih prašičev, pa krmne njive še nimajo, naj uredijo kot krmno njivo manjšo površino 0,02 ha (2 ara) ob obstoječi preži ali ob obstoječem krmišču. Priporočamo ureditev manjših krmnih njiv brez oranja, le z zadelovanjem z neporabljenim senom iz preteklega leta ter uporabo bolj raznolikih kultur. Krmne njive naj bodo v gozdnih predelih v območjih razširjenosti jelenjadi in divjih prašičev, ker s to dodatno ponudbo hrane lahko zadržimo živali v gozdnih predelih in tako preprečimo škode na kmetijskih površinah. Tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst ni dovoljeno sejati ali saditi. S krmno njivo lahko nadomestimo znižane načrtovane količine krmljenja. Dopustna odstopanja: Načrt je lahko presežen, ni pa ga treba dosegati.

Pridelovalne njive

Lovišča lahko pridelujejo krmo za potrebe krmljenja divjadi na pridelovalnih njivah. Načrtujemo 0,5 ha pridelovalnih njiv v lovišču Vransko.

Dopustna odstopanja: Načrt je lahko presežen, ni pa ga treba dosegati.

Sečnja v zimskem času

Ukrepa ne načrtujemo, upravljavcem lovišč pa priporočamo izvajanje tega ukrepa v dogovoru z lastniki gozdov in revirnim gozdarjem ZGS. Sečnja jelk in dreves obraslih z bršljanom se izvaja v poznojesenskem in zimskem času. Sečnjo dreves v času debele snežne odeje naj izvajajo lovišča Solčava, Luče, Gornji Grad in Ljubno, predvsem v predelih, kjer se pojavljajo škode od jelenjadi.

Lovski objekti

Zalaganje solnic

Načrtujemo zalaganje 1.902 solnici, v katere se položi 3.550 kg soli. Načrtovana količina soli je enaka kot preteklo leto. Načrtovanih je 11 solnici več kot predhodno leto. Količino položene soli se ne sme preseči.

Solnice se ne sme postavljati ob vodnih virih, da se prepreči vnos vanje. Solnice se zalaga v zmernih količinah s soljo in mineralnimi kamni (največ 2 kg na solnico).

Lovske preže

Za obnovo in novogradnjo predvidevamo 163 objektov, za kar bo potrebnih približno 3.055 delovnih ur. Visoke preže morajo biti izdelane iz naravnih in okolju prijaznih materialov. Za postavitve lovske preže je treba predhodno pridobiti soglasje lastnika zemljišča.

Krmišča

V letu 2020 predvidevamo obnovo oz. novogradnjo 47 krmišč. Pri obnovi in novogradnji krmišč so upoštevana vsa krmišča ne glede na namen krmljenja. **Za novogradnjo krmišč je treba pridobiti soglasje lastnika zemljišča in ZGS.**

Lovske steze

V letu 2020 predvidevamo obnovo/novogradnjo stez v skupni dolžini 115,5 km. Lovske organizacije naj se izogibajo novogradnjam, aktivnosti naj usmerijo v vzdrževanje le teh. Dela naj se ne izvajajo na območjih, kjer obstaja velika verjetnost uporabe teh stez v rekreacijske namene.

Načrtovanih obnov oz. novogradenj lovskih objektov ni treba realizirati

3.3 Škode od divjadi

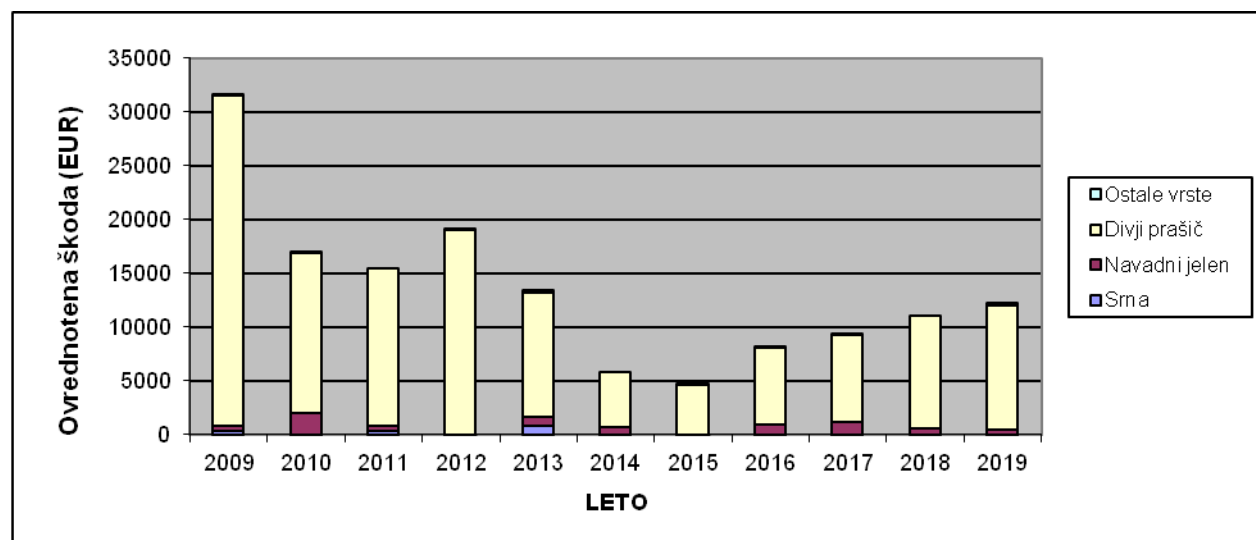
Škode v letu 2019

Preglednica 3.3: Škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019

Vrsta divjadi	Kultura	Ovrednotena škoda	
		2019	EUR / 100 ha
srna	kulture	207,30	0,24
	gozd	0	0
skupaj		207,30	0,24
navadni jelen	kulture	0	0
	travniki	170,00	0,20
	gozd	125,00	0,14
	ostalo	0	0
skupaj		295,00	0,34
divji prašič	kulture	2.199,00	2,54
	travniki	9.377,37	10,85
	ostalo	0	0
skupaj		11.576,37	13,40
SKUPAJ PARKLJARJI		12.078,67	13,98
jazbec	kulture	100	0,12
	travniki	85	0,10
kuna belica	d. živali	21	0,02
SKUPAJ OSTALO		160,00	0,24
VSE SKUPAJ		12.284,67	14,22

Ovrednotena škoda: izplačana odškodnina v denarju + izdan material + opravljene ure sanacije (1 ura = 5 €).

Ovrednotena škoda se je v letu 2019 ponovno nekoliko povečala glede predhodnih 5 let, vendar je še vedno nižja kot je bila na začetku tega desetletja. Evidentirane škode v letu 2019 je bilo 12.284,67 €.

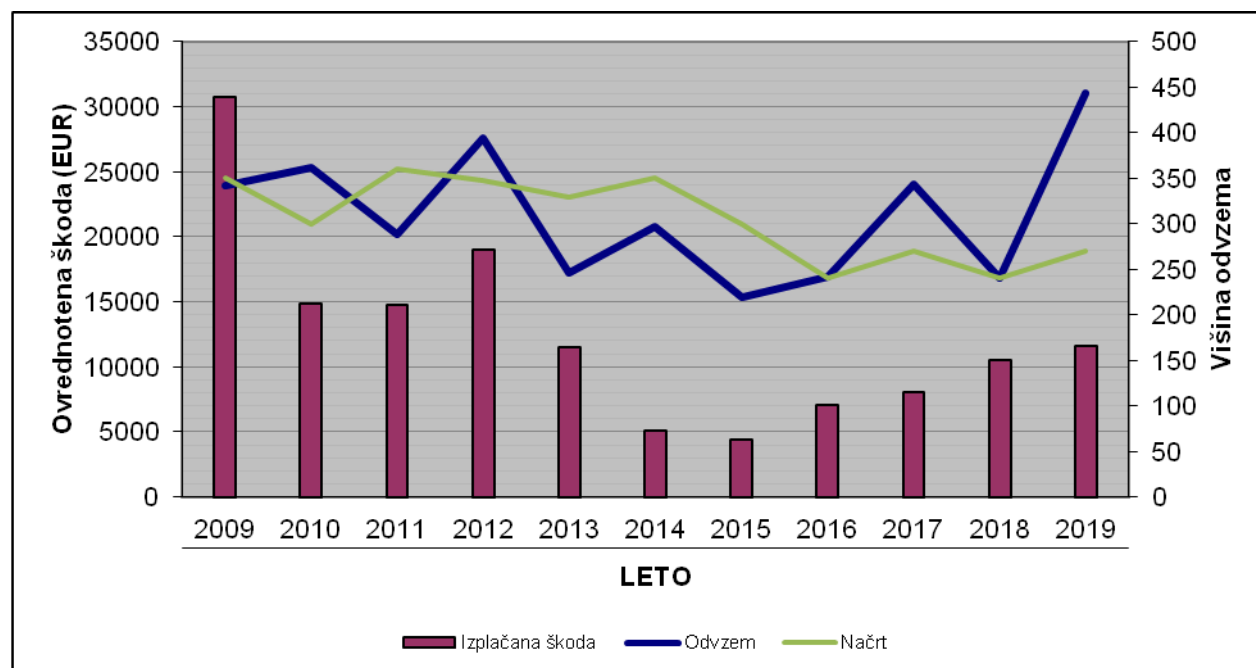

Slika 3.1: Dinamika ovrednotene škode v LUO

Škode od divjih prašičev predstavljajo kar 94,2 % vseh škod. Izplačanih škod (v gotovini, materialu ali delu) je bilo za 11.576,37 €. V zadnjih 4 letih se škode po divjih prašičih postopno povečujejo, vendar so še vedno relativno nizke, glede na preteklo desetletno obdobje. Pri strukturi škod od divjih prašičev je bila v letu 2019 večina škod na travinju 81,0 %, na kulturah pa 19,0 %. Največji obseg škod je bil v JV in osrednjem delu LUO in sicer v loviščih Vransko (2.822,00€), Gornji Grad (2.174,79 €) in Motnik-Špitalič (1.845,00 €). V ostalih loviščih je bilo škode manj kot 1.000 €, v štirih loviščih ni bilo evidentiranih škod.

V letu 2019 je bila številčnost divjih prašičev precej večja, glede na predhodna leta, škode pa se niso sorazmerno povečevale. Pomembno je, da skoraj vsi upravljavci lovišč z ustreznim ukrepanjem učinkovito znižujejo škode. Odvzem divjih prašičev je bil visok, kljub temu, da ni bilo snega in je bilo težje organizirati skupne love.

V prihodnje naj lovišča še naprej dosegajo dovolj visok odvzem divjih prašičev v primerni strukturi, izvajajo preprečevalni odstrel na kmetijskih površinah ter ohranjajo obseg del za preprečevanje škod.

Slika 3.2: Ovrednotena škoda, odvzem divjih prašičev in načrt odvzema divjih prašičev

Škode od jelenjadi so bile evidentirane v višini 295,00 €, kar je za 307,20 € manj kot predhodno leto. Obravnavana sta bila samo 2 škodna primera (oba v Gornjem Gradu). En škodni primer je bil obravnavan v

lovišču Motnik-Špitalič na 2. stopnji, kjer je komisija določila odškodnino za poškodovan smrekov drogovnjak, na površini cca 0,30 ha, vendar se oškodovanec ni strinjal z ugotovitvami, zato nimamo evidentirane škode. Kljub pogostemu opažanju škod v mlajših razvojnih fazah gozdov (predvsem smrekovih drogovnjakih), večinoma, oškodovanci ne uveljavljajo škodnih zahtevkov.

Škode od srnjadi so bile evidentirane v višini 207,30 €. Škodne primere so obravnavali na kmetijskih kulturah v loviščih Rečica ob Savinji in Kamnik.

Škod od gamsa, muflona in damjaka ni bilo evidentiranih.

Na nelovnih površinah v letu 2019 ni bilo evidentiranih škodnih primerov.

V LUO je bilo 93 primer škode od divjadi (v letu 2018: 101 primer). Največ primerov je bilo ponovno v lovišču Vransko (19), v ostalih loviščih so obravnavali manj kot 10 škodnih primerov. V loviščih Solčava, Luče in Sela niso obravnavali škodnih primerov.

Preglednica 3.4: Število škodnih primerov v zadnjem petletnem obdobju

IME LOVIŠČA						Skupaj
	2015	2016	2017	2018	2019	
BRASLOVČE	4	21	6	10	9	42
DOMŽALE	5	13	11	6	5	42
DRETA	0	2	3	5	2	14
GORNJI GRAD	0	4	1	4	9	14
KAMNIK	0	3	4	4	3	12
LJUBNO	1	6	1	0	2	10
LUČE	0	0	1	6	0	10
LUKOVICA	5	8	8	6	6	29
MOTNIK ŠPITALIČ	2	4	4	2	9	16
MOZIRJE	2	4	3	5	5	15
REČICA OB SAVINJI	1	0	1	2	3	8
SELA	0	0	0	0	0	0
SMREKOVEC	4	5	7	9	6	32
SOLČAVA	1	0	3	1	0	5
STAHOVICA	1	0	1	0	2	4
TROJANE OŽBOLT	17	0	12	15	9	62
TUHINJ	1	0	0	1	1	4
VELUNJA	3	0	1	2	3	10
VRANSKO	7	9	4	23	19	51
SKUPAJ	54	79	71	101	93	380

Opomba: 1 zapisnik o škodi pomeni 1 škodni primer

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v letu 2019

Za preprečevanje škod (zaščita s kemičnimi in tehničnimi sredstvi) se je opravilo 451 ur (59 % načrtovanih). Število ur se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 163 ur. Ukrepe za preprečevanje škod od divjadi je izvajalo 8 lovišč (1 manj kot predhodno leto). V loviščih Luče in Trojane-Ožbolt niso, kljub načrtu, izvedli ukrepov zaščite s kemičnimi in tehničnimi sredstvi. Za preprečevanje škod so bili uporabljeni večinoma električni pastirji ter v manjši meri ostala mehanska in kemična sredstva. Škode so se večinoma uspešno preprečevale. Preprečevalnim ukrepom je še naprej treba posvečati veliko pozornosti, zlasti na najbolj izpostavljenih kmetijskih površinah.

Preglednica 3.5: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019

Vrsta ukrepa	Opravljenе ure
Tehnična in kemična sredstva	451

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letu 2020

Tudi v letu 2020 se načrtuje ukrepe za preprečevanje škod od divjadi v 10 loviščih.

Preglednica 3.6: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020

Vrsta ukrepa	Načrtovane ure
Tehnična in kemična sredstva	693

V letu 2020 lahko pričakujemo, da se bodo škode od divjih prašičev zmanjšale, zaradi uspešne realizacije odvzema divjih prašičev v letu 2019 ter izpada semenskega obroda, ki bo imel vpliv na manjšo reprodukcijo. Načrtovani obseg dela za preprečevanje škode je nekoliko nižji kot je bil načrtovan predhodno leto, vendar je precej višji kot je bila realizacija predhodnega leta. Stalno je treba ščititi pred divjimi prašiči zelo izpostavljene lokacije, zlasti v loviščih, ki so imela v letu 2019 največ škod (Vransko, Gornji Grad, Motnik-Špitalič) ter v loviščih z visoko številčnostjo divjih prašičev ali z visokimi škodami v preteklih letih (Braslovče, Domžale, Dreta, Smrekovec, Velunja, Mozirje), pa tudi v vseh ostalih loviščih, kjer so prisotni divji prašiči. V uporabi naj bodo vsa tehnična sredstva, LD naj po potrebi dokupijo nova. Za preprečevanje škod od/in na drugih vrstah divjadi naj se uporabljajo različna odvrčalna sredstva, ki so se v preteklosti že pokazala kot učinkovita. Načrt je treba dosegati 85 %, priporoča se preseganje.

Preprečevanje oziroma omilitve škode od divjadi nalaga zakonodaja tako upravljavcu lovišča kot lastnikom zemljišč. ZDLov-1 v 53. členu navaja, da upravljavci lovišč skupaj z lastniki zemljišč in gozdov določijo medsebojne pravice in obveznosti v zvezi z uporabo zaščitnih sredstev in preprečevanjem škod od divjadi in na divjadi. Fizična ali pravna oseba (lastnik zemljišča) mora kot dober gospodar na primeren način narediti vse potrebno, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode. Lastniki morajo uporabljati in vzdrževati zaščitna sredstva, ki jih je dolžan priskrbeti upravljavec lovišča. Sodelovanje lovske organizacije z oškodovanci pri zaščiti kmetijskih in gozdnih kultur pred nastankom škod, ki jih lahko povzroči divjad, je obvezno. Lastnik, zakupnik ali drug uporabnik zemljišča, ki ne dovoli upravljavcu lovišča ali lovišča s posebnim namenom zavarovanja zemljišča, ga pri tem ovira ali odstrani sredstva oziroma ovire za preprečevanje škode, ne dovoli oziroma preprečuje izvajanje lova, namerno poškoduje ali odstrani lovske objekte, oziroma ne ravna v skladu z ZDLov-1, nima pravice do povrnitve škode, ki jo povzroči divjad na teh površinah.

Usmeritve za ravnanje pri nastanku škode

Pri škodah moramo ločiti povzročitelje škod, oziroma kdo za škodo odgovarja glede nato, kje je le-ta nastala.

ŠKODA NA PREMOŽENJU

A. Za škodo, ki jo povzroči divjad, **na lovni površini** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

- Oškodovanec** mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo **pooblaščenцу upravljavca**, katerega osebne podatke in naslov do 31. 12. tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način.
- Pooblaščenec lovišča ali lovišča s posebnim namenom** v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
- Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje **oškodovanec pisno prijavo škode komisiji**, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let.
- Komisija za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, sestavljajo predsednik ali njegov namestnik, ter dva člana ali njuna namestnika. En član komisije in njegov namestnik sta usposobljena za kmetijsko stroko, drugi član komisije in njegov namestnik pa za gozdarsko in lovsko stroko. Komisija zaseda v tričlanski sestavi in odloča z večino glasov. V delu komisije sodeluje tudi lovski inšpektor oziroma inšpektorica brez pravice glasovanja.
- Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poskusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.

5. **Oškodovanec ali upravljavec**, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, **lahko s tožbo zahteva**, da o odškodnini **odloči pristojno sodišče**. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.
- B. Za škodo, ki jo povzroči divjad **na nelovnih površinah** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec, v kolikor je škoda nastala po njegovi krivdi (krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:
1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije. Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.
 2. Pooblaščen oseb območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v *Zapisnik o nastanku škode, ki jo je povzročila divjad*.
 3. Če se oškodovanec in pooblaščen oseb ne sporazumeta o višini odškodnine na kraju ogleda ali v osmih dneh ter ne skleneta *Sporazuma o določitvi višine odškodnine od divjadi na nelovnih površinah*, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
 4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.
- C. Za škodo, ki jo povzročajo **zavarovane vrste prostoživečih živali** odgovarja Republika Slovenija, ki je vrste zavarovala. **Škodo ocenjuje pooblaščen delavec ZGS**, ki sestavi predpisan zapisnik, sklene Sporazum z oškodovancem in ga posreduje na ARSO.

ŠKODA NA ZDRAVJU LJUDI

je tista, ki jo divjad povzroči neposredno na zdravju človeka in je vsa nepremoženjska škoda, ki je nastala oškodovancu zaradi delovanja divjadi.

ŠKODA POVZROČENA Z IZVAJANJEM LOVA

je vsaka škoda, ki so jo pri izvrševanju lova povzročili lovci, gonjači ali drugi udeleženci lova in lovski psi.

Za škodo, povzročeno z izvrševanjem lova s strelnim orožjem, odgovarja upravljavec, ne glede na krivdo (objektivna odgovornost). Za ostalo škodo nastalo pri izvrševanju lova in upravljanja z loviščem ali loviščem s posebnim namenom, ima oškodovanec pravico neposredno uveljavljati škodo od povzročitelja.

ŠKODA NA DIVJADI

je premoženjska in ekološka škoda, povzročena z neposrednim protipravnim uničenjem, poškodovanjem ali prilastitvijo divjadi, njenih legel in gnezd ali povzročena posredno s protipravnimi posegi v prostor, ki spreminja, krči ali uničuje habitate, naravne prehode (biokoridorje) in druge za obstoj divjadi pomembne dejavnike.

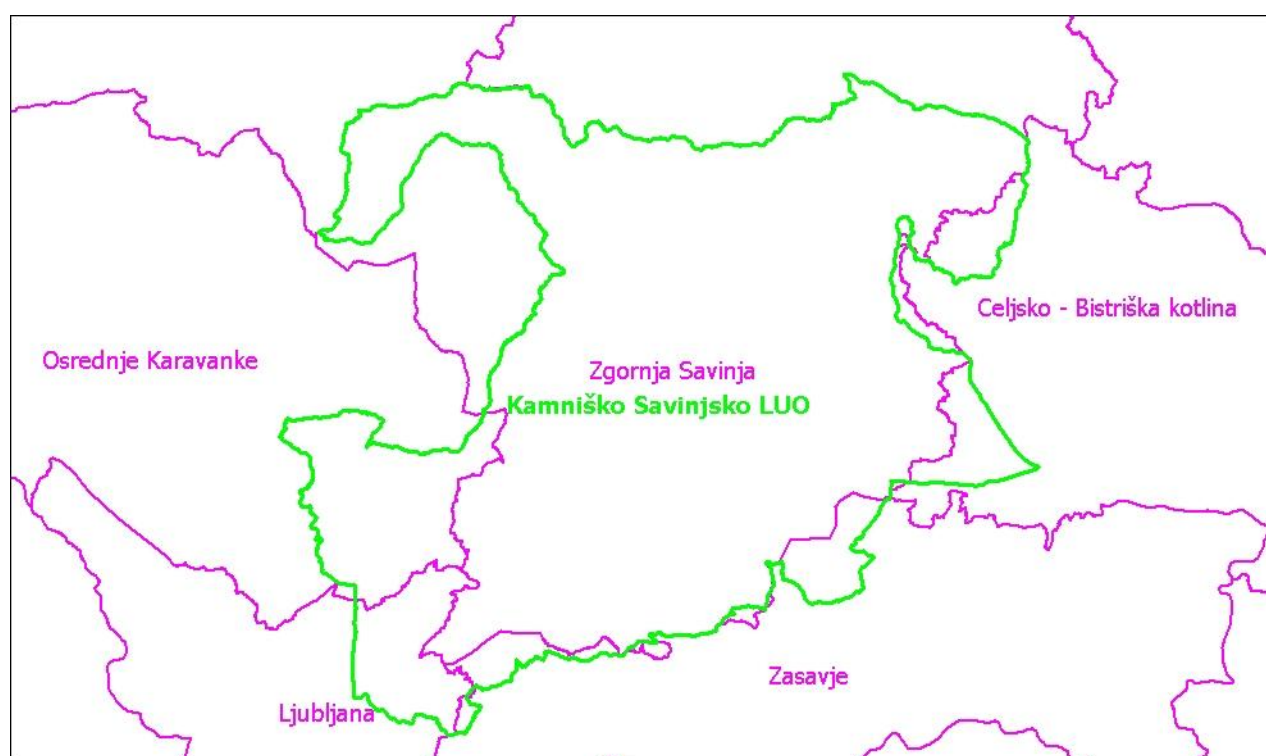
Odgovoren je tisti, ki je ravnal namenoma ali iz malomarnosti (krivdna odgovornost).

Za škodo na divjadi ob trku s premikajočim se vozilom, odgovarja voznik vozila, kolikor se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi, upravljavec lovišča, v kolikor se ugotovi, da je škoda nastala zaradi dejanj upravljavca, ali upravljavec za škodo na divjadi in voznik za škodo na vozilu, kolikor sta oba storila vse potrebno, da do škode ne bi prišlo.

3.4 Vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na pomlajevanje gozda

Popis objedenosti gozdnega mladja

V letu 2017 je bil izveden zadnji popis objedenosti gozdnega mladja. To je bil že tretji popis po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Prva dva popisa sta bila izvedena v letih 2010 in 2014. Izvedba popisa na terenu prostorsko ni vezana na območje LUO, ampak se opravlja po "ekoloških enotah" pri oblikovanju katerih so upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in podobne gozdnogospodarske enote glede na območne rastiščno-gojitvene tipe. V vsaki popisni enoti je potrebno za doseg ustrežne statistične zanesljivosti popisati vsaj 50 oz. 51 ploskev. Z metodologijo je bilo med drugim določeno, da se ob vsaki ponovitvi popisa tretjina ploskev zamenja ter se s tem prepreči izločanje ploskev zaradi višinskega preraščanja. Kljub temu je možno določen del ploskev spremljati tekom daljšega časovnega obdobja, s čimer lahko dobimo številne podatke tudi o preraščanju gozdnega mladja v višje višinske razrede. Namen popisa objedenosti gozdnega mladja je ugotoviti stanje poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi (objedenost) na nacionalni ravni in na ravni popisnih enot.

Slika 3.3: Prikaz popisnih enot v Kamniško-Savinjskem LUO

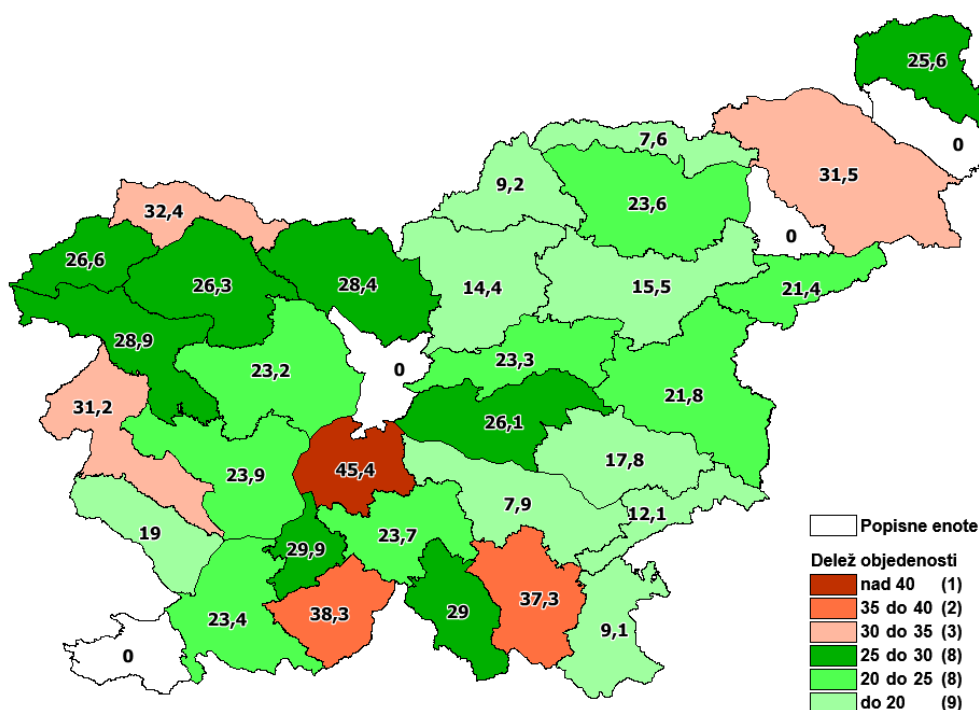
Iz slike je razvidno, da na območju LUO ležijo naslednje popisne enote:

- Zgornja Savinja, ki zavzema večino LUO z izjemo manjših delov lovišč Stahovica, Kamnik in Domžale
- Osrednje Karavanke, ki zavzema manjši zahodni del LUO (lovišči Stahovica in Kamnik)
- Ljubljana, ki zavzema jugozahodni vogal LUO (lovišče Domžale)

V zelo majhnem delu pa sega v LUO tudi popisna enota Zasavje (del lovišča Lukovica in Vransko) in podobno tudi popisna enota Celjsko-Bistriška kotlina, ki zavzema manjše ravninske dele lovišč Braslovče, Smrekovec in Velunja.

Popisna enota Zgornja Savinja je zaradi pestre matične podlage in razgibanega reliefa rastiščno zelo pestra, prevladujejo pa bukova (50 % površine), jelovo-bukova (20 % površine) in jelova rastišča (10 % površine).

V nadaljevanju podajamo povzetek analize popisa poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi.

Slika 3.4: Skupna poškodovanost v letu 2017 po popisnih enotah - višinski razredi R1-R4

Podatki zadnjega popisa (2017) kažejo, da se je v večini popisnih enot skupna objedenost v primerjavi z letom 2014 občutneje zmanjšala. V popisni enoti Zgornja Savinja je skupna objedenost mlajša med manjšimi v Sloveniji (14,4 %).

Preglednica 3.7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov (objedenost) po višinskih razredih in drevesnih vrstah (skupinah) za enoto Zgornja Savinja v letu 2017

Skup. DV	št.vz	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	48	26	14.174	39	11.764	4,1	54	13.326	6,9	52	5.574	7,5	36	1.734	3,3	46	32.399	5,8
Jelka	21	26	14.277	11	3.224	13,8	8	1.920	20,9	5	588	19,5	6	301	23,8	9	6.033	17,1
Bori	5				14			14			29		1	43			100	
Macesen	1		103					14									14	
Ostali iglavci	1										14			14			29	
Bukev	35	8	4.519	19	5.775	7,7	23	5.717	17,8	32	3.453	8,7	45	2.192	5,2	24	17.138	11,0
Hrasti	14	5	2.671	2	516	22,2	1	215	53,3	1	115	50,0	1	29		1	874	32,8
Plemeniti listavci	30	27	14.790	17	5.130	41,6	3	831	65,5	1	129	55,6	1	57	100,0	9	6.147	45,7
Drugi trdi listavci	29	7	3.595	9	2.594	17,1	9	2.121	26,4	5	545	39,5	6	272	21,1	8	5.531	23,1
Mehki listavci	20	1	514	4	1.103	45,5	2	545	63,2	3	344	45,8	4	201	7,1	3	2.192	46,4
Iglavci	49	52	28.554	50	15.003	6,2	62	15.275	8,6	58	6.205	8,5	43	2.092	6,2	55	38.575	7,5
Listavci	52	48	26.089	50	15.117	24,1	38	9.429	27,4	42	4.585	17,5	57	2.751	8,9	45	31.883	22,8
Skupaj	52	100	54.643	100	30.120	15,2	100	24.704	15,8	100	10.790	12,4	100	4.843	7,7	100	70.457	14,4

Preglednica 3.8: Primerjava deležev poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 med popisi 2010, 2014 in 2017

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017
<i>Smreka</i>	2,6	5,1	5,8
<i>Jelka</i>	6,7	20,2	17,1
<i>Bori</i>	5,9	30,8	
<i>Macesen</i>	28,6	23,5	
<i>Bukev</i>	22,7	21,2	11,0
<i>Hrasti</i>	20,4	58,6	32,8
<i>Plemeniti listavci</i>	57,6	38,7	45,7
<i>Drugi trdi listavci</i>	48,7	48,8	23,1
<i>Mehki listavci</i>	56,9	73,3	46,4
<i>Iglavci</i>	3,0	7,3	7,5
<i>Listavci</i>	39,3	34,0	22,8
Skupaj	20,2	19,7	14,4

Rezultati popisa v letu 2017 v primerjavi s preteklima dvema popisoma za popisno enoto Zgornja Savinja izkazuje večje zmanjšanje skupne objedenosti. Med prvim (2010) in drugim popisom (2014) se je skupna objedenost zmanjšala za 0,5 odstotne točke (2,5 %), med drugim (2014) in tretjim (2017) popisom pa se je zmanjšala za 5,3 odstotne točke, kar pomeni, da se je skupna objedenost med letoma 2014 in 2017 zmanjšala za 26,9 %.

Objedenost iglavcev znaša 7,5 % in se je v primerjavi s popisom 2014 zvišala za 0,2 odstotne točke, je pa še zmeraj nekoliko nižja od slovenskega povprečja, ki znaša 8 %. Višja je objedenost jelke (17,1 %), ki pa se je v primerjavi z letom 2014 znižala za 3,1 odstotne točke.

Objedenost listavcev znaša 22,8 % in je občutno nižja kot v letu 2010 in 2014. V primerjavi s popisom 2010 se je objedenost listavcev znižala za 16,5 odstotne točke, v primerjavi z letom 2014 pa za 11,2 odstotne točke. Bistveni vpliv na zmanjšano objedenost listavcev ima velik delež buke v drevesni sestavi, pri kateri se je znatno znižala objedenost glede na predhodna popisa. Tudi pri ostalih listavcih se je objedenost zmanjšala, razen pri plemenitih listavcih, kjer se je objedenost glede na leto 2014 povečala za 7 odstotnih točk in znaša 45,7 %.

Po višinskih razredih je objedenost najvišja v najnižjih razredih R1 in R2 (15,2 % in 15,8 %), v naslednjih dveh višinskih razredih se objedenost zmanjša na 12,4 % in v razredu R4 na 7,7 %.

V drevesni sestavi mladja je večji delež iglavcev (55 %) kot listavcev (45 %). Med iglavci je največji delež smreke (84 %), sledi jelka (15,6 %), ostalih iglavcev (bor, macesen,...) je bilo na popisnih ploskvah zanemarljivo malo. Med listavci prevladuje bukev (54 %), sledijo plemeniti listavci (gorski javor, veliki jesen, gorski brest, lipa in lipovec, češnja in oreh) (19 %), drugi trdi listavci (beli gaber, maklen, mokovec, črni gaber, mali jesen, nagnoj) (17 %), mehki listavci (trepetlika, breza, vrbe, jerebika) (7 %) in hrasti (3 %). Smreka in bukev sta med rastlinojedo divjadjo manj priljubljeni drevesni vrsti, kar pripomore k nizki stopnji skupne objedenosti.

Deleži posameznih drevesnih vrst se s preraščanjem v višje višinske razrede spreminjajo kot posledica različne rastne dinamike, okoljskih dejavnikov, gozdnogojitvenih ukrepov, nanje pa prek selektivnega objedanja vpliva tudi rastlinojeda parkljasta divjad. Izraziteje se delež buke s preraščanjem višinskih razredov povečuje, delež plemenitih listavcev pa zmanjšuje.

Presoja vpliva gozd-divjad:

Objedenost vseh drevesnih vrst v popisni enoti Zgornja Savinja se je v letu 2017 glede na popis v letu 2014 zmanjšala za 26,9 % in je relativno nizka in za razvoj gozdov neproblematična. Glavna povzročitelja sta srnjad in jelenjad, v nekaterih delih tudi gams in muflon. Slednja lahko povzročata na območjih večjih gostot populacije precej veliko poškodovanost mladja. Prav tako se v zimovališčih jelenjadi pojavljajo obsežnejše poškodbe mladja. Povečala se je objedenost iglavcev, vendar je še vedno nizka. Znižala se je objedenost listavcev, predvsem na račun velikega deleža manj poškodovane buke, medtem ko se je objedenost

plemenitih listavcev ponovno povečala, kar ima za posledico nizek delež plemenitih listavcev, predvsem v zadnjem višinskem razredu.

V območjih zimovališč jelenjadi se poleg objedanja mladja, pojavljajo tudi problemi z lupljenjem debel v drogovnjakih. Največje poškodbe drogovnjakov beležimo na območju Podvolovljeka, Krnice, Tiroseka in Florjana in na novo tudi v loviščih Braslovče in Motnik-Špitalič, kjer si jelenjad išče zavetje pred hudo zimo in visokim snegom, ki se v ostalem delu leta zadržuje v območjih z višjimi nadmorskimi višinami (Veža, Kašni vrh, Menina). Problemi z lupljenjem drogovnjakov se pojavljajo tudi v GGE Solčava, kamor prehaja jelenjad tudi iz sosednje Avstrije. V ostalih delih območja se poškodbe od jelenjadi pojavljajo bolj lokalno in v manjših razsežnostih.

Podatki o opravljenem delu zaščiti mladja pred objedanjem ter zaščitni premaz debel pred obgrizovanjem in lupljenjem jelenjadi v gozdovih na OE Nazarje za leto 2019

V letu 2019 so bili izvedeni naslednji ukrepi za zaščito mladja pred objedanjem ter zaščito debel pred lupljenjem: premazi vršičkov za zaščito pred objedanjem so bili izvedeni na 39,07 ha površine, zaščita s tulci na 3.805 sadikah, zaščita 570 dreves pred objedanjem in lupljenjem, zaščita mladja z 600 m ograje, vzdrževane je bilo 220 m ograje, vzdrževanih 660 tulcev, odstranjenih 2.345 tulcev ter odstranjene 1.630 m ograje. Za opravljeno delo je bilo lastnikom gozdov izplačanih 14.761 € subvencij, strošek materiala za izvedbo navedenih ukrepov pa je znašal 10.237 €, kar skupaj znes 24.998 €.

4 ŽIVALSKES VRSTE - DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Srnjad živi na vsej površini Kamniško-Savinjskega LUO z izjemo visokogorja (nad zgornjo gozdno mejo). Obravnavamo jo enotno na celi površini LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija odvzema srnjadi v letu 2019 je bila 1.916 živali od načrtovanih 2.000, kar pomeni 95,8 % načrta in je v skladu z dopustnim odstopanjem. V primerjavi z letom 2018 je bila skupna višina odvzema srnjadi nižja za 19 živali. Realizacija je tako bila najnižja v zadnjih 10 letih. Slabša realizacija odvzema je lahko posledica spremenjenega vedenja srnjadi zaradi bogatejše ponudbe hrane v gozdovih (ogolele površine zaradi žledoloma, vetroloma in podlubnikov). Na nižjo številčnost srnjadi je vplivala tudi velika številčnost lisic ter volčji trop, ki se je zadrževal na območju Luč in Gornjega Grada.

Spolna struktura odvzema je znašala 49,4 % srnjakov in 50,6 % srn. Starostna struktura odvzema je dosegala 315 (16,4 %) mladičev m. spola, 239 (12,5 %) lanščakov, 393 (20,5 %) srnjakov 2+, 376 (19,6 %) mladičev ž. spola, 191 (10,0 %) mladice in 402 (21,0 %) srn 2+. Delež mladih (mladičev in enoletnih) v odvzemu je dosegel 58,5 % in je bil realiziran v višini 93,4 %. Odrasla srnjad je bila realizirana v višini 99,3 %. Spolna struktura odvzema je bila primerno dosežena, slabše je bil realiziran odzem mladih živali. Odzem srn 2+ je bil povsem realiziran (100,0 %).

Delež evidentiranih izgub je v letu 2019 znašal 18,7 % (358 živali), 45 živali manj kot predhodno leto. Prevladujejo nenaravne izgube, kjer imajo največje deleže povoz (188 – povečanje za 17 živali), kosilnica (74 – zvišanje za 1 žival) in potepuški psi (11 – znižanje za 27 živali). Veliko je bilo izgub iz neznanega vzroka (54 – znižanje za 15 živali), izgub zaradi bolezni (19 – znižanje za 7 živali), izgub od zveri (5 – zvišanje za 1 žival), en primer je bil zaradi krivolova, ostalo pa so bile nenaravne izgube (poškodovanost) (6 živali). V strukturi izgub prevladujejo srne 2+ (26,2 %) in mladiči obeh spolov (37,7 %). Delež srnjakov 2+ v izgubah znaša 12,8 %. Pri mladičih so višje izgube pri ženskem spolu (22,1%), kot pri moškemu spolu (15,6%). Največji delež evidentiranih izgub so imela lovišča Lukovica (30 %), Domžale (27 %), Stahovica (25 %), Smrekovec (25 %), Rečica ob Savinji (22 %), Velunja (21 %) in Luče (20,0%). Ostala lovišča so imela evidentirane izgube pod 20 %. Največji problem pri izgubah predstavlja povoz, ki se ne zmanjšuje, kljub odvrčalnim ukrepom z odsevniki ob cestah. Prav tako se izgube zaradi pokosov ne zmanjšujejo.

V letu 2019 je bilo v LUO razmerje med odstrelom srnjakov 2+ in srn 2+ 100 % : 89 % in je bilo doseženo razmerje zahtevanih minimalnih 80 % odstreljenih srn 2+, glede na odstrel srnjakov 2+. Po posameznih loviščih je bilo razmerje zelo različno, med 67 % in 113 %. Samo dve lovišči (Trojane (67 %) in Domžale (75 %)) nista dosegli minimalne pokritosti 80 %.

Povprečna gostota odvzema srnjadi v letu 2019 je bila 2,24 živali/100 ha. Po loviščih je bila gostota odvzema med 0,65 osebka/100 ha v lovišču Solčava in 2,94 živali/100 ha v lovišču Mozirje. Realizacija odvzema srnjadi je bila najnižja v lovišču Trojane (76 %) in Luče (80,0 %). Ostala lovišča so bila v mejah dopustnih odstopanj. Kar 8 lovišč (Rečica ob Savinji, Smrekovec, Velunja, Gornji Grad, Stahovica, Kamnik, Sela in Lukovica) so imela višino odvzema srnjadi enako ali višjo od načrta.

V zadnjih petih letih se nadaljuje trend upadanja odvzema. V letu 2015 je bil odzem 2.115, v letu 2019 pa 1.916 živali. Odstopanja pri realizaciji načrta sicer niso bila velika in vedno v okviru dopustnega odstopanja. Povprečno doseganje načrta v petletnem obdobju je znašalo 96,4 %. Spolno razmerje odvzema za petletno obdobje je bilo 50,0 % : 50,0 %.

Evidentirane izgube srnjadi so v celotnem petletnem obdobju v poprečju znašale 18,0 %, gibale pa so se med 16,0 in 20,8 %. Najvišje izgube so bile v letu 2018. V strukturi izgub so prevladovalе izgube zaradi prometa (49,1 %), na drugem mestu so bile izgube zaradi pokosov (18,3 %), iz neznanega vzroka (15,8 %), izgube zaradi bolezni (6,2 %) in izgube zaradi potepuških psov (5,9 %).

Povprečne telesne mase mladičev obeh spolov so bile v letu 2019 8,7 kg in so za 0,2 kg višje od povprečja zadnjih pet let. Pri lanščakih so bile povprečne telesne mase 12,3 kg in so višje za 0,3 kg od petletnega povprečja, pri mladich so bile povprečne telesne mase 12,6 kg in so enake petletnemu povprečju.

Srednja vrednost mase rogovja dve in večletnih srnjakov je bila v letu 2019 246,2 g in je za 10 g višja od povprečja petletnega obdobja. Prav tako se je zvišala povprečna masa rogovja pri srnjakih lanščakih, ki je bila

v letu 2019 67,9 g, v letu 2018 pa 54,0 g. Zaradi mile zime in bogatega gozdnega obroda v zimi 2018/19 je bilo zvišanje telesnih mas in mase rogovja tudi pričakovati.

Za starejše srnjake je bilo v odvzemu opredeljenih 66 srnjakov, kar je predstavljalo 17 % v odvzemu srnjakov 2+ in je nižji za 2 % točke v primerjavi z letom 2018, ko je znašal 19 % delež. Za starejše srne je bilo v letu 2019 opredeljenih 118 srn, kar je predstavljalo 29 % v odvzemu srn 2+ in je podoben kot v letu 2018.

Ocena stanja populacije

Populacija srnjadi živi na celotni površini Kamniško-Savinjskega LUO, tako da o trendih širitve ali krčenja areala populacije ne moremo govoriti. Analiza bioindikatorjev in drugi kazalniki stanja populacije kažejo, da je bila populacija v letu 2019 v dobri telesni in zdravstveni kondiciji. Evidentirane izgube pri srnjadi so se v letu 2019 nekoliko znižale. Največji problem pri izgubah predstavlja povoz, ki se ne zmanjšuje, kljub odvrčalnim ukrepom z odsevniki ob cestah. Prav tako se izgube zaradi pokosov ne zmanjšujejo.

Zaradi izboljšanja prehranskih pogojev v gozdovih in zaradi milih zim je pričakovati, da se bo populacija srnjadi krepila.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja je ohraniti sedanjo številčnost srnjadi in s tem ohraniti usklajenost srnjadi z okoljem. Cilj je naravna spolna struktura populacije srnjadi. V starostni strukturi naj bo več mlajših živali. Pomembno je tudi ohraniti primerno število vitalnih starejših srn kot nosilk populacije. Cilj je povečati povprečne telesne mase v posameznih kategorijah kot znak kakovosti populacije.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema za leto 2020 v LUO je 2.000 živali. Spolno razmerje je 1.000 živali moškega in 1.000 živali ženskega spola. V odvzemu se upošteva odstrel in vse evidentirane izgube. Načrt je glede na načrt predhodnega leta enak, glede na realizacijo predhodnega leta pa je višji za 84 živali.

Struktura načrtovanega odvzema je naslednja:

Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi

Mladiči m. spola	300 (15 %)	Mladiči ž. spola	400 (20 %)
Lanščaki	300 (15 %)	Mladice	200 (10 %)
Srnjaki 2+	400 (20 %)	Srne 2+	400 (20 %)
SKUPAJ 2.000			

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema pri srnjadi:

Starostni razred	Dovoljena odstopanja (v % od načrtovanega št. v danem razredu)			
	M		Ž	
Mladiči	+/- 30 %*	+/- 15 %	+/- 30 %*	+/- 15 %
Lanščaki / Mladice	+/- 30 %*		+/- 30 %*	
Srnjaki 2+ / Srne 2+	+/- 15 %		+/- 15 %	
Skupaj	+/- 15 %			

* Pri kategorijah mladičev in enoletnih osebkov obeh spolov do +/- 30 % pomeni možnost kompenzacije številčnega odvzema obeh navedenih kategorij v okviru istega spola, kar konkretno pomeni, da je možno npr. od načrtovanega absolutnega števila mladičev M spola odvzeti le-teh do 30 % manj/več, to pa je potem potrebno kompenzirati s zmanjšanim/povečanim odvzemom od načrtovanega absolutnega števila v razredu lanščakov in obratno. V posameznem lovišču je po opravljeni kompenzaciji, kot je predhodno opisano, dovoljeno odstopanje realizacije v obeh kategorijah (mladiči, enoletni) skupaj in pri posameznem spolu v višini do +/-15 % načrtovanega števila odvzema. Dopustno odstopanje v kategoriji nad dvoletnih srnjakov in srn je do +/-15 % od načrtovanega števila odvzema te kategorije.

Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med nad dvoletno srnjadjo načrt LUO določa neposredno vezavo med višino realiziranega odstrela srnjakov 2+ in srn 2+. **Po številu mora lovišče na realizirani odstrel srnjakov 2+ zagotoviti najmanj 80 % odstrela srn 2+ ne glede na višino izgub srn 2+.**

V posameznem lovišču je dovoljeno odstopanje realizacije v višini do +/-15 % načrtovanega skupnega odvzema srnjadi. V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem nižji od 10 živali, dopustna toleranca +/-15 % pomeni dve (2) živali, pri načrtovanem odvzemu 10 ali več kosov pa zaokrožitev

na najbližjo celo vrednost. Upravljavec lovišča lahko zaradi zagotavljanja ustreznega razmerja med odstrelom srnjakov 2+ in srn 2+ preseže dopustno odstopanje +15 % pri odvzemu srn 2+.

Odstopanja od načrtovane strukture, po višini in znotraj starostnega razreda osebkov 2+, ki so izven meja dopustnih odstopanj, smiselno upoštevamo pri načrtu za naslednje lovsko leto.

Preseganje načrtovanega odvzema prek meja dopustnih odstopanj, ki je nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrta odvzema, se ne šteje kot kršitev načrta.

Ob kategorizaciji odvzema srnjadi za leto 2019 se osebki 2+ obeh spolov razvrščajo po oceni obrabljenosti zobovja v dve starostni kategoriji in sicer v mlajšo 2+ in starejšo srnjad 7+.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema

Razdelitev odvzema na lovišča:

V večini lovišč LUO se načrtuje odvzem v okvirni višini od 2,0 do 3,0 živali na 100 ha lovne površine. Izjema je lovišče Mozirje s 3,3 živali na 100 ha lovne površine in lovišče Solčava, zaradi velikega deleža visokogorja, 0,7 živali/100 ha lovne površine. V lovišču Luče naj se načrtuje nižji odvzem, kot v letu 2018, zaradi prisotnosti volkov (1,8 živali na 100 ha lovne površine).

Časovna dinamika odvzema:

Priporočeno je čim hitreje izvršiti odstrel srn in mladičev, predvidoma najmanj 70 % do 31. oktobra. Do 25. 7. je priporočeno odstreliti največ 2/3 za odvzem predvidenih srnjakov 2+. Vsak upravljavec lovišča naj konec avgusta skliče posvet glede pravočasnega odstrela srnjadi in naredi načrt za izvedbo odstrela.

Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema srnjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	313	284	316	255	315	1483	29,5	14,8
Lanščaki	315	300	299	333	239	1486	29,6	14,8
Srnjaki 2+	427	419	414	399	393	2052	40,9	20,4
Skupaj SRNJAKI	1055	1003	1029	987	947	5021	100,0	50,0
Mladiči Ž	411	394	396	338	376	1915	38,1	19,1
Mladice	205	209	198	205	191	1008	20,0	10,0
Srne 2+	444	424	430	405	402	2105	41,9	20,9
Skupaj SRNE	1060	1027	1024	948	969	5028	100,0	50,0
SKUPAJ odstrel in izgube	2115	2030	2053	1935	1916	10049		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	2.178	2.108	2.072	2.068	2.000	10.426
Odstrel in izgube / načrt	97,1	96,3	99,1	93,6	95,8	96,4
Delež srnjakov	49,9	49,4	50,1	51,0	49,4	50,0
Delež srnjakov 2+	20,2	20,6	20,2	20,6	20,5	20,4
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	58,8	58,5	58,9	58,4	58,5	58,6

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	284	253	275	304	280	1396	77,1
Naravne izgube	93	71	74	99	78	415	22,9
Skupaj izgube	377	324	349	403	358	1811	100,0
% izgub	17,8	16,0	17,0	20,8	18,7	18,0	
Odstrel	1738	1706	1704	1532	1558	8238	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	64	51	48	69	54	286	15,8
2 bolezen	28	19	20	26	19	112	6,2
3 krivolov	2	0	2	3	1	8	0,4
4 cesta	176	168	187	170	188	889	49,1
5 železnica	1	0	2	3	0	6	0,3
6 zveri	1	1	6	4	5	17	0,9
7 psi	13	16	29	38	11	107	5,9
8 kosilnica	79	57	48	73	74	331	18,3
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0
10 drugo nenaravno	13	12	7	17	6	55	3,0

Telesne mase (biološka telesna mase)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Mladiči M	8,5	9,0	8,4	8,4	8,7
Indeks	100,0	105,5	99,2	98,7	102,8
Lanščaki	12,2	12,1	12,2	11,4	12,3
Indeks	100,0	98,8	100,0	93,7	100,7
Mladiči Ž	8,2	8,5	8,1	8,7	8,6
Indeks	100,0	103,3	98,3	105,5	104,9
Mladice	12,6	12,3	12,6	12,6	12,6
Indeks	100,0	97,5	100,2	100,3	100,1
Mladiči M + Ž	8,3	8,8	8,2	8,5	8,7
Indeks	100,0	105,4	99,2	102,9	104,3

Masa trofej srnjakov 2+ (gr)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
Srnjaki 2+	232,8	231,5	244,9	229,1	246,2
Indeks	100,0	99,4	105,2	98,4	105,7

4.2 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Populacijsko območje obravnave jelenjadi je večina lovišč Kamniško - Savinjskega LUO. Jelenjad zaseda ves gozdni in gozdnati prostor. V višjih in gozdnatih predelih (lovišča: Luče, Ljubno, Solčava, Gornji Grad, Motnik-Špitalič, Mozirje) je oblikovana stalna populacija jelenjadi, ki tvori jedro populacije v LUO. V ostalih delih LUO (lovišča: Rečica, Dreta, Smrekovec, Velunja, Tuhinj, Braslovče, Vransko, Trojane Ožbolt, Stahovica, Sela, Lukovica, Kamnik in Domžale) je populacija jelenjadi redkejša. Jelenjad obravnavamo v okviru LUO, kljub nakazanim razlikam, enotno.

Zaradi celovitega pristopa pri upravljanju z jelenjadjo za območje Solčave in Luč v (Zapisnik delovnega sestanka na temo problematike jelenjadi z dne 19. 10. 2017) so nekatere analize stanja ter ukrepi za leto 2020 posebej prikazani za lovišči Luče in Solčava. Ker v to območje Solčave in Luč spadata tudi revirja Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik (Gorenjsko LUO) prikazujemo v tem načrtu tudi nekatere analize in ukrepe, ki veljajo za ta dva revirja in so načrtovani v Letnem lovsko upravljavskem načrtu za Gorenjsko LUO za leto 2020.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija načrta odvzema jelenjadi v letu 2019 v LUO je 119 živali od načrtovanih 120, kar pomeni 99 % načrta in je v mejah dopustnega odstopanja. V kolikor bi v jesenskih mesecih zapadel sneg, bi bila realizacija zagotovo višja od načrtovane višine.

Realizirano spolno razmerje je bilo 52,9 : 47,1 v korist moškega spola. Načrt je bil realiziran pri moškem spolu 105 % in pri ženskem 93,3 %. Delež mladih (mladiči in enoletna jelenjad) je znašal 58,0 %. Struktura odvzema po posameznih kategorijah je bila: 25 (21,0 %) telet m. spola, 21 (17,6 %) telet ženskega spola, 12 (10,1 %) enoletnih jelenov, 16 (13,4 %) 2-4 letnih jelenov, 10 (8,4 %) 5+ jelenov, 11 (9,2 %) enoletnih košut in 24 (20,2 %) košut 2+. Struktura je nekoliko pomaknjena v moški spol, predvsem zaradi večjega deleža moškega spola pri mladičih in enoletnih živalih. Odvzet je bil tudi visok delež trofejnih živali (21,8 %). Delež evidentiranih izgub je bil 1,7 % (2 živali). Vzroki so bili: cesta 1 in drugo (poškodovanost) 1.

Odvzem jelenjadi je bil v letu 2015 91 živali, v letu 2016 narastel na 113 živali, v letu 2017 močno dvignil na 130 živali, v letu 2018 spet znižal na 112 živali in v zadnjem letu narastel na 119 živali. V petletnem povprečju je bila realizacija 102,4 %. Višina načrta se je v petletnem obdobju dvigoval od 91 živali v letu 2015 do 119 živali v letu 2019.

Spolna in starostna struktura odvzema je celotno obdobje dobra – povprečna vrednost spolne strukture za petletje je jeleni 49,2 : košute 50,8. Delež mladih živali je ustrezen, povprečje petih let je 59,6 %. V povprečju zadnjih pet let ni bil presežen odvzem trofejno zanimivih jelenov (19,1 %), le v lanskem letu je bil nekoliko višji. Delež košut 2+ v odvzemu je v povprečju 21,2 % in presega minimalnih 20 %.

Evidentirane izgube v petletnem obdobju so bile nizke, gibale so se med 1,7 % in 6,6 %, povprečno 4,2 %. Največ je bilo izgub zaradi neznanega vzroka (37,5 %), poškodovanosti (25,0 %), povozov (16,7 %), evidentirane so bile tudi izgube zaradi bolezni (12,5 %), krivolova (4,2 %) in psov (4,2 %).

Eden od kazalcev stanja populacije so povprečne telesne mase, zaradi nizkega števila podatkov pa se ne da zanesljivo sklepati o stanju populacije. Zadnje leto se je povprečna telesna masa pri teletih in pri enoletnih živalih obeh spolov malo zvišala. Ocenjujemo, da je jelenjad v dobrem telesnem in zdravstvenem stanju. Med posameznimi leti je zaznati nihanja v telesnih masah, saj poleg gostote populacije nanje vplivajo tudi klimatski dejavniki (zimске razmere, poletne suše ali deževna obdobja) in semenski obrodi.

Povprečna masa rogovja v razredu jeleni 2-4 je bila v letu 2019 2.616 g in se je v zadnjem letu precej zvišala. Prav tako se je povprečna masa rogovja pri jelenih 5+ nekoliko zvišala, glede na predhodna leta.

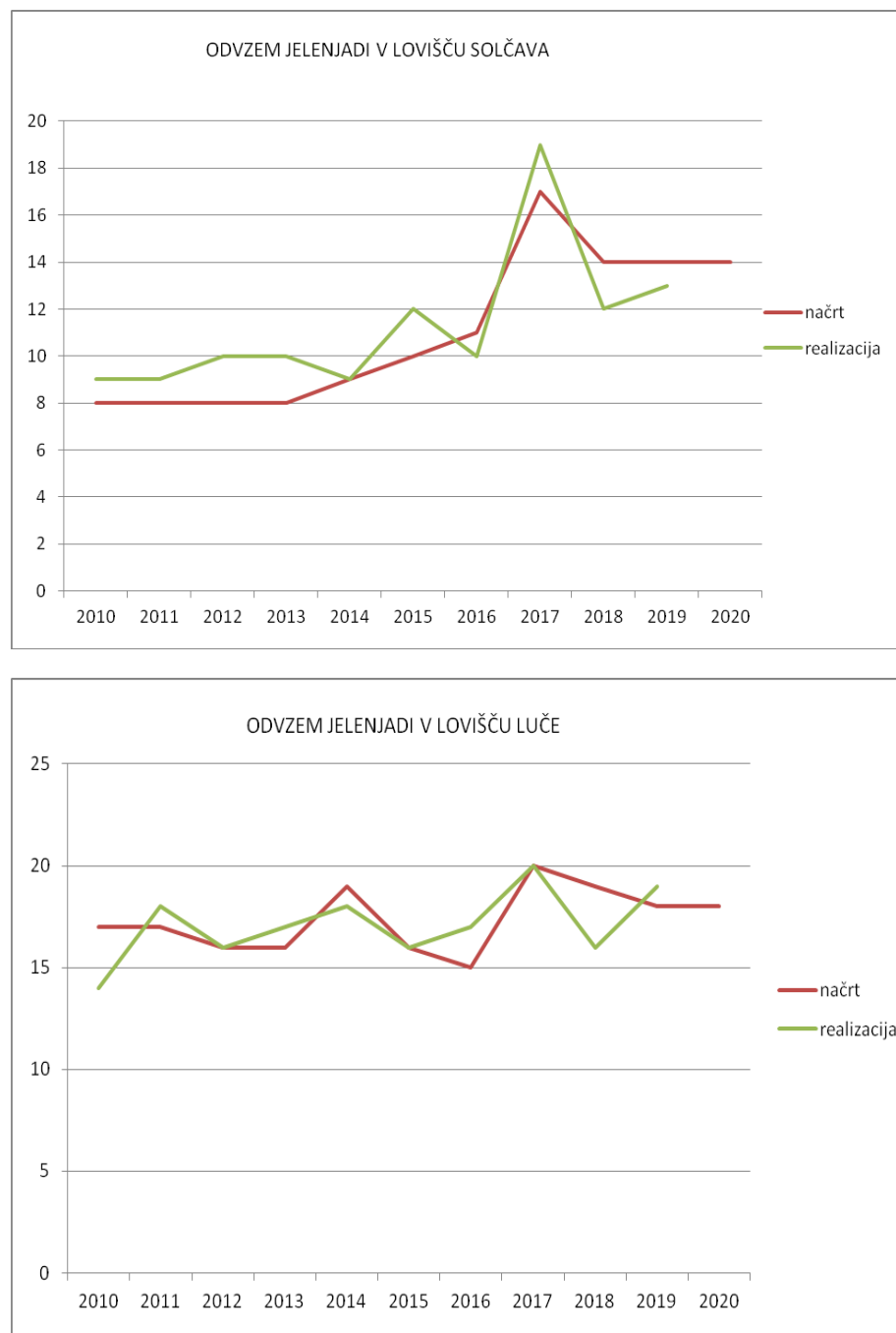
V lovišču Solčava je bil dosežen odvzem jelenjadi v desetih letih (od 2010 do 2019) povprečno 11,3 živali letno. V letu 2019 je bil odvzem 13 živali (93,0 % načrta).

V lovišču Luče je bil v enakem 10 letnem časovnem obdobju dosežen povprečen odvzem 17,1 živali jelenjadi letno. V letu 2019 je bil načrt odvzema jelenjadi 18 živali, doseženi odvzem jelenjadi pa je znašal 19 živali (106 % načrta), kar je več od desetletnega povprečja.

Delež košut 2+ v odvzemu v obdobju od 2010 do 2019 je bil v lovišču Solčava 17,7 %, v lovišču Luče pa 19,9 %. Leta 2019 je bil odvoz košut 2+ v lovišču Solčava 15,4 % in v lovišču Luče 21,1 %. V lovišču Solčava je delež košut 2+ v odvzemu prenizek.

Izgube jelenjadi so bile v desetletnem obdobju nizke, v lovišču Solčava 5,3 % (predvsem iz neznanih vzrokov) in v lovišču Luče 3,5 % (v večini primerov zaradi povozov na cesti). Višina izgub ne odstopa od povprečja za celotno LUO.

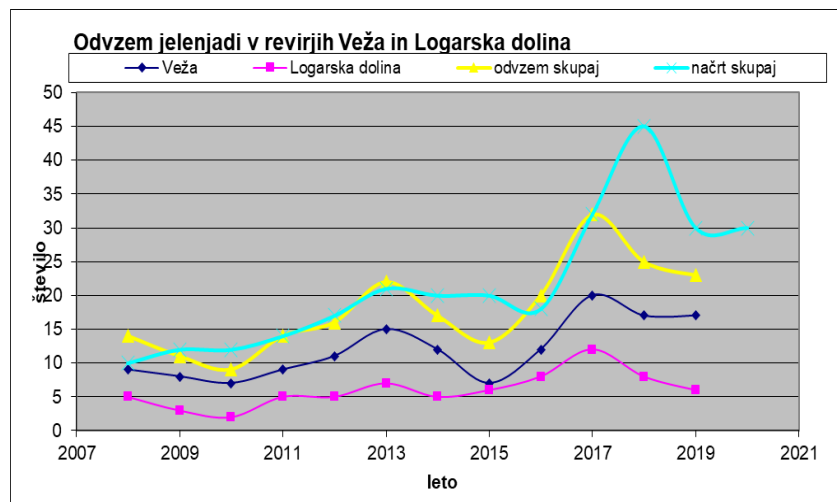
Odvzem jelenjadi v loviščih Luče in Solčava za preteklo 10-letno obdobje:

Slika 4.1: Odvzem jelenjadi v loviščih Luče in Solčava za preteklo 10-letno obdobje

Odvzem navadne jelenjadi v revirjih Veža in Logarska dolina LPN Kozorog Kamnik je za preteklo 10-letno obdobje prikazan v spodnjem grafikonu. V vsakem posameznem revirju kot tudi v obeh revirjih skupaj je bil trend odvzema jelenjadi značilno naraščajoč. Če je v začetnem letu proučevanega obdobja znašal 14 živali, je v letu 2017 dosegel 32 živali kar je indeks 228. V letu 2018 je upadel na 25, v letu 2019 pa na 23 živali. Odvzem v zadnjih letih je že posledica usmeritev po zmanjšanju številčnosti jelenjadi v tem območju. So pa v

generalno naraščajočem trendu opazna nihanja med posameznimi leti, letom z višjim realiziranim odvzemom so občasno sledila leta v katerih je odvzem jelenjadi močnejše upadel. Pretežni delež odvzema jelenjadi je bil odvzet v revirju Veža (66 %), razmerje med revirjema se med posameznimi obdobji pomembno ne spreminja.

Slika 4.2: Odvzem jelenjadi v revirjih Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik za preteklo 10-letno obdobje

V revirjih Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik je spolna sestava odvzema v 10-letnem obdobju obsegala 37 % samcev-jelenov (vključno s teleti-jelenčki) in 63 % samic-košut (vključno s teleti-košuticami). Podrobna sestava odvzema znaša 20 % telet-jelenčkov, 9 % jelenov 1+-šilarjev, 11 % jelenov 2-4, 2 % jelenov 5-9, 0 % jelenov 10+, 21 % telet-košutic, 12 % junic, 25 % košut 2+. Razmerje teleta:košute:jeleni je znašalo 41 %:37 %:22 %. Spolna sestava odvzema se med dvema petletnima obdobjema pomembno ni spreminjala, podobno velja za starostno sestavo.

Izgube v revirjih Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik so v 10-letnem obdobju znašale 12 živali, kar predstavlja 6 % odvzema. 5 živali je bilo izgubljen zaradi poškodb, pri 6 živalih vzroka izgub ni bilo mogoče ugotoviti, pri 1 živali pa so bile vzrok zveri. Pri poškodbah so med izgubami prevladovali jeleni, pri neznanem vzroku pa mlade živali. Delež izgub v navedenih dveh revirjih je bil praktično enak, kot v celotni ekološki enoti Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe (6 %) v istem proučevanem obdobju.

Za uspešno ocenjujemo tudi gospodarjenje z jelenjadjo v revirjih Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik.

Trendov telesnih mas in mas rogovja (zaradi majhnega vzorca) v revirjih Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik, ter v loviščih Luče in Solčava (Kamniško Savinjsko LUO) nismo posebej proučevali.

Ocena stanja populacije

V osrednjem delu LUO ocenjujemo, da kljub visokemu odvzemu v zadnjih štirih letih številčnost jelenjadi ne upada. Sicer je poškodb od jelenjadi v gozdu in na kmetijskih površinah malo, na kar vpliva tudi povečana ponudba hrane zaradi ogolelih površin nastalih po žledolomu, vetrolomih in zaradi podlubnikov. Poškodbe, v manjši meri (posamezna drevesa), nastajajo po celotni površini, kjer je jelenjad prisotna.

V zimskem času jelenjad iz območij z višjimi nadmorskimi višinami migrira v nižje predele (zimovališča), kjer predvsem ob hujših zimah povzroča poškodbe na mladih gozdnih sestojih (drogovnjakih).

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja z jelenjadjo je ohranjati ali lokalno nekoliko znižati številčnost v nekaterih delih LUO. To bomo dosegli z načrtovanjem višjega odvzema kot v letu 2019 in s spolno strukturo pomaknjeno v smer ženskega spola. Cilj upravljanja z jelenjadjo je v večjem delu Kamniško-Savinjskega LUO ohranitev stabilne in vitalne populacije jelenjadi, katera je usklajena do drugih vrst in do svojega okolja. Cilj, ki ga želimo zagotavljati je tudi omogočanje naravne dinamike gozdov. Na območjih z visokim deležem kmetijskih površin oziroma razdrobljenih gozdnih površin prisotnost jelenjadi ni zaželena, zato je na teh območjih cilj zmanjšanje številčnosti oziroma prisotnosti jelenjadi. Cilj je imeti populacijo jelenjadi v naravni spolni in starostni strukturi.

S primerno visokim in izbirnim odstrelom jelenov nad dve leti ohranjamo število starejših jelenov, ki zagotavljajo stabilnost populacije. Potrebno je dosegati ravnovesje med jelenjadjo, srnjadjo, gamsi in mufloni.

Cilj upravljanja z jelenjadjo se v posebej obravnavanih dveh loviščih Luče in Solčava in v dveh revirjih LPN Kozorog Kamnik (Veža in Logarska dolina) pomembneje ne razlikuje od ciljev v Kamniško Savinjskem LUO.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema jelenjadi za leto 2020 v območju je 130 živali. Načrt je glede na načrt predhodnega leta višji za 10 živali, glede na realizacijo predhodnega leta pa za 11 živali. Starostna in spolna struktura odvzema je:

Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema jelenjadi

Teleta m. spola	26 (20 %)	Teleta ž. spola	26 (20 %)
Lanščaki	10 (8 %)	Junice	13 (10 %)
Jeleni 2-4	14 (11 %)	Košute 2+	29 (22 %)
Jeleni 5+	12 (9 %)		
Moški spol	62 (48 %)	Ženski spol	68 (52 %)
SKUPAJ 130			

Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med dve in večletno jelenjadjo načrt za lovišča osrednjega dela, ki imajo višino načrtovanega odvzema višjo kot 10 živali, določa neposredno vezavo med višino realiziranega odstrela jelenov 2+ in košut 2+, ki mora znašati najmanj 85 %. Pri izbiri za odstrel ima praviloma prednost netrofejna jelenjad. V vseh kategorijah se praviloma varujejo telesno in trofejno močnejše razviti osebki. Starostna razreda jeleni 5–9 let in jeleni 10+ sta združena v enoten razred 5+.

Dopustna odstopanja v realizaciji od načrta za LUO in po loviščih je ± 15 % od skupno načrtovanega števila odvzema vseh kategorij. Načrta odvzema v razredu dve in večletnih jelenov ni treba realizirati ter ga tudi ni dovoljeno presegati, razen sorazmerno s presežanjem skupno načrtovanega odvzema. Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 5+ let se ne sme presegati, lahko pa se ga nadomesti z odvzemom mladih 2-4 letnih. Pri košutah je dovoljeno odstopanje do ± 15 %. Pri teletih in enoletnih osebkih je dopustno odstopanje ± 30 %.

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do 10 živali, dopustna toleranca ± 15 % pomeni 2 živali in ± 30 % pomeni 3 živali, pri načrtovanem odvzemu 11 ali več kosov pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost.

Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 kosov jelenjadi, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija ± 2 kosa, pri čemer načrta odvzema dve in večletnih jelenov ni dovoljeno presegati.

Za vsa lovišča se upošteva, da je dosežena realizacija (ki pa ni nujno v okviru dopustnih odstopanj), če je na nivoju LUO dosežen skupni načrt odvzema v okviru dopustnega odstopanja opredeljenega v LN (± 15 %).

Odstopanja od načrtovane strukture, po višini in znotraj starostnega razreda osebkov 2+, ki so izven meja dopustnih odstopanj, smiselno upoštevamo pri načrtu za naslednje lovsko leto. Preseganje načrtovanega odvzema prek meja dopustnih odstopanj, ki je nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrta odvzema, ne šteje kot kršitev načrta.

Načrtovani ukrepi v loviščih Luče in Solčava ter revirjih Veža in Logarska dolina LPN Kozorog Kamnik

Za lovišči Luče in Solčava ter revirja Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog je treba celovito načrtovati višino odvzema jelenjadi, z namenom znižanja oziroma ustreznega uravnavanja številčnosti populacij jelenjadi. Načrtu odvzema jelenjadi po starostni in spolni strukturi ob zniževanju populacije je treba slediti, predvsem z namenom zniževanja deleža ženskega spola.

Načrt odvzema jelenjadi v letu 2020 je za lovišče Solčava 14 živali in za lovišče Luče 18 živali, z deležem košut 2+ nad 20 %. Zaradi nepredvidenih migracij jelenjadi iz sosednjih območij, se za lovišči Luče in Solčava za obdobje od leta 2018 do 2022 v letnih načrtih odvzema jelenjadi določijo višja dopustna odstopanja pri odvzemu po starostnih in spolnih kategorijah: Skupno dopustno odstopanje v realizaciji od načrta je za omenjeni lovišči lahko ± 30 % od skupno načrtovanega števila odvzema vseh kategorij. V vseh kategorijah, razen pri dve in večletnih jelenih, je dovoljeno odstopanje do ± 30 %. Odvzem v razredu dve in večletnih

jelenov je lahko v vsakem lovišču letno presežen za največ 1 žival. Odstopanje je lahko ali v razredu mladih 2-4+ jelenov ali v razredu 5+ jelenov. Zaporedno preseganje v razredu 5+ ni dovoljeno. Na koncu pet-letnega obdobja (2018 – 2022) dosežena struktura odvzema dve in večletnih jelenov ne sme biti višja od 20 %, odvzem košut 2+ pa mora biti višji od 20 % deleža v strukturi odvzema jelenjadi.

Med ukrepi v okolju skupaj za lovišči Luče in Solčava v letu 2020 načrtujemo 8 ha vzdrževanja grmišč, 1,7 vzdrževanja gozdnega roba, 7,0 ha košnje pašnikov in 4,7 ha priprave pasišč. V skladu z dogovorom se poskuša vzpostaviti aktivno mrežo zimskih krmišč z namenom disperzije jelenjadi v območju in zadrževanje jelenjadi v manj problematičnih predelih za objedanja in lupljenja gozdnega drevja. Zimska krmišča se načrtuje pod 1.000 m.n.v in sicer največ 1 krmišče na 1.000 ha lovne površine. Za zimsko krmljenje je načrtovano 3.050 kg krme. Zimsko sečnjo je treba izvajati ob morebitni obilnejši snežni odeji. Plan zimske sečnje pripravi ZGS v sodelovanju z upravljavci lovišč in lastniki gozdov. V prihodnje naj se intenzivneje izvaja zaščita debel v mlajših sestojih (drogovnjakih) pred objedanjem in lupljenjem.

Načrt odvzema jelenjadi v revirjih Veža in Logarska dolina v letu 2020 znaša 30 živali od tega v revirju Veža 20 in v revirju Logarska dolina 10. Načrt se mora doseči najmanj 100 % in se lahko preseže do +15 %. V sestavi odvzema naj delež jelenov 2+ ne presega 15 %, delež košut 2+ pa naj ne bo nižji od 26 %. Ostale strukture v odvzemu naj obsegajo teleta in enoletne živali.

Med ukrepi v okolju za navedena revirja LPN Kozorog načrtujemo pripravo pasišč v skupni površini najmanj 3 ha. Drugih ukrepov (krmišča dopolnilnega zimskega krmljenja, zimska sečnja jelk ali drugega drevja in grmovja) v okolju v letu 2020 ne predvidevamo. Ocenjujemo namreč, da se bo prehranska nosilnost okolja za jelenjad v navedenih dveh revirjih LPN Kozorog Kamnik v naslednjih letih zaradi vetroloma 2017 pomembno izboljšala.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Razporeditev odvzema po območju:

- Glavnino odvzema se izvede v osrednjem življenjskem območju jelenjadi (Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad in Motnik – Špitalič),
- načrt naj bo najvišji v predelih največjih škod od jelenjadi: prostor med Savinjo in Dreto, v loviščih Gornji Grad (Florjan), Ljubno (Savina, Primož, Planina), Luče (Krnica, Podvolovljek, Raduha) in Solčava ter povsod, kjer so bile v preteklih letih škode od jelenjadi. Skupne love organizirati prednostno v teh predelih,
- v loviščih Domžale, Sela in Velunja se lahko izvaja neomejen odvzem vseh kategorij jelenjadi razen trofejnega jelena, skladno z zakonskimi omejitvami (upoštevaje lovno dobo). Ko lovišče doseže zadosten odstrel netrofejne jelenjadi, jim je omogočen odstrel trofejnega jelena, v skladu z Dogovorom upravljanja z navadnim jelenom na območju Kamniško-Savinjskega LUO (Lačja vas, 10. 12.2015),
- v ostalih loviščih se načrt ohranja ali malo dviguje. V teh loviščih zelo priporočamo preseganje načrta pri teletih in enoletnih živalih,
- v okviru LUO je možna prerazporeditev odstrela med lovišči tekom lovskega leta. V ta namen se skliče sestanek območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL). Sklep sestanka je za lovišče enako obvezen kot letni načrt lovišča.

Časovna dinamika odvzema:

Priporočeno je čim hitreje izvršiti odstrel telet, junic in košut, predvidoma najmanj 70 % do 30. novembra.

Preglednica 4.2.2: Analiza odvzema jelenjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	% skupaj
Teleta M	18	20	30	21	25	114	41,0	20,2
Lanščaki	9	10	15	10	12	56	20,1	9,9
Jeleni 2-4	10	15	14	14	16	69	24,8	12,2
Jeleni 5-9	5	6	6	8	8	33	11,9	5,8
Jeleni 10 +	1	1	2	0	2	6	2,2	1,1
Skupaj JELENI	43	52	67	53	63	278	100,0	49,2
Teleta Ž	21	25	21	27	21	115	40,1	20,4
Junice	9	13	12	7	11	52	18,1	9,2
Košute 2+	18	23	30	25	24	120	41,8	21,2
Skupaj KOŠUTE	48	61	63	59	56	287	100,0	50,8
SKUPAJ odstrel in izgube	91	113	130	112	119	565		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	103	104	110	115	120	552
Odstrel in izgube / načrt	88,3	108,7	118,2	97,4	99,2	102,4
Delež JELENOV	47,3	46,0	51,5	47,3	52,9	49,2
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	17,6	19,5	16,9	19,6	21,8	19,1
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	62,6	60,2	60,0	58,0	58,0	59,6

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	3	2	3	2	2	12	50,0
Naravne izgube	3	4	2	3	0	12	50,0
Skupaj izgube	6	6	5	5	2	24	100,0
% izgub	6,6	5,3	3,8	4,5	1,7	4,2	
Odstrel	85	107	125	107	117	541	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	2	4		3		9	37,5
2 bolezen	1		2			3	12,5
3 krivolov		1				1	4,2
4 cesta	3				1	4	16,7
5 železnica						0	0,0
6 zveri						0	0,0
7 psi				1		1	4,2
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0
10 poškodovanost		1	3	1	1	6	25,0

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Teleta M	43,7	45,3	42,9	44,2	44,8
Indeks	100,0	103,5	98,2	101,2	102,6
Lanščaki	66,3	73,0	62,9	68,7	67,7
Indeks	100,0	110,1	94,9	103,6	102,2
Teleta Ž	41,6	38,8	42,4	41,5	40,7
Indeks	100,0	93,2	101,9	99,7	97,8
Junice	63,9	59,5	60,9	57,5	61,3
Indeks	100,0	93,1	95,3	90,0	95,9
Teleta M + Ž	42,6	42,1	42,7	42,7	42,9
Indeks	100,0	98,7	100,2	100,1	100,8

Masa trofej jelenov (gr)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
jeleni 2-4	1869	1.826	1.922	2.070	2.616
indeks	100,0	97,7	102,8	110,8	140,0
jeleni 5-9	4160	3478	4433	4337	4441
indeks	100,0	83,6	106,6	104,3	106,8
jeleni 10+	6560	4700	5400	0	5850
indeks	100,0	71,6	82,3	0,0	89,2

4.3 Damjak (*Dama dama*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Osrednje območje naselitve damjaka (tujerodne naseljene divjadi) obsega površine ugreznin nad rudnikom lignita Velenje in bližnje vzpetine. Obsega del lovišča Velunja v Kamniško - Savinjskem LUO in pretežni del lovišča Škale v Savinjsko - Kozjanskem LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija odvzema damjakov v območju v letu 2019 je bila 4 živali (100,0 % načrta). V lovišču Velunja so bile odvzete 3 živali (75 % načrta), v lovišču Rečica ob Savinji je bila odvzeta 1 košuta, pobegla iz obore. Realizirano spolno razmerje je bilo 50 : 50. Podrobnejša struktura odvzema je: 1 jelen 2-4, 1 lanščak, 1 junica in 1 košuta 2+. Evidentiranih izgub damjakov ni bilo. Škod od damjakov ni bilo evidentiranih.

Višina odvzema je bila v zadnjih petih letih nizka, med 3 in 7 živalmi. V letih 2016, 2017 in 2018 je bil načrt presežen, pred tem je bil odvoz nižji. Pri starostni strukturi odvzema je odvzetih preveč živali v razredu lanščakov. Povprečno spolno razmerje pri odvzemu za petletno obdobje moški spol : ženski spol je 50,0 : 50,0. Posamične živali so bile odstreljene izven območja naselitve damjaka (pobegi iz obor). Izgub v petletnem obdobju ni bilo evidentiranih. Povprečne telesne mase zaradi nizkega števila podatkov niso zanesljiv pokazatelj stanja populacije.

Ocena stanja populacije

Glavnina populacije damjaka se postopno premika na vzhod, v lovišče Škale. Lovišče Velunja je postalo robno lovišče. Populacija se ne širi v nove življenjske prostore (ni odstrela v sosednjih loviščih). Življenjski pogoji (prehranski in bivalni) za damjaka na ugrezajočih površinah so iz leta v leto slabši, zato številčnost nezadržno upada. Prostor se intenzivno uporablja za rekreacijo, zato se damjak umika na mirnejša področja. V kolikor se bo trend intenzivne rabe prostora še nadaljeval, se lahko zgodi, da bo dolgoročno na tem področju damjak povsem izginil.

Prilagojeni cilji

Glede na minimalen vpliv damjaka na fito- in zoocenozo ohranjamo populacijo damjaka v prostoru, ki ga sedaj zaseda. Preprečuje se širjenje damjakov v nova okolja. Glede na obsežnost degradacije okolja, v katerem damjaki živijo, je prisotnost tujerodne vrste tu manj moteča.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema za leto 2020 v območju je 4 živali: 1 jelen 2+, 1 košuta 2+ in 2 živali ostalih kategorij.

Odvzem je usklajen z odvzemom damjakov v lovišču Škale v Savinjsko - Kozjanskem LUO. Iz populacije se praviloma izločajo podpovprečno telesno in trofejno razviti osebki.

Dopustna odstopanja:

V LUO: načrta ni treba dosegati, odvoz navzgor glede na zastavljene cilje ni omejen. Za lovišče Velunja velja enako – načrta ni treba dosegati in načrt navzgor ni omejen. Pri realizaciji načrta v povprečju zadnjih nekaj let mora biti odvoz košut 2+ enak odvzemu jelenov 2+, odvoz ostalih kategorij je povsem sproščen.

Razporeditev odvzema na lovišča

Odvzem se načrtuje v lovišču Velunja. V vseh drugih loviščih je v času lovne dobe odvoz damjakov neomejen.

Posamezni osebki, ki se priložnostno pojavijo v ostalih loviščih niso predmet upravljanja z vrsto in jih je kot take v teh loviščih treba odstreliti skladno z lovno dobo ali drugimi določili predmetne zakonodaje. Pri odstrelu osebkov, za katere se predvideva da izvirajo iz obor, se upoštevajo določila 8. odstavka 50. čl. ZDLov-1. S pobeglimi damjaki iz obor lahko lovišča po 8 dneh upravljajo v skladu z določili LN: lahko izvedejo neomejen odstrel v času lovne dobe, izven nje pa ukrepajo skladno s 50. členom ZDLov-1. O pobegu damjakov iz obore mora lastnik takoj obvestiti ZGS, lovsko inšpekcijo in upravljavca lovišča.

Časovna dinamika odvzema:

Priporočamo čim hitrejši odstrel telet, junic in košut, predvidoma najmanj 70 % do konca novembra. Dodajanje in vnašanje damjaka je prepovedano.

Preglednica 4.3.1: Analiza odvzema damjaka

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Teleta M		1		1		2	15,4	7,7
Lanščaki	1	2	2	1	1	7	53,8	26,9
Jeleni 2-4		1	1	1	1	4	30,8	15,4
Jeleni 5-8						0	0,0	0,0
Jeleni 9 +						0	0,0	0,0
Skupaj JELENI	1	4	3	3	2	13	100,0	50,0
Teleta Ž	2	1		2		5	38,5	19,2
Junice		1	1	1	1	4	30,8	15,4
Košute 2+			2	1	1	4	30,8	15,4
Skupaj KOŠUTE	2	2	3	4	2	13	100,0	50,0
SKUPAJ odstrel in izgube	3	6	6	7	4	26		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	4	3	4	4	4	19
Odstrel in izgube / načrt	75,0	200,0	150,0	175,0	100,0	136,8
Delež JELENOV	33,3	66,7	50,0	42,9	50,0	50,0
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	0,0	16,7	16,7	14,3	25,0	15,4
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	100,0	83,3	50,0	71,4	50,0	69,2

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	
% izgub	0	0	0	0	0	0	
Odstrel	3	6	6	7	4	26	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	
1 neznan						0	
2 bolezen						0	
3 krivolov						0	
4 cesta						0	
5 železnica						0	
6 zveri						0	
7 psi						0	
8 kosilnica						0	
9 garje						0	

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Teleta M		26,0		20,0	
Indeks	0,0	100,0	0,0	76,9	0,0
Lanščaki	49,0	39,0	37,0	40,0	35,0
Indeks	125,6	100,0	94,9	102,6	89,7
Teleta Ž	17,5	17,0		19,5	
Indeks	102,9	100,0	0,0	114,7	0,0
Junice		42,0	45,0	34,0	31,0
Indeks	0,0	100,0	107,1	81,0	73,8
teleta M + Ž	17,5	21,5		19,7	
Indeks	81,4	100,0	0,0	91,6	0,0

Masa trofej jelenov (gr)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
jeleni 2+		1500	1080	1141	1260
indeks	0,0	100,0	72,0	76,1	84,0

4.4 Muflon (*Ovis ammon musimon*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

V LUO živita dve ločeni populaciji muflona. Prva živi na območju Podolševe v lovišču Solčava. Populacija se je prilagodila na življenjsko okolje, se razširila na celotne Solčavske peči in tudi v pobočja Raduhe. Populacija je povezana z naseljenimi mufloni v sosednji Avstriji. Druga populacija se nahaja na območju lovišča Stahovica. To je maloštevilen robni del večje populacije muflona v lovišču s posebnim namenom Kozorog Kamnik, katere jedro je na področju Kamniške Bistrice. Nekatere analize in načrt odvzema so podani ločeno za vsako populacijo posebej.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija odvzema muflonov v letu 2019 je bila 37 živali od načrtovanih 34, kar pomeni 108,8 % načrta. Odvzem je bil dosežen v loviščih Solčava (30 živali), Stahovica (3 živali) in Trojane - Ožbolt (4 živali). V lovišču Trojane-Ožbolt je bil izvršen odstrel 1 jagnjeta moški spol in 3 ovnov 2+ pobeglih iz obore. Spolna struktura odvzema je bila 45,9 : 54,1 v korist ženskega spola. Povečan delež ženskega spola v odvzemu je skladen s ciljem upravljanja. Po strukturi je bilo odvzetih 5 (13,5 %) jagnjet m. spola, 8 (21,6 %) jagnjet ž. spola, 2 (5,4 %) enoletna muflona, 10 (27,0 %) muflonov 2+, 2 (5,4 %) enoletnih ovc in 10 (27,0 %) ovc 2+. Odvzem po kategorijah je bil nizko dosežen pri enoletnih živalih. V evidentiranih izgubah je bil 1 enoletni oven, zaradi nenaravne izgube - poškodovanosti.

V petletnem obdobju se je odvzem gibal od 30 živali v letu 2015 do 39 živali v letu 2017. Petletna spolna struktura odvzema je bila 43,4 : 56,6 v korist ženskega spola, kar je v skladu s ciljem upravljanja. Struktura odvzema po starostnih kategorijah je bila primerna. Realizacija načrta je bila v petletnem obdobju 103,0 %. V letih 2015 in 2018 načrt ni bil dosežen 100 %, v letih 2016, 2017 in 2019 pa presežen. Povprečne telesne mase so bile v letu 2019 pri enoletnih ovnih višje (samo 2 živali, od tega ena iz obore), pri ženskih jagnjetih, pri enoletnih ovcah in pri moških jagnjetih pa so bile povprečne telesne mase nekoliko nižje kot na začetku petletnega obdobja.

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da je populacija muflona v lovišču Solčava stabilna. Spolna in starostna struktura se približujeta naravni. Velik poseg v ženski del populacije je uravnotežil spolno strukturo. Populacija je v dobrem zdravstvenem stanju. Muflon zaseda prostor avtohtonim rastlinojedim vrstam, zlasti gamsu.

V lovišču Stahovica je številčnost muflona nizka in je odvisna od migracij populacije iz Kamniške Bistrice.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja je postopoma zniževati številčnost muflonov in preprečiti širjenje muflona v nove predele (predvsem v lovišče Bistra na Koroškem in v lovišče Luče) ter tako preprečevati potencialne konflikte v okolju. Populacija naj bo naravne spolne in starostne strukture. Številčnost muflona je treba omejiti v korist avtohtonih vrst.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema muflonov v letu 2020 za LUO je 34 živali, enak kot v predhodnem letu. Načrtujemo po strukturi za zmanjševanje številčnosti. Struktura načrta je:

Preglednica 4.4.1: Načrt odvzema muflonov

Jagnjeta m. spola	4 (12 %)	Jagnjeta ž. spola	5 (15 %)
Ovni 1+	3 (10 %)	Ovce 1+	5 (15 %)
Ovni 2+	8 (23 %)	Ovce 2+	9 (25 %)
SKUPAJ 34			

V odvzem se šteje odstrel in vse evidentirane izgube. Iz populacije se praviloma izločajo podpovprečno telesno in trofejno razviti osebki.

Dopustna odstopanja:

Za muflona je dopustno odstopanje po višini do +/- 15 % od načrtovanega skupnega števila odvzema za LUO oziroma za lovišče. Odvzem v III. razredu (2+) pri moškem spolu se lahko prekorači le do 10 %, pri ženskem spolu v III. razredu in v ostalih razredih preseganje ni omejeno. Neizvršeni odvzem v III. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. in II. starostnem razredu. Neizvršeni odvzem v enoletnih živalih se lahko

nadomesti z odvzemom jagnjet. Dopustno odstopanje v spolni strukturi je praviloma do 5 % od načrtovane strukture v odstotkih (npr.: 45 : 55).

Odstopanja pri starostni strukturi v III. starostnem razredu pri obeh spolih izven meja dopustnih odstopanj se upošteva pri letnih načrtih v naslednjem obdobju.

Preseganje načrtovanega odvzema prek meja dopustnih odstopanj, ki je nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrta odvzema, ne šteje kot kršitev načrta.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Odvzem se načrtuje v lovišču Solčava. LD Stahovica ima možnost neomejenega odvzema muflonov v skladu z lovno dobo zaradi preprečevanja konfliktov v okolju in preprečevanja širjenja muflona v sosednja lovišča (Kamnik, Komenda).

Posamezni osebk, ki se priložnostno pojavijo v ostalih loviščih, niso predmet upravljanja z vrsto in jih je kot take v teh loviščih treba odstreliti skladno z lovno dobo ali drugimi določili predmetne zakonodaje. Pri odstrelu osebkov, za katere se predvideva da izvirajo iz obor, se upoštevajo določila 50. čl. ZDlov1. S pobeglimi mufloni iz obor lahko lovišča po 8 dneh upravljajo v skladu z določili LN: lahko izvedejo neomejen odstrel v času lovne dobe, izven nje pa ukrepajo skladno s 50. členom ZDlov-1. O pobegu muflonov iz obore mora lastnik takoj obvestiti ZGS, lovsko inšpekcijo in upravljavca lovišča.

Lov na muflona se začne izvajati takoj po začetku lovne dobe. Priporočamo, da se 70 % odvzema realizira do konca novembra.

Naseljevanje ali doseljevanje muflona v prosto naravo ni dovoljeno.

Preglednica 4.4.2: Analiza odvzema muflonov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Jagnjeta M	2	2	4	3	5	16	21,3	9,2
Enoletni	2	4	4	3	2	15	20,0	8,7
Ovni 2+	8	10	10	6	10	44	58,7	25,4
Skupaj OVNI	12	16	18	12	17	75	100,0	43,4
Jagnjeta Ž	6	5	6	4	8	29	29,6	16,8
Enoletne	5	4	6	5	2	22	22,4	12,7
Ovce 2+	7	10	9	11	10	47	48,0	27,2
Skupaj OVCE	18	19	21	20	20	98	100,0	56,6
SKUPAJ odstrel in izgube	30	35	39	32	37	173		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	34	32	34	34	34	168
Odstrel in izgube / načrt	88,2	109,4	114,7	94,1	108,8	103,0
Delež OVNOV	40,0	45,7	46,2	37,5	45,9	43,4
Delež ovnov 2+	26,7	28,6	25,6	18,8	27,0	25,4
Delež mladih (mladiči, enoletni) neglede na spol	50,0	42,9	51,3	46,9	45,9	47,4

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	4	1	2	1	8	88,9
Naravne izgube	0	0	0	1	0	1	11,1
Skupaj izgube	0	4	1	3	1	9	100,0
% izgub	0,0	11,4	2,6	9,4	2,7	5,2	
Odstrel	30	31	38	29	36	164	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan		4		1		5	55,6
2 bolezen						0	0,0
3 krivolov						0	0,0
4 cesta						0	0,0
5 železnica						0	0,0
6 zveri						0	0,0
7 psi						0	0,0
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0
10 poškodovanost			1	2	1	4	44,4

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Jagnjeta M	10,5	9,5	8,6	9,7	10,5
Indeks	100,0	90,5	82,2	92,1	100,0
Enoletni	17,5	18,0	15,8	14,3	21,0
Indeks	100,0	102,9	90,0	81,9	120,0
Jagnjeta Ž	9,8	8,4	9	7	9,4
Indeks	100,0	85,7	91,8	71,4	95,7
Enoletne	13,8	12,5	14,5	15,8	12,0
Indeks	100,0	90,6	105,1	114,1	87,0
Jagnjeta M + Ž	10,0	9,0	8,9	8,1	9,8
Indeks	100,0	89,5	88,5	81,4	98,0

4.5 Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Gams je v LUO prisoten v svojem naravnem življenjskem prostoru v visokogorju, skupine gamsov žive tudi v nižjih gozdnih predelih, v vseh loviščih LUO, razen Domžal. Skupine so ločene, a še vedno prihaja do stikov med subpopulacijami. Številčnejši je v alpskih in predalpskih loviščih: Solčava, Luče, Ljubno, Mozirje, Smrekovec, Rečica, Gornji Grad in Dreta. Drugje so gamsi redkejši, vezani so na skalnate predele lovišč. Upravljanje z gamsi je enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija odvzema gamsov je bila v letu 2019 v območju 192 živali od načrtovanih 192 živali, kar pomeni točno 100 % načrta. Spolna struktura odvzema je bila uravnotežena, odvzetih je bilo 96 koz in 96 kozlov. Spolna struktura brez upoštevanja mladičev pa je bila 52,6 : 47,4 v korist moškega spola. Delež mladih (mladiči, enoletni gamsi, dvoletni gamsi) je obsegal 53,1 %. Podrobna struktura odvzema je bila: 25 (13,0 %) mladičev kozlov, 15 (7,8 %) kozlov 1+, 10 (5,2 %) kozlov 2+, 35 (18,2 %) kozlov 3 do 7 let, 11 (5,7 %) kozlov 8+, 32 (16,7 %) mladičev koz, 11 (5,7 %) koz 1+, 9 (4,7 %) koz 2+, 32 (16,7 %) koz 3 do 10 let in 12 (6,2 %) koz 11+. Načrt se je najbolj presegel v kategoriji mladičev koz in sicer za 28 %, kar pa je bilo kompenzirano z nižjim odvzemom v kategorijah enoletnih in dvoletnih koz. Evidentirana izguba je bila samo ena (0,5 %), zaradi potepuških psov.

Odvzem gamsov v zadnjem petletnem obdobju se je gibal med 174 in 192 živalmi. V letu 2015 je bil odvzem 174 živali, v letu 2016 se je povečal na 183, v letu 2017 je bil odvzem 177 živali, v letu 2018 180 živali in v letu 2019 je bil odvzem najvišji 192 živali. V preteklih 4 letih je bil odvzem nekoliko pod načrtom, v letu 2019 pa je odvzem dosegel načrt. Povprečno je bilo realizirano 96,8 % načrta. Spolna struktura odvzema v petletnem obdobju je bila 51,1 : 48,9 v korist moškega spola. Delež mladih v odvzemu je bil v obravnavanem obdobju primerno visok, v poprečju 54,5 %. Delež evidentiranih izgub v odvzemu je v tem petletnem obdobju 2,1 %. Najvišje so bile v letu 2018 (3,9 %). Najpogostejše so bile izgube zaradi neznanega vzroka (89,5 %) in zaradi bolezni (5,3 %). V petletju ni bilo izgub zaradi garij, zadnji primer garij je bil evidentiran v letu 2013.

V letu 2019 so se povprečne telesne mase pri moških mladičih, enoletnih kozlih, ženskih mladičih in enoletnih kozah v povprečju za petletno obdobje.

Ocena stanja populacije

Populacija gamsov v LUO je stabilna in zdrava. Opravlja se konstantno visok odvzem pravilne strukture. Škod od gamsov v zadnjih letih ni evidentiranih, ima pa gamsi lahko na določenih gozdnih predelih precejšen vpliv na objedenost gozdnega mladja.

Gams živi tudi v zanj manj primernih nižjih gozdnih predelih, kjer se njegov življenjski prostor prekriva s prostorom jelenjadi, srnjadi in v lovišču Solčava z naseljenim muflonom.

Prilagojeni cilji

Gams je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«). Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov.

Cilj upravljanja je oblikovati z okoljem usklajeno populacijo naravne starostne in spolne strukture ter dobrega zdravstvenega stanja (preprečevati bolezni – gamsje garje), zato je v določenih območjih treba močnejše poseči v populacijo gamsa.

Ukrepi in usmeritve

Načrtovana višina odvzema gamsov za leto 2020 za LUO je 198 živali, kar je za 6 živali višji načrt glede na predhodno leto.

Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov

Mladiči m. spola	25 (13 %)	Mladiči ž. spola	26 (13 %)
Kozli 1+	16 (8 %)	Koze 1+	13 (7 %)
Kozli 2+	12 (6 %)	Koze 2+	13 (7 %)
Kozli 3+ - 7+	36 (18 %)	Koze 3+ - 10+	36 (18 %)
Kozli 8+	10 (5 %)	Koze 11+	11 (5 %)
Skupaj m. spol	99 (50 %)	Skupaj ž. spol	99 (50 %)
Skupaj 198			

Dopustno odstopanje:

Za gamsa je dopustno odstopanje po višini do +/- 15 % od načrtovanega skupnega števila odvzema. Odvzem v II. starostnem razredu pri vsakem spolu posebej se lahko prekorači le do 10 %, v ostalih razredih preseganje ni omejeno, v skladu s splošnimi določili možnih odstopanj realizacije od načrta. V kolikor 10 % znotraj posamezne spolne kategorije II. starostnega razreda predstavlja manj kot 1 kos, se kot dopustno odstopanje šteje +/- 1 kos. Neizvršeni odvzem v II. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. in III. starostnem razredu. Odvzem v III. starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v I. starostnem razredu. Dopustno odstopanje v spolni strukturi za vse starostne kategorije razen mladičev je praviloma do 3 % od realizirane strukture v odstotkih (npr.: 47 : 53). Morebitna odstopanja pri spolni strukturi prek meja dopustnih odstopanj se upoštevajo pri letnih načrtih v naslednjem obdobju. Morebitna odstopanja pri starostni strukturi v II. starostnem razredu pri obeh spolih se ne glede na meje dopustnih odstopanj upoštevajo pri letnih načrtih v naslednjem obdobju.

Za lovišča, ki imajo načrt odvzema od vključno 4 do vključno 10 kosov gamsa, se kot dopustno odstopanje od načrta praviloma šteje realizacija + 1 kos do - 2 kosa. V teh loviščih se II. starostni razred pri obeh spolih skupaj lahko praviloma preseže za največ 1 kos, razlika v spolnem razmerju pa lahko pri realizaciji odstopa tudi največ za 1 kos.

Za lovišča, ki imajo skupen načrt odvzema, oziroma kjer načrt za posamezno lovišče ne presega 3 kose, načrta odvzema ni obvezno dosegati, lahko pa se ga presega za 1 kos. Morebitna odstopanja pri starostni strukturi v II. starostnem razredu pri obeh spolih se ne glede na meje dopustnih odstopanj, upošteva pri letnih načrtih v naslednjem obdobju.

Preseganje načrtovanega odvzema prek meja dopustnih odstopanj, ki je nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrta odvzema, ne šteje kot kršitev načrta.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Težišče odvzema gamsov je v loviščih Solčava, Luče, Gornji Grad, Ljubno, Dreta, Mozirje in Smrekovec. V robnih loviščih Stahovica, Lukovica, Domžale in Trojane-Ožbolt odvzema gamsov ne načrtujemo, lovišča pa lahko brez omejitev odstrelijo gamse v I. starostnem razredu. Varujejo se zdrave rodne živali. V vseh loviščih je obvezno celo leto spremljati stanje gamsov. Obvezen je sanitarni odstrel garjavih gamsov. V primeru garij izven lovne dobe se izvede izredni odstrel gamsa, na podlagi odločbe lovskega inšpektorja, gamsa pa je potrebno poslati na pregled.

Lov na gamsa se praviloma začne izvajati takoj po začetku lovne dobe. Priporočamo, da se 50 % odvzema realizira do konca oktobra. Iz populacije se praviloma najprej izločijo podpovprečno telesno in trofejno razviti osebk iz I. starostnega razreda. Gamse iz srednjega starostnega razreda in koze vodnice se praviloma varuje, razen telesno šibkih, neprebarvanih, ali če koze vodijo zelo šibkega mladiča.

Morebitna interna pravila lova v loviščih morajo biti taka, da zagotavljajo dosego načrta po količini in kvaliteti.

Preglednica 4.5.2: Analiza odvzema gamsov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	23	23	27	22	25	120	25,9	13,2
Kozli 1+	11	14	18	17	15	75	16,2	8,3
Kozli 2+	12	16	11	11	10	60	13,0	6,6
I. starostni razred	46	53	56	50	50	255	55,1	28,1
Kozli 3+ do 7+	34	28	29	30	35	156	33,7	17,2
Kozli 8+ in več	9	9	12	11	11	52	11,2	5,7
Skupaj KOZLI	89	90	97	91	96	463	100,0	51,1
Mladiči Ž	20	25	21	23	32	121	27,3	13,4
Koze 1+	16	17	15	14	11	73	16,5	8,1
Koze 2+	11	6	7	12	9	45	10,2	5,0
I. starostni razred	47	48	43	49	52	239	54,0	26,4
Koze 3+ do 10+	29	35	32	30	32	158	35,7	17,4
Koze 11+ in več	9	10	5	10	12	46	10,4	5,1
Skupaj KOZE	85	93	80	89	96	443	100,0	48,9
SKUPAJ odstrel in izgube	174	183	177	180	192	906		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	190	186	186	182	192	936
Odstrel in izgube / načrt	91,6	98,4	95,2	98,9	100,0	96,8
Delež KOZLOV	51,1	49,2	54,8	50,6	50,0	51,1
Delež kozlov 2+ in več	31,6	29,0	29,4	28,9	29,2	29,6
Delež koz 2+ in več	28,2	27,9	24,9	28,9	27,6	27,5
Delež mladih (mladiči, 1+, 2+) ne glede na spol	53,4	55,2	55,9	55,0	53,1	54,5

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	2	2	3	3	1	11	57,9
Naravne izgube	3	0	1	4	0	8	42,1
Skupaj izgube	5	2	4	7	1	19	100,0
% izgub	2,9	1,1	2,3	3,9	0,5	2,1	
Odstrel	169	181	173	173	191	887	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	5	2	4	6		17	89,5
2 bolezen				1		1	5,3
3 krivolov						0	0,0
4 cesta						0	0,0
5 železnica						0	0,0
6 zveri						0	0,0
7 psi					1	1	5,3
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
mladiči M	10,4	9,83	10,35	9,1	9,9
Indeks	100,0	94,5	99,5	87,5	95,0
kozli 1+	15,8	14,1	14,7	14,3	15,0
Indeks	100,0	89,1	93,2	90,5	94,7
mladiči Ž	9,5	9,2	9,6	9,8	9,4
Indeks	100,0	97,1	100,5	102,9	99,4
koze 1+	14,4	13,9	15,3	13,0	14,0
Indeks	100,0	96,6	106,3	90,3	96,9
mladiči M + Ž	10,0	9,5	10,0	9,5	9,6
Indeks	100,0	95,2	100,0	94,5	96,3

4.6 Divji prašič (*Sus scrofa*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Naseljuje vse gozdne in gozdnate predele v območju. Najvišje gostote populacija dosega na planoti Dobrovlje. V višjih nadmorskih višinah je populacija redkejša. Upravljanje z divjimi prašiči je enotno za celotni LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija odvzema divjih prašičev je bila v letu 2019 v območju 444 živali od načrtovanih 270 živali, kar pomeni 164,4 % načrta. To je najvišji odvzem divjih prašičev v zadnjih 10 letih, kar je posledica večje rodnosti zaradi bogatega gozdnega obroda v letu 2018 in mile zime 2018/2019. Glede na leto 2018 je bil odvzem višji za 204 živali. Delež združene kategorije lanščakinj in svinj 2+ je bil 74 živali (16,7 % od celotnega odvzema), oz. 137 % glede na načrt odvzema rodnega dela. Razmere za lov na divje prašiče so bile v letu 2019 zahtevne, saj pomanjkanje snežne odeje v novembru in decembru ni omogočila veliko uspešnih skupnih lovov. Tako visok odvzem je bilo mogoče doseči zaradi izjemnega povečanja številčnosti, ki je bila verjetno tudi posledica migracij iz sosednjih območij, kjer imajo višje gostote divjih prašičev (predvsem iz juga). Če bi bile razmere za lov boljše, bi bila realizacija odvzema še zagotovo višja. Kljub velikemu povečanju številčnosti divjih prašičev so se škode relativno malo povečale glede na predhodna leta.

Po spolni strukturi je bilo odvzetih 238 (53,6 %) živali moškega spola in 206 (46,4 %) živali ženskega spola. Starostna struktura odvzema je bila: 150 (33,8 %) m. mladičev, 71 (16,0 %) lanščakov, 17 (3,8 %) merjascev 2+, 132 (29,7 %) ž. mladičev, 43 (9,7 %) lanščakinj in 31 (7,0 %) svinj 2+. Razmerje mladiči : lanščaki : odrasle živali je bilo: 63,5 : 25,7 : 10,8. Evidentiranih izgub je bilo 10 (2,2 % celotnega odvzema) in so številčno enake kot predhodno leto. Vzroki izgub: 6 povozov, 2 neznan vzrok in 2 druge nenaravne izgube. Načrt je bil presežen kar v 15 loviščih. Najvišji odvzem so realizirale LD Braslovče (67 živali), LD Vransko (58 živali), LD Gornji Grad (50 živali), LD Dreta Nazarje (43 živali), LD Motnik-Špitalič (39 živali) ter LD Mozirje (33 živali). Vse LD v LUO so realizirale odvzem divjih prašičev v mejah dopustnih odstopanj.

V letu 2015 je bila višina odvzema 219 živali, v letu 2016 242 živali, v letu 2017 narasla na 343 živali, v letu 2018 padla na 240 živali in v letu 2019 močno narasla na 444 živali. V povprečju je bila višina odvzema 298 živali na leto. Tako smo v petletnem obdobju z ustrežno visokim, pravočasnim in strukturno pravilnim odvzemom, večinoma uspeli omejiti rast populacije divjih prašičev. Pogoji za divje prašiče so v LUO tako dobri, da je posledica vsakega leta z obrodом gozdnega drevja in ugodnim vremenom v času poleganja, izjemno povečanje številčnosti prašičev. Evidentirane škode od divjih prašičev so v zadnjih letih relativno nizke.

Povprečna realizacija načrta za petletno obdobje je bila 112,7 %. Spolna struktura odvzema za celo petletje je dobra (m. sp. 51,1 : ž.sp. 48,9). Delež mladih v odvzemu je bil visok (povprečno 89,1 %). Povprečne telesne mase prašičev so bile v letu 2019 pri mladičih nižje od petletnega povprečja, pri eno letnih živalih obeh spolov pa nekoliko višje.

Ocena stanja populacije

Struktura populacije divjih prašičev v LUO je dobra, delež rodni živali je dovolj visok. Populacija je v dobrem zdravstvenem stanju. Glede na izpad obroda bukve, slab obrod hrasta in kovanja pričakujemo v letu 2020 manjšo rodnost divjih prašičev. Mila zima 2019/2020 pa zagotavlja veliko možnost preživetja številčne populacije divjih prašičev. Prirastek populacije pa bo odvisen tudi od vremenskih razmer v času poleganja mladičev. Evidentirana realizacija odvzema do 2. 3. 2020 je 29 živali, v enakem lanskem obdobju pa je bila realizacija 13 živali.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja z divjim prašičem v LUO je zadrževati številčnost divjih prašičev in preprečevati porast populacije. To pomeni odvzeti prirastek populacije in omejevati število rodni živali. Glede na grožnjo prihajajoče Afriške prašičje kuge je omejevanje povečevanja številčnosti divjih prašičev toliko bolj pomembno. Cilj je ohraniti nizek obseg škod od divjih prašičev.

Ukrepi in usmeritve

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Odvzem divjega prašiča v letu 2020 se načrtuje na podlagi Navodil za pripravo letnih lovsko upravljavskih načrtov, MKGP, s ciljem poenostavitve lovsko upravljavskih načrtov (št. 3410-1/2016/1, 22.2.2016), ki so enaka kot v predhodnih letih:

- načrtuje se skupna višina odvzema divjega prašiča za LUO, in tam kjer je smiselno, tudi po skupinah lovišč, ki so združena v posamezne ekološke enote znotraj LUO,
- po strukturi se načrtuje le odvzem lanščakinj in svinj, ki naj skupaj dosega minimalno 20 % delež v strukturi odvzema,
- odvzem ostalih kategorij divjega prašiča se podrobneje (po spolu in starosti) ne načrtuje,
- dopustno odstopanje realizacije od načrta, zaradi populacijskih nihanj ali drugih objektivnih razlogov, zaradi katerih osnovni načrt ne bi bil dosežen, je – 30 % in velja za vse kategorije divjih prašičev, tudi za združeno kategorijo lanščakinj in svinj, kjer pa se mora hkrati ob nedoseganju osnovnega načrta ohranjati skupni minimalni delež (vsaj 20 %) lanščakinj in svinj v odvzemu,
- načrtovano višino odvzema je dovoljeno neomejeno presegati v vseh kategorijah,
- ob doseganju skupnega minimalnega deleža vsaj 20 % lanščakinj in svinj 2+ v osnovnem načrtu odvzema za lovišče, le tega ob preseganju načrta ni treba več dosegati, je pa morebitni nadaljnji odvzem teh kategorij potreben in zaželen,
- v kolikor je na nivoju LUO dosežena minimalno načrtovana kvota lanščakinj in svinj, zagotavljanje minimalnega 20 % deleža lanščakinj in svinj 2+ v odvzemu na nivoju posameznega lovišča ni potrebno, razen tam, kjer je to zaradi neusklajenosti številčnosti divjega prašiča z okoljem (občutne škode) nujno potrebno.

Zaradi širjenja afriške prašičje kuge (APK) iz vzhoda proti zahodu, za katero ni cepiva, postaja vse večje tveganje za domače in divje prašiče tudi v Sloveniji. V pripravi je Zakon o interventnih dodatnih ukrepih zaradi APK pri divjih prašičih (ZAPK), ki predvideva vrsto preventivnih ukrepov, med drugim tudi finančno stimulacijo upravljavcev lovišč za odstrel divjih prašičev nad enotno letno osnovo za odvzem divjih prašičev v posameznih loviščih, ki je mediana povprečja realiziranega letnega odvzema v letih od 2013 do 2019. Upravljalci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljalci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.

Načrt odvzema divjega prašiča za leto 2020 za LUO je 270 živali, enak kot v letu 2019. V strukturi odvzema je načrtovano 54 živali (20 %) skupne kategorije, lanščakinje in svinje 2+.

V razredu mladičev in lanščakinj izvajamo celo leto intenziven odstrel, zato niso dopustne nobene interne omejitve lovskih družin (ne po telesni masi, višini odstrela ali časovno). Pri izbiri za odstrel na privabljalnih krmiščih in na skupnih lovih praviloma varujemo socialno najpomembnejše svinje vodnice tropov ter nadpovprečno telesno razvite lanščake moškega spola in mlade 2-5 letne merjasce.

Dopustna odstopanja:

Navzgor dopustno odstopanje ni omejeno. Odvzem v vseh kategorijah je po številu navzgor neomejeno. Lahko se presega tudi odvzem starejših živali: merjascev in svinj 2+. Edini pogoj je, da je na nivoju LUO **delež skupne kategorije lanščakinj in svinj 2+ vsaj 20 %**, ko je realizacija nižja ali enaka kot načrt. To določilo velja tudi za vsako posamezno lovišče v primeru, da delež 20 % ni dosežen na nivoju LUO. Če je delež 20 % skupne kategorije lanščakinj in svinj 2+ na nivoju LUO dosežen, potem posameznemu lovišču tega deleža ni treba dosegati. Ob preseganju načrta LUO oziroma načrta posameznega lovišča pa ni več nujno dosegati minimalnega 20 % deleža skupne kategorije lanščakinj in svinj 2+, je pa morebitni nadaljnji odvzem teh kategorij potreben in zaželen.

Dopustno odstopanje od načrta odvzema za divjega prašiča za lovišča, ki imajo **načrtovan odvzem 20 in več osebkov divjega prašiča, je lahko po višini navzdol največ do 30 %**, pri čemer se izračunane vrednosti odstopanja zaokrožujejo na najbližjo celo vrednost.

Dopustno odstopanje od načrta odvzema za divjega prašiča za lovišča, ki imajo **načrtovan odvzem več kot 5 in do 20 osebkov divjega prašiča, je lahko po višini navzdol največ do 50 %**, pri čemer se izračunane vrednosti odstopanja zaokrožujejo na najbližjo celo vrednost.

Loviščem, ki imajo **načrtovan odvzem manjši ali enak 5 osebkom, načrtovane višine odvzema praviloma ni treba dosežati** (možno odstopanje do 100 %). Navzgor odvzem količinsko ni omejen.

Za vsa lovišča se upošteva, da je dosežena skupna realizacija (ki pa ni nujno v okviru dopustnih odstopanj), če je na nivoju LUO dosežen skupni načrt odvzema v okviru dopustnega odstopanja - 30 %.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Razdelitev odvzema na lovišča:

Težišče odvzema prašičev je v naslednjih loviščih: Braslovče, Vransko, Dreta Nazarje, Mozirje, Ljubno in Gornji Grad. Pri razdelitvi odvzema na lovišča se poleg številčnosti prašičev upošteva skupna lanska realizacija odvzema in realizacija odvzema rodnih živali v letu 2019 ter obseg škod v letu 2019.

V okviru LUO je možna prerazporeditev odstrela med lovišči v tekočem letu. V ta namen se skliče sestanki Območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL). Sklep sestanka je za lovišče enako obvezen kot letni načrt gospodarjenja z divjadjo v lovišču.

Čas in način lova

Ključni pogoj za obvladovanje tako števila populacije, kot škod na kmetijskih površinah je dovolj visok in pravočasen odstrel ozimcev. Vodstvu lovskih druženj priporočamo, da načrtno spodbujajo lovce k čim večjemu odstrelu ozimcev že med letom - z lovom na čakanje in to brez omejitev glede telesne mase.

Nujno je odstreliti čim več lanščakinj, ki ne vodijo mladičev.

Za preprečitev škod se preko leta intenzivno izvaja lov na čakanje na razritih travnikih. Upravljavcem lovišč priporočamo, da sprejmejo posebne ukrepe in spodbude za čim večji odstrel divjega prašiča pri preprečevanju škod na kmetijskih površinah in pri tem ustrezno stimulirajo lovce.

Lovske organizacije z internimi navodili ne smejo omejevati izvajanje načrta odvzema divjih prašičev (npr. določanje sankcij za uplenitev katerekoli kategorije divjega prašiča, ki je z načrtovanim odvzemom še dovoljena).

Skupni lovi - brakade na divje prašiče se praviloma izvajajo od 15.9. do 30.1.

Upravljavci lovišč so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce, oziroma poslati določene vzorce uplenjenih, poginulih ali povoženih divjih prašičev v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Če se kjerkoli v LUO pojavijo (po fenotipu) očitni križanci z domačim prašičem (vpliv hibridizacije), se lahko odstreljuje vse spolne in starostne kategorije teh križanih divjih prašičev brez omejitev, pri čemer se odstrel izven lovne dobe obravnava kot izredni odstrel in mora biti izveden po ustreznih podzakonskih postopkih.

Preglednica 4.6.1: Analiza odvzema divjih prašičev

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	61	84	119	74	150	488	64,1	32,8
Lanščaki	21	34	50	38	71	214	28,1	14,4
Merjasci 2+	8	14	14	6	17	59	7,8	4,0
Skupaj PRAŠIČI	90	132	183	118	238	761	100,0	51,1
Mladiči Ž	78	67	105	81	132	463	63,7	31,1
Lanščakinje	34	26	31	27	43	161	22,1	10,8
Svinje 2+	17	17	24	14	31	103	14,2	6,9
Skupaj SVINJE	129	110	160	122	206	727	100,0	48,9
SKUPAJ odstrel in izgube	219	242	343	240	444	1488		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	300	240	270	240	270	1320
Odstrel in izgube / načrt	73,0	100,8	127,0	100,0	164,4	112,7
Delež PRAŠIČEV	41,1	54,5	53,4	49,2	53,6	51,1
Delež mladičev ne glede na spol	63,5	62,4	65,3	64,6	63,5	63,9
Delež lanščakov ne glede na spol	25,1	24,8	23,6	27,1	25,7	25,2
Delež večletnih - 2+ ne glede na spol	11,4	12,8	11,1	8,3	10,8	10,9

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	4	11	4	5	8	32	80,0
Naravne izgube	0	1	0	5	2	8	20,0
Skupaj izgube	4	12	4	10	10	40	100,0
% izgub	1,8	5,0	1,2	4,2	2,3	2,7	
Odstrel	215	230	339	230	434	1456	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1			4		5	12,5
2 bolezen				1		1	2,5
3 krivolov						0	0,0
4 cesta	3	11	3	5	6	28	70,0
5 železnica						0	0,0
6 zveri						0	0,0
7 psi						0	0,0
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0
10 drugo nenaravno (utopitev)		1	1		2	4	10,0

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Mladiči M	30,4	28,3	23,53	27,06	23,83
Indeks	100,0	93,1	77,4	89,0	78,4
Lanščaki	63,0	60,4	59,4	54,5	63,3
Indeks	100,0	95,9	94,3	86,5	100,4
Mladiči Ž	25,7	26,56	22	26,7	22,98
Indeks	100,0	103,3	85,6	103,9	89,4
Lanščakinje	47,9	48,1	51,7	48,6	51,9
Indeks	100,0	100,4	107,8	101,5	108,3
Mladiči M + Ž	27,8	27,5	22,8	26,9	23,4
Indeks	100,0	98,8	82,1	96,7	84,2

4.7 Lisica (*Vulpes vulpes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lisice živijo na celotni površini LUO, zato jih obravnavamo enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V letu 2019 je bil odvzem lisic 831 živali (131,9 % načrta). Realizacija je bila v primerjavi s preteklim letom višja za 33 %, saj je bilo v letu 2018 odvzetih 555 živali. Kljub 100 % dopustnim odstopanjem po višini navzgor, so lovišča Braslovče, Ljubno in Kamnik zaprosila pristojno Ministrstvo za povišan načrt odvzema. Vse tri vloge so bile pozitivno rešene.

Evidentirane izgube so bile glede na petletno povprečje višje in so znašale 89 živali, vendar so bile glede na načrt odvzema procentualno najnižje (10,7 %). Največji delež izgub je zaradi povoza-cesta (69 živali). Ostale izgube so bile zaradi neznanega vzroka (13 živali), bolezni (6 živali) in poškodovanosti (1 živali). Med bolezenskimi vzroki ni bilo evidentiranih garjavih lisic.

V petletnem obdobju je bil povprečen odvzem 634 živali. Samo v letu 2018 ni bil odvzem, glede na načrt, v celoti realiziran. V letu 2015 so bile evidentirane izgube najvišje 18,3 %, nato so bile iz leta v leto nižje, v letu 2016 13,0 %, v letu 2017 11,4 %, v letu 2018 11,2 % in v letu 2019 10,7 %.

Ocena stanja populacije

Pričakovano je bila v letu 2019, za razliko od predhodnega leta, višja številčnost populacije lisic. Na povečano rodnost lisic je vplivala večja številčnost glodavcev za kar je vzrok bogat gozdni obrod v letu 2018. Zaradi spremembe prehranske kapacitete se v letu 2020 pričakuje manjša številčnost glodavcev s tem pa tudi manjša rodnost lisic. V letu 2019 znova ni bila zabeležena garjavost pri lisicah. Stalno je prisotna nevarnost okužbe s steklino, čeprav že več kot 17 let v LUO ni bilo najdenih steklih živali. Zadnji primer v bližini meja LUO je bil zabeležen leta 2009 v sosednjem Savinjsko-Kozjanskem LUO, v okolici Slovenskih Konjic. Gostota populacije je razmeroma velika, kar je posledica cepljenja proti steklino in velike prilagodljivosti te vrste na spremembe v okolju in v populaciji.

Prilagojeni cili

Cilj upravljanja je zmerno visoka zdrava populacija lisic z naravno spolno in starostno strukturo. Omejevati je treba izbruhe bolezni, ki jim je lisica zelo podvržena. Lisice imajo pomemben vpliv na stanje male poljske divjadi, gozdnih kur in poljskih kur ter tudi srnjadi, zato je treba uravnavati številčnost z dovolj visokim odvzemom.

Ukrepi in usmeritve

Načrtovan odvzem v letu 2020 je 630 lisic, enak kot v letu 2019.

Pri lisici, je dopustno odstopanje po višini navzdol do – 30 %, odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema.

Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 kosov lisic, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija - 3 kose. Preseganje načrtovanega odvzema prek meja dopustnih odstopanj, ki je nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrta odvzema, ne šteje kot kršitev načrta.

Priporoča se, da se lov lisice intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih ter poljskih kur. Odvzem lisic naj bo večji tudi v okolici mest in naselij ter v življenjskih prostorih redkih in ogroženih živalskih vrst. Lovišča po lastni presoji lahko odstrel materialno spodbujajo. Vse osebe, ki kažejo vidne znake bolezni, se lahko odstreli, o odstrelu pa je treba obvestiti lovskega inšpektorja in uradnega veterinarja. Zaradi možnosti pojava stekline, je potrebna velika previdnost pri ravnanju z odstreljenimi osebki. Pri lovu na lisico na sploh ter še posebej v času polaganja vab za peroralno vakcinacijo je potrebno upoštevati navodila in izdelan letni program Veterinarske uprave RS. Upravljalci lovišč so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce, oziroma poslati določene vzorce uplenjenih, poginulih ali povoženih lisic v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in Odredbo o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali v letu 2020 (Uradni list RS, št. 81/19).

Preglednica 4.7.1: Analiza odvzema lisic

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Samci	247	249	334	287	414	1531
Samice	279	290	385	268	417	1639
Skupaj odstrel in izgube	526	539	719	555	831	3170
Načrt - skupaj	470	500	525	585	630	2710
Odstrel in izgube / načrt	111,9	107,8	137,0	94,9	131,9	117,0

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	63	50	71	46	70	300	75,2
Naravne izgube	33	20	11	16	19	99	24,8
Skupaj izgube	96	70	82	62	89	399	100,0
% izgub	18,3	13,0	11,4	11,2	10,7	12,6	
Odstrel	430	469	637	493	742	2771	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	17	9	9	9	13	57	14,3
2 bolezen	3	0	1	7	6	17	4,3
3 krivolov						0	0,0
4 cesta	60	45	67	42	69	283	70,9
5 železnica	1					1	0,3
6 zveri			1			1	0,3
7 psi		1				1	0,3
8 kosilnica				1		1	0,3
9 garje	13	11				24	6,0
10 poškodovanost	2	4	4	3	1	14	3,5

4.8 Šakal (*Canis aureus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prostorski okvir obravnave šakala je LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Doslej je v LUO evidentiran 1 primer odstrela šakala, v lovišču Gornji Grad, leta 2005 (Natura Sloveniae 10, Krofel, Potočnik, 2008). Kasneje ni podatkov o odvzemu šakalov v LUO.

Ocena stanja populacije

Oceno stanja povzemamo po Končnem poročilu projekta CRP Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP), dopolnjeno z aktualnimi podatki monitoringa šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020).

Do sedaj zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko, vse pogostejše pa tudi drugje po Sloveniji. Za populacije šakalov na teh območjih je še vedno značilno, da so praviloma sestavljene iz manjšega števila teritorialnih družin oziroma skupin. Od tu se posamezne živali odseljujejo v ostala območja v Sloveniji, kjer se večinoma pojavljajo samotarske teritorialne ali pa klateške živali.

Zbrani podatki in rezultati monitoringa jasno kažejo, da se šakal v Sloveniji v zadnjih 20-ih letih prostorsko in številčno hitro širi. Širjenje in populacijska rast je še posebej intenzivna v zadnjih desetih letih, ko je vrsta z reproduktivnimi pari poselila znaten del zanj primernega prostora. Na osnovi populacijske dinamike, prostorskega pojavljanja in širjenja lahko tudi v Sloveniji šakala opredelimo kot vrsto z ugodnim populacijskim statusom. **Podatki o populacijski dinamiki kažejo, da je populacija vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primernem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka.**

Upošteva se zbrane podatke o številu območij z zaznano prisotnostjo teritorialnih šakalov, je bila v letu 2018 podana groba ocena, da je v Sloveniji prisotnih **750 – 1.000 teritorialnih šakalov**. Poleg teh se v populaciji pojavljajo še ne-teritorialni osebki oz. dispergerji. V okviru sistematičnega monitoringa je bila zaznana prisotnost šakalov, ki jih ne moremo opredeliti kot teritorialne, še v dodatnih 92-ih območjih. Upoštevajoč število potencialnih teritorialnih parov oziroma skupin šakalov je bilo v Sloveniji v letu 2018 **še 150 do 300 dispergerjev**, torej živali, ki zapustijo rodni trop v iskanju lastnega teritorija in spolnega partnerja. **Skupna ocena številčnosti šakalov, ki je relevantna za potrebe upravljanja z vrsto (predvsem načrtovanje odvzema) za leto 2018 je torej znašala okrog 900 do 1.300 osebkov**. Glede na preteklo hitro številčno in prostorsko širjenje populacije ter aktualne podatke monitoringa, je številčnost šakala v Sloveniji v letu 2020 še nekoliko višja kot znaša ocena za leto 2018. Upošteva se preteklo populacijsko dinamiko in dejstvo, da šakali še niso vzpostavili teritorijev na vseh habitatno primernih območjih v Sloveniji, pričakujemo težnjo k prihodnji nadaljnji rasti populacije.

Z monitoringom šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020) je bila v Kamniško-Savinjskem LUO evidentirana prisotnost šakala v jugo-vzhodnem in jugo-zahodnem delu LUO, kjer so ugotovljeni tudi primerni življenjski pogoji za šakala.

Ob povečevanju številčnosti in prostorskim širjenjem šakala v LUO lahko pričakujemo naraščanje vplivov vrste na zoocenozo (predvsem vpliv na plenske vrste) in povečano število konfliktnih situacij zaradi plenjenja domačih/rejnih živali.

Cilj upravljanja s šakalom

Šakal je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s šakalom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Podrejeno cilju, ki nam ga pri upravljanju šakala v Sloveniji nalaga habitatna direktiva pri upravljanju šakala zasledujemo cilj zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. V ta namen želimo omejiti nadaljnje naraščanje številčnosti in prostorsko širjenje šakala.

Ukrepi in usmeritve

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih: 1. monitoring stanja populacije, 2. odvzem osebkov.

1. Nadaljevanje monitoringa stanja populacije, ki je bil vzpostavljen v okviru CRP. Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO.

Upravljavci lovišč so dolžni v spletni aplikaciji LZS »monitoring šakala« evidentirati naslednje podatke:

- lokacije in čas smrti posameznih osebkov,
- lokacije in čas oglašanja šakalov,
- lokacije in čas vseh ostalih znakov prisotnosti šakalov.

2. Načrtovanje odvzema z namenom omejevanja rasti populacije in nadaljnega prostorskega širjenja, zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih zmanjšanja škod ter s tem povezanih konfliktov.

1. 5. 2020 stopi v veljavo spremenjena priloga 1 spremenjene »Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19)«, iz katere je šakal brisan kot zavarovana živalska vrsta. Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo prav tako prevzela država v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu.

Skladno z določili »Uredbe o spremembi in dopolnitvah določitvi divjadi in lovnihi dob (Ur. l. RS, št. 81/14)« se šakal lahko lovi od 1. julija do 15. marca (naslednjega leta).

Osnova za številčno načrtovanje odvzema šakala v Sloveniji in na nivoju LUO je metodologija CRP, ki za izračun višine odvzema upošteva površino območja, habitatno primernost prostora za šakala in podatke monitoringa v obdobju od 11/2016 do 2/2020. Odvzem po navedeni metodologiji smo prilagodili, tako da smo upoštevali rast populacije, pri čemer skupen načrtovan odvzem na nivoju Slovenije ne presega skupnega odvzema po metodologiji CRP za več kot 20 %. Pri načrtovanju odvzema na nivoju LUO smo kot izhodišče upoštevali metodologijo CRP in priporočene vrednosti korigirali glede na ostale kazalnike stanja populacije šakala v LUO. Načrtovan odvzem ne ogroža ugodnega stanja populacije.

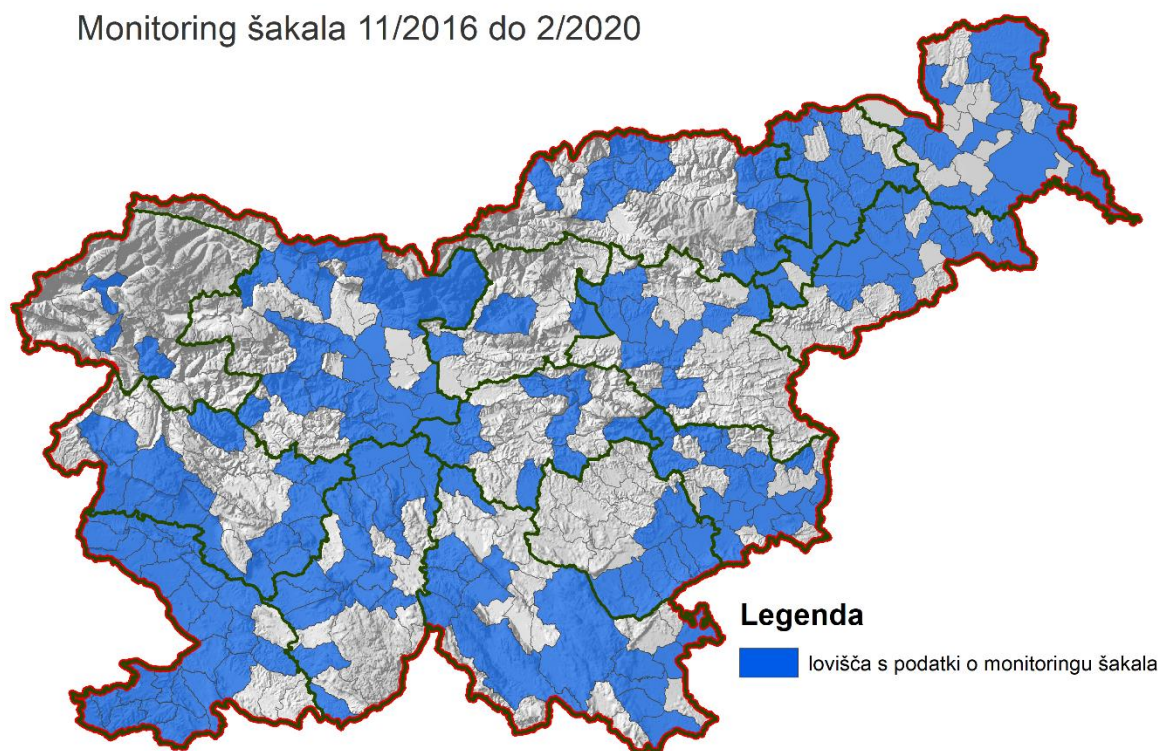
Načrtovani odvzem šakala v Kamniško-Savinjskem LUO v letu 2020 je 2 živali.

Odvzem je načrtovan na ravni LUO.

V loviščih, katerih upravljavci niso sodelovali pri monitoringu šakala (slika 4.3), se lahko izvrši največ 50 % odstotkov načrtovanega odvzema v LUO .

S 1. 11. 2020 se nerealizirani del načrtovanega odvzema sprosti za vsa lovišča v LUO.

Monitoring šakala 11/2016 do 2/2020

Slika 4.3: Lovišča s podatki o monitoringu šakala

V posameznem lovišču lahko odvzem znaša največ 2 šakala. V Lisjaku se beleži spol odvzetih živali, v opombe naj se zabeleži ocenjena starost (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).

Dopustna odstopanja:

Načrtovanega odvzema šakala ni treba dosegati, preseganje ni dovoljeno.

Preseganje načrtovanega odvzema, ki bi nastalo kot posledica evidentiranih izgub po končani lovni dobi ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema, ne šteje kot kršitev določil načrta.

Za vsakega odvzetega šakala, je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO predložiti okuhano in primerno očiščeno lobanjo ali fotografijo z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra.

Upravljalci lovišč sprotno obveščajo OZUL Kamniško-Savinjskega LUO o realiziranem odvzemu šakalov v loviščih. OZUL Kamniško-Savinjskega LUO s pravočasnim obveščanjem upravljavcev lovišč skrbi za sprotno informiranost upravljavcev o realiziranem in še razpoložljivem odvzemu na ravni LUO.

4.9 Jazbec (*Meles meles*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Jazbec naseljuje celotno območje LUO z izjemo višjih predelov. Jazbeca obravnavamo enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V letu 2019 je bil odvzem jazbeca 121 živali (121,0 % načrta), kar je za 36 živali več kot v letu 2018. Evidentirane izgube so bile 45 živali (37 %). 43 živali je bilo povozenih na cesti, 1 izguba je bila zaradi bolezni in 1 od neznanega vzroka.

V petletnem obdobju je odvzem živali nihal od 80 do 121. V letih 2015, 2016 in 2018 je bil odvzem nižji v letih 2017 in 2019 pa izrazito višji. V letu 2015 in 2018 odvzem ni dosegel načrta. Evidentirane izgube so bile celotno obdobje zelo visoke, v poprečju 39,3 %, v večini nenaravne. Glavni vzroki izgub so bili povoz (91,1 %), neznano (5,7 %), bolezen (1,0 %) poškodovanost (1,6 %) in povoz na železnici (0,5 %).

Ocena stanja populacije

Številčnost populacije jazbeca je stabilna. Zdravstveno stanje populacije je dobro. V letu 2019 so bile evidentirane škode od jazbeca na kulturah in travniku, skupaj v višini 185 evrov.

Prilagojeni cilji

Naraščanje številčnosti populacije jazbeca je treba omejiti.

Ukrepi in usmeritve

Načrtovan odvzem jazbeca v letu 2020 je 100 živali, enak kot v letu 2019.

Dopustno odstopanje po višini navzdol je do – 50 %, odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 kosov, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija - 5 kosov. Preseganje načrtovanega odvzema prek meja dopustnih odstopanj, ki je nastalo kot posledica evidentiranih izgub po izpolnitvi načrta odvzema, ne šteje kot kršitev načrta.

Odstrel jazbeca je prednostna naloga na območjih, kjer se pojavljajo poškodbe na kmetijskih kulturah. Lov jazbeca naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in habitatih gozdnih ter poljskih kur.

Preglednica 4.9.1: Analiza odvzema jazbecov

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Samci	49	48	71	43	71	282
Samice	31	38	46	42	50	207
Skupaj odstrel in izgube	80	86	117	85	121	489
Načrt - skupaj	86	80	86	92	100	444
Odstrel in izgube / načrt	93,0	107,5	136,0	92,4	121,0	110,1

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	33	34	38	31	43	179	93,2
Naravne izgube	6	0	2	3	2	13	6,8
Skupaj izgube	39	34	40	34	45	192	100,0
% izgub	48,8	39,5	34,2	40,0	37,2	39,3	
Odstrel	41	52	77	51	76	297	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	5		2	3	1	11	5,7
2 bolezen	1				1	2	1,0
3 krivolov						0	0,0
4 cesta	31	33	37	31	43	175	91,1
5 železnica	1					1	0,5
6 zveri						0	0,0
7 psi						0	0,0
8 kosilnica						0	0,0
10 poškodovanost	1	1	1			3	1,6

4.10 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Kuna zlatica je prisotna v gozdnatih predelih območja. Kuna belica, ki je veliko bolj prilagodljiva in pogosto živi v bližini človeka, je prisotna v celotnem LUO. Obe kuni obravnavamo enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizacija odvzema v letu 2019 je bila za kuno belico 81 živali (95,3 % načrta). Odvzem belic se je znižal za 5 živali v primerjavi z letom 2018, evidentirane izgube belic pa so se povečale: 41 živali (50,6 % odvzema).

Odvzem zlatic je bil 8 živali (160,0 % načrta), kar je 6 več kot v letu 2018. Ena zlatica je bila odstreljena, ostale so bile evidentirane kot izguba.

Največji delež pri izgubah kun so povozi (41 živali), nato poškodovanost (4 živali) in neznano (2 živali).

V petletnem obdobju je odvzem obeh kun nihal med 74 in 93 živali. Povprečni odvzem kune belice je bil 80 živali letno, povprečni odvzem kune zlatice pa 5 živali letno. Spreminjal se je tudi delež evidentiranih izgub, ki so znatne, povprečje za pet let je 43,8 %. Največ evidentiranih izgub je zaradi povoza (77,0 %), nekaj pa je izgub zaradi poškodovanosti in neznanega vzroka ter po en primer zaradi železnice in domačih psov.

Ocena stanja populacije

Populacija kune belice je številčna, zlasti v urbanem okolju. Populacija kune zlatice je nizka.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja s kuno belico je zmanjševanje sedanje številčnosti in preprečevanje škod.

Kuna zlatica je uvrščena na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«). Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema za kuno belico v letu 2020 je 85 živali. Načrt odvzema za kuno zlatico v letu 2020 je 5 živali.

Dopustno odstopanje po višini navzdol je do – 50 %, odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 kosov obeh vrst, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija - 5 kosov.

Ne glede na razdelilnik po loviščih se lov na kuno zlatico lahko izvaja v vseh loviščih. Načrta po loviščih ni potrebno realizirati, dopustno odstopanje za lovišče je +1 žival in se sme realizirati tudi v loviščih, ki v letnem načrtu nimajo načrtovanega odvzema te vrste divjadi.

Pri obeh vrstah kun je predvideno enakomerno poseganje v oba spola. Lov obeh vrst kun naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in habitatih gozdnih ter poljskih kur.

Preglednica 4.10.1: Analiza odvzema kun

Odstrel in izgube						
	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Kuna zlatica - skupaj odstrel in izgube	6	5	4	2	8	25
Načrt - skupaj	11	10	10	11	5	47
Odstrel in izgube / načrt	54,5	50,0	40,0	18,2	160,0	53,2
Kuna belica - skupaj odstrel in izgube	68	78	89	86	81	402
Načrt - skupaj	73	70	75	85	85	388
Odstrel in izgube / načrt	93,2	111,4	118,7	101,2	95,3	103,6
Kuna zlatica in belica - skupaj odstrel in izgube	74	83	93	88	89	427

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	29	34	39	30	45	177	94,7
Naravne izgube	2	1	1	3	3	10	5,3
Skupaj izgube	31	35	40	33	48	187	100,0
% izgub	41,9	42,2	43,0	37,5	53,9	43,8	
Odstrel	43	48	53	55	41	240	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	2	1	1	3	2	9	4,8
2 bolezen						0	0,0
3 krivolov						0	0,0
4 cesta	21	23	34	25	41	144	77,0
5 železnica				1		1	0,5
6 zveri						0	0,0
7 psi			1			1	0,5
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0
10 poškodovanost	8	11	2	4	4	29	15,5

4.11 Navadni polh (*Glis glis*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Polh živi v bukovih gozdovih v celem LUO. Polha obravnavamo enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V letu 2019 ni bilo evidentiranega lova na polhe. V letu 2018 je bilo odvzetih 172 polhov, vsi v lovišču Dreta Nazarje. V letu 2017 ni bilo lova na polhe, evidentirane so bile 2 izgubi v lovišču Vransko. V letu 2016 so v lovišču Dreta Nazarje odvzeli 81 polhov. V letu 2015 ni bilo evidentiranega lova na polhe.

Ocena stanja populacije

Podatkov o gibanju številčnosti populacije polhov nimamo. Glede na semenske obrode gozdnega drevja (bukve) lahko sklepamo, da je bila v letih 2016 in 2018 številčnost polhov velika.

Prilagojeni cilj

Cilj je ohranitev vitalne populacije polha.

Ukrepi in usmeritve

Lov na polha je dovoljen s pastmi in s pridobljeno dovolilnico krajevno pristojnega upravljavca lovišča tudi nelovcem. Števila polhov za lov v naprej ni mogoče napovedati in načrtovati, saj je to odvisno od letnega obroda gozdnega drevja in grmovja, zato ne načrtujemo odvzema polhov. Obvezno je, da upravljavci lovišč vodijo predpisane evidence o polhih, ki so bili ulovljeni in za katere je bila izdana dovolilnica. Polhe se lovi od 1. oktobra do 30. novembra. Lovske družine morajo po potrebi izdajati polharske dovolilnice in evidentirati ulov polhov v skladu s Pravilnikom o polharski dovolilnici.

4.12 Pižmovka (*Ondatra zibethica*)**Prostorski okvir obravnave – ekološke enote**

Populacija pižmovke je majhna, nekoliko večje gostote dosega ob stoječih vodah in ribnikih. Pižmovko obravnavamo enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Višina odvzema v zadnjem petletju je nizka, v letu 2015 3 živali in v letu 2016 1 žival, v letih 2017 in 2018 pa brez odvzema. V letu 2019 je bila znova odvzeta ena žival. Že štiri leta je odvzem izjemno nizek. Izgube niso bile evidentirane.

Ocena stanja populacije

Populacija pižmovk je redka.

Prilagojeni cilji

Zaradi možnega negativnega vpliva na naravno ravnovesje in na avtohtone vrste je cilj trajna izločitev pižmovke iz okolja, ki je alohtona in invazivna vrsta.

Ukrepi in usmeritve

Zaradi redkosti vrste ne načrtujemo višine odvzema pižmovk. Dovoljen in zaželen je neomejen redukcijski lov na to vrsto. Pižmovka nima določenega lovopusta in je lovna celo leto.

Preglednica 4.12.1: Analiza odvzema pižmovk

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	3	1	0	0	1	5
Načrt - skupaj	11	11	5	0	neomejen	27
Odstrel in izgube / načrt	27,3	9,1	0,0	0	0	19

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	
% izgub	0	0	0	0	0	0	
Odstrel	3	1	0	0	1	5	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
1 neznan						0	
2 bolezen						0	
3 krivolov						0	
4 cesta						0	
5 železnica						0	
6 zveri in ujede						0	
7 psi						0	
8 kosilnica						0	
9 garje						0	

4.13 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Naseljuje celotno območje z izjemo visokogorja, kjer živi planinski zajec. Poljskega zajca obravnavamo enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Realizirani odvzem v letu 2019 je bil 22 živali (48,9 % načrta). Odstreljeni so bili le trije poljski zajci (6,6 % načrta). Evidentiranih je bilo 19 izgub (16 povozov, 2 pokosa in 1 neznan vzrok). Odvzem se je v zadnjem letu povečal za 2 živali. Vzrok za nizek odvzem je tudi nezanimanje za poljski lov.

V celotnem petletnem obdobju se je odvzem zajcev gibal med 20 in 30 živali. Trend je upadanje odvzema in povečevanje deleža evidentiranih izgub v odvzemu. Celotno obdobje so evidentirane znatne izgube, v poprečju 74,0 %. Med evidentiranimi izgubami prevladujejo izgube zaradi prometa (87,9 %), košnje (7,7 %), neznanega vzroka (3,3 %) in poškodovanosti (1,1 %).

Ocena stanja populacije

Poljski zajec je prisoten v vseh loviščih. V gozdnih predelih je populacija redkejša, bolj številčna je v ravninskih delih z velikim deležem kmetijskih zemljišč.

Prilagojeni cili

Cilj je številčnost poljskega zajca, ki bo omogočala ohranitev in razvoj populacije ter v območjih s stabilno številčnostjo omogočala zmeren lov. Cilj je znižati izgube zajcev zaradi povozov.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema poljskega zajca za leto 2020 je 45 živali, enak kot v letu 2019.

Načrtovane višine odvzema pri poljskem zajcu ni treba dosegati, navzgor pa je realizacija omejena do največ 30 % preseganja načrta. Dosledno se vodi evidenca vseh ugotovljenih izgub.

Odvzem se razdeli enakomerno po loviščih (1-2 osebka na večino lovišč, med 3 in 5 osebki na tista lovišča z večjim deležem kmetijskih zemljišč). Na isti površini lovišča se lov praviloma vrši samo enkrat letno ali pa se v smislu kolobarjenja lov lahko izvaja na isti površini tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča, kjer se izvaja lov na poljskega zajca, na preostanku površine pa se lov konkretno leto ne izvaja. Površine namenjene izvajanju lova in t.i. »mirnih con« brez lova se letno menjajo. Upravlavec lovišča takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča. Lov zajcev v bližini intenzivnih nasadov ima prednost pred lovom v ostalem delu lovišča. Na teh površinah se lov lahko ponavlja. Dodajanje poljskega zajca v prosto naravo ni dovoljeno.

Preglednica 4.13.1: Analiza odvzema poljskih zajcev.

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	30	25	26	20	22	123
Načrt - skupaj	45	45	45	45	45	225
Odstrel in izgube / načrt	66,7	55,6	57,8	44,4	48,9	54,7

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	19	15	21	15	18	88	96,7
Naravne izgube	0	1	1	0	1	3	3,3
Skupaj izgube	19	16	22	15	19	91	100,0
% izgub	63,3	64,0	84,6	75,0	86,4	74,0	
Odstrel	11	9	4	5	3	32	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan		1	1		1	3	3,3
2 bolezen						0	0,0
3 krivolov						0	0,0
4 cesta	18	11	21	14	16	80	87,9
5 železnica						0	0,0
6 zveri in ujede						0	0,0
7 psi						0	0,0
8 kosilnica		4		1	2	7	7,7
9 garje						0	0,0
10 poškodovanost	1					1	1,1

4.14 Nutrija (*Myocastor coypus*)

Prostorski okvir obravnave

Nutrija je prisotna v lovišču Domžale.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V letu 2019 je bila z odstrelom odvzeta 1 nutrija v lovišču Domžale. V letu 2018 sta bili z odstrelom odvzeti 2 nutrije, v letih 2014, 2015 in 2017 pa po ena žival, vse v lovišču Domžale.

Ocena stanja populacije

Populacija je izjemno redka.

Prilagojeni cilji

Cilj je trajna izločitev invazivne in alohtone vrste iz okolja.

Ukrepi in usmeritve

Dovoljen je neomejen redukcijski lov na to vrsto. Nutrija nima določenega lovopusta in je lovna celo leto.

4.15 Fazan (*Phasianus colchicus*)**Prostorski okvir obravnave – ekološke enote**

Fazan je redko prisoten v ravninskih delih lovišč. Obravnavamo ga enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V letu 2019 ni bil odvzet nobeden fazan. Izgub ni bilo evidentiranih.

Odvzem fazana v zadnjih štirih letih ni bil realiziran, v letu 2015 so bili odvzeti 3 fazani, vsi v lovišču Lukovica na podlagi vloženih fazanov. Celotno obdobje je realiziran odvzem krepko zaostajal za načrtovanim, povprečna realizacija je bila 11,5 % načrta.

Ocena stanja populacije

Naravna populacija fazana je majhna. Vzroki za upad številčnosti niso raziskani, po vsej verjetnosti je vzrok v spremembah okolja. Zmanjšuje in slabša se njegov življenjski prostor. Ogroža ga izginjanje skupin drevja in grmovja v kmetijski krajini, način kmetovanja (intenzivna obdelava kmetijskih površin in uporaba fitofarmacevtskih sredstev) in naravni plenilci, ki so večinoma zavarovani (npr. vse ujede). Vnašanje ptic iz umetne vzreje ne izboljšuje stanja, zato ni več interesa za vzrejo v fazanarijah. Trend razvoja je v večini lovišč upadanje številčnosti.

Prilagojeni cilji

Kljub alohtonemu izvoru vrste želimo ohraniti prisotnost fazana v zanj primernih predelih. Namesto dodajanja fazanov iz umetne vzreje, pomagamo naravni populaciji fazana z vzdrževanjem remiz, krmnih njiv in intenzivnega lova tistih plenilskih vrst, katere je dovoljeno loviti.

Ukrepi in usmeritve

V letu 2020 ne načrtujemo odvzema fazanov.

Lovišča s prisotnostjo fazana naj opravijo vzdrževanje remiz in poskrbijo za ohranitev skupin drevja in grmovja na kmetijskih površinah.

Preglednica 4.15.1: Analiza odvzema fazanov

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	3	0	0	0	0	3
Načrt - skupaj	12	8	6	0	0	26
Odstrel in izgube / načrt	25,0	0,0	0,0	0	0	11,5

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	0
% izgub	0,0	0	0	0	0	0,0	
Odstrel	3	0	0	0	0	3	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan						0	0
2 bolezen						0	0
3 krivolov						0	0
4 cesta						0	0
5 železnica						0	0
6 zveri in ujede						0	0
7 psi						0	0
8 kosilnica						0	0
9 garje						0	0
10 poškodbe						0	0

4.16 Mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Mlakarico obravnavamo enotno za celotno LUO. Prisotna je v večini lovišč

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Višina odvzema za mlakarico v letu 2019 je bila 37 ptic od načrtovanih 90, kar pomeni 41,1 % načrta. Evidentirana je bila 1 izguba zaradi povoza. Glede na predhodno leto se je odvzem mlakaric zmanjšal za 29 ptic. V zadnjih petih letih je trend upadanja odvzema rac, izjemoma je leto 2018, ko se je odvzem povečal za 16 ptic. V začetnem petletnem obdobju je bil odvzem okrog 100 ptic. Evidentirane izgube so bile celotno obdobje nizke, povprečno 2,1 %, vzrok izgub je bil v povozih, neznanih vzrokih in zvereh oz. ujedah. Realizacija odvzema je z izjemo leta 2015, celotno obdobje zaostajala za načrtom, v povprečju je bila realizacija 69,9 %.

Ocena stanja populacije

Populacija mlakarice je v dobrem stanju, številčnost je stabilna.

Prilagojeni cili

Cilj je zdrava populacija mlakarice, v kateri se bodo bolezni in zastrupitve pojavljale le izjemoma. Zadržati želimo ugodno spolno in starostno strukturo populacije.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema mlakaric za leto 2020 je 90 ptic, enak kot v letu 2019.

Načrtovane višine odvzema pri mlakarici ni treba dosegati, navzgor pa je realizacija omejena do največ 30 % preseganja načrta. Lov se poleg organiziranih skupnih lovov lahko izvaja tudi individualno. V zgornjem toku rek in potokov, kjer je številčnost mlakaric nizka, ne izvajamo odstrele. V lovišča, kjer so večja jezera in reke, se razporedi večji delež odvzema mlakaric. Zaradi velike številčnosti mlakaric dodajanje ni potrebno in je prepovedano. Priporočamo, da se lov na mlakarico na vsem območju zaradi varstva rac in ostalih vodnih ptic pred vznemirjanjem omeji na 2 dneva v tednu, katera skupaj dorečejo upravljavci lovišč združeni v OZUL. Lov na mlakarico na posebnih varstvenih območjih mora biti skladen z naravovarstvenimi usmeritvami, ki veljajo za to območje. V lovišču je priporočljivo tudi izločiti del vodnih površin kot površine, kjer se lov ne izvaja (mirne cone).

Potrebno je sodelovanje z državnimi organi pri spremljanju stanja v zvezi z aviarno influenco (ptičjo gripo). Upravljavci lovišč so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce, oziroma poslati določene vzorce uplenjenih, poginulih ali povoženih rac v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Preglednica 4.16.1: Analiza odvzema mlakarice

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	104	79	50	66	37	336
Načrt - skupaj	100	100	100	91	90	481
Odstrel in izgube / načrt	104,0	79,0	50,0	72,5	41,1	69,9

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	2	0	2	1	5	71,4
Naravne izgube	1	0	0	1	0	2	28,6
Skupaj izgube	1	2	0	3	1	7	100,0
% izgub	1,0	2,5	0,0	4,5	2,7	2,1	
Odstrel	103	77	50	63	36	329	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan				1		1	14,3
2 bolezen						0	0,0
3 krivolov						0	0,0
4 cesta		2		2	1	5	71,4
5 železnica						0	0,0
6 zveri in ujede	1					1	14,3
7 psi						0	0,0
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0

4.17 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Sraka živi v nižjih ravninskih predelih lovišč. Šoja in vrana živita na celotnem LUO z izjemo najvišjih predelov. Šoja je ptica gozda in gozdnega roba, vrana pa je vezana na odprte površine kmetijskih zemljišč. Gospodarjenje s srako, šojjo in sivo vrano je enotno za celotno LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Načrt odvzema srak v višini 35 ptic je bil realiziran 71,4 % (25 ptic). Načrt odvzema šoj v višini 75 ptic je bil realiziran 86,7 % (65 ptic). Načrt odvzema sivih vran v višini 430 ptic je bil realiziran 97,7 % (420 ptic). Evidentirana je ena izguba sive vrane iz neznanega vzroka.

Odvzem sivih vran se je v petletnem obdobju gibal med 403 in 437 pticami. Odvzem srak se je v petletnem obdobju gibal med 17 in 35 pticami, odvzem šoj pa med 46 in 75 pticami. Evidentirane izgube vseh treh vrst so bile minimalne.

Ocena stanja populacije

Številčnost sive vrane je velika in v določenih okoljih povzroča škodo na intenzivnih kmetijskih kulturah (koruza, sadovnjaki, kljuvanje bal). Stanje srake in šoje je stabilno.

Prilagojeni cilji

Zniževanje številčnosti sive vrane z namenom preprečevanja škod v kmetijstvu. Ohranitev vitalnih populacij srake in šoje.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema srake v letu 2020 je 35 ptic, načrt odvzema šoje je 75 ptic. Načrt je za obe ptici enak kot v letu 2019. Izvaja naj se predvsem z namenom preprečevanja škod. Za srako in šojjo načrtovane višine odvzema ni treba dosegati, odstopanje navzgor pa je omejeno na + 30 %. V primeru, da ima lovišče v načrtu odvzem do 10 ptic, je dopustno odstopanje +3 ptice.

Načrt odvzema sive vrane v letu 2019 je 430 ptic, enak kot v letu 2019. Za sivo vrano je dopustno odstopanje po višini navzdol do – 30 %, odstopanje navzgor je v višini do + 100 % načrtovanega številčnega odvzema. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 kosov sive vrane, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija - 3 kose, navzgor pa je presežanje realizacije možno do 100 % načrtovanega števila. Odstrel se izvaja predvsem kot preprečevanje škod na kmetijskih pridelkih. Loviščem priporočamo, da v primerih večjih in ponavljajočih se škod od vran uvedejo stimulacije za odstrel. Pri upravljanju s sivo vrano se tudi smiselno upoštevajo določila »Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji«. Eden izmed priporočljivih in dovoljenih ukrepov za zmanjšanje možnosti nastanka škod od sivih vran je t.i. odvrtačni odstrel. Zmanjšanje škod se sicer doseže z aktivnim lovom enega ali nekaj osebkov vran, bistveno pa k temu doprinese tudi stalna fizična prisotnost upravljavcev lovišč na področjih z večjimi škodami. Ciljno zasnovan odvrtačni odstrel lahko zelo učinkovito odvrta sivo vrano s škodnih področij. Izvaja naj se na ciljno usmerjen način:

- izvajalec odvrtačnega odstrela naj se nahaja na škodni površini oziroma v njeni neposredni bližini,
- izvajalec naj strelja z mesta, ki je dobro vidno (sive vrane bodo na ta način hitro razvile znanje, da se je določenih površin treba izogibati).

Večji problemi s sivo vrano nastopajo v loviščih z velikim deležem kmetijskih zemljišč (Domžale in Lukovica). V primeru potrebe OZUL vloži enotno vlogo v imenu upravljavcev lovišč na MKGP za izredni odstrel izven lovne dobe.

Preglednica 4.17.1: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Sraka - skupaj odstrel in izgube	25	17	23	35	25	125
Načrt - skupaj	50	35	30	37	35	187
Odstrel in izgube / načrt	50,0	48,6	76,7	94,6	71,4	66,8
Šoja - skupaj odstrel in izgube	46	46	75	63	65	295
Načrt - skupaj	80	60	50	74	75	339
Odstrel in izgube / načrt	57,5	76,7	150,0	85,1	86,7	87,0
siva vrana - skupaj odstrel in izgube	403	434	437	420	420	2114
Načrt - skupaj	450	400	430	430	430	2140
Odstrel in izgube / načrt	89,6	108,5	101,6	97,7	97,7	98,8
Sraka, šoja, siva vrana - skupaj odstrel in izgube	474	497	535	518	510	2534
Sraka, šoja, siva vrana - načrt skupaj	580	495	510	541	540	2666

Izgube in odvzem						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Nenaravne izgube	5	0	0	1	0	6
Naravne izgube	0	0	1	1	1	3
Skupaj izgube	5	0	1	2	1	9
% izgub	1,1	0,0	0,2	0,4	0,2	0,4
Odstrel	469	497	534	516	509	2528

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan				1	1	2	22,2
2 bolezen						0	0,0
3 krivolov						0	0,0
4 cesta				1		1	11,1
5 železnica						0	0,0
6 zveri in ujede			1			1	11,1
7 psi						0	0,0
8 kosilnica						0	0,0
9 garje						0	0,0
10 poškodovanost	5					5	55,6

4.18 Načrt dodajanja divjadi

V letu 2019 ni bilo dodajanja male poljske ali drugih vrst divjadi.

Tudi v letu 2020 ne načrtujemo nobenega dodajanja male poljske ali drugih vrst divjadi.

Ostala morebitna vlaganja divjadi, ki niso načrtovana s tem načrtom, so prepovedana.

5 EVIDENCE

Izdelava načrta je potekala v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št.91/2010) in usmeritev iz območnih načrtov. Podatki o odvzemu so bili zbrani v skladu s Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter Uredbo o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju. Obseg opravljenih del za leto 2019 in načrt za leto 2020 ter drugi podatki so bili pridobljeni iz letnih načrtov lovišč. Podatki o odvzemu v letu 2019 so bili v elektronski obliki posredovani preko spletne aplikacije Lisjak. Podatki so bili oddani pravočasno do 10. 2. 2020.

Izhodišča za izdelavo LN v letu 2021:

Pridobivanje podatkov za LN za leto 2021 bo podobno kot v preteklem letu. Njihovo zbiranje bo predvidoma v skladu z zgoraj omenjenima pravilnikoma ter morebitnimi spremembami in dopolnili.

Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 mora biti opravljen najkasneje do 31. 1. 2021. Komisija za pregled odstrela in izgub divjadi mora biti ena za celotno LUO. Član komisije je tudi predstavnik ZGS, ki ob končanem pregledu v posameznem lovišču na zahtevo dobi kopijo izvoda seznama odvzema in izgub divjadi in kategorizacijskega zapisnika. Komisiji se ob pregledu predloži za vsak odstreljen ali izgubljen osebek:

- za **srnjad** in **damjaka**: trofeja in levi del spodnje čeljusti za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice,
- za **jelenjad**: trofeja in levi del spodnje čeljusti za enoletne samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice. Za jelene 2+ se zaradi zagotavljanja pogojev za dodatno kontrolo starosti jelenjadi z metodo brušenja zob dostavi komisiji celotna spodnja čeljust. Za jelene, kjer je brušenje že bilo narejeno, se dostavi samo leva spodnja čeljust,
- za **divjega prašiča**: za oba spola cele spodnje čeljustnice (zadostuje leva sp. čeljustnica skupaj z desnimi sekalci, ki je lahko odrezana za zadnjim meljakom), za odraslega merjasca tudi trofejo (brusilci in čekani),
- za **gamsa**: trofeja pri obeh spolih,
- za **muflona**: trofeja in levi del spodnje čeljusti pri samcih, pri samicah in mladičih obeh spolov pa levi del spodnje čeljusti.

Priporočamo, da lovišča ustrezno evidentirajo čeljustnice in sicer tako, da so nedvoumno označene z zaporedno številko odvzema, ki je identična s številko, zapisano v evidenčni knjigi in v bazi Lisjak.

Evidenčna knjiga:

Samo reden vpis v evidenčno knjigo brez materialnega dokaza se ne upošteva. Kot materialni dokaz se lahko predloži zapisnik komisije za ocenjevanje odstrela in izgub posameznega upravljavca lovišča, zapisnik pristojnih javnih služb in državnih organov – Veterinarsko higienska služba, Policija, fotografija z datumom odvzema, trofejni list (lovski gost), ipd., ki jih komisija lahko upošteva kot materialni dokaz odvzema. Čeljusti je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljusti šteje tudi njihova izročitev raziskovalnim institucijam in sicer z namenom raziskav divjadi. Morebitno nepredložitev trofej in čeljusti v oceno je komisija dolžna prijaviti lovskemu inšpektorju.

Evidenčne knjige je potrebno voditi tako, da je vanje vpisan vsak izločen kos, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Evidentirane izgube posameznih vrst je potrebno ločiti po vzrokih, pri »veliki« divjadi še po starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Za odstreljeni del populacije posameznih vrst velike divjadi je potrebno za vsako starostno kategorijo izračunati povprečno biološko telesno maso (z glavo, trofejo, nogami, a iztrebljeno) na dve decimali natančno (npr. srnjad, moški mladiči, povprečna telesna masa vseh uplenjenih v lovišču v zadnjem lovskem letu - 9,67 kg, ...), pri dve in večletnih srnjakih in jelenih je potrebno izračunati tudi povprečno maso suhega rogovja vseh odvzetih v lovišču za preteklo lovsko leto. Voditi je potrebno tudi evidenco transportnih telesnih mas in geokoordinate odvzema za veliko divjad.

Letni načrti lovišč:

Do 10. 2. 2021 morajo lovišča posredovati ZGS letne načrte gospodarjenja z divjadjo za leto 2020 (realizacija), in preliminarne načrte za leto 2021. Načrte je skladno z dogovorom med ZGS in LZS možno posredovati tudi po elektronski poti, s pomočjo aplikacije Lisjak.

Upravljalce lovišč opozarjamo na dosledno izpolnjevanje letnih načrtov lovišč, saj so osnova za LN. Nujno je potrebno navesti konkretne lokacije posegov v okolje v obliki katastrskih občin in parcelnih števil. Upoštevajo naj tudi pripombe, ki jih bomo pripisali k posameznim načrtom lovišč. Več pozornosti naj upravljavci lovišč posvetijo tudi zasledovanju trenda številčnosti in prostorske prisotnosti posameznih vrst divjadi, saj lahko na podlagi teh podatkov, k izboljšanju življenjskih pogojev divjadi pripomorejo tudi posamezni ukrepi oz. režim gospodarjenja z gozdovi.

Za uspešno realizacijo LN je potrebno v tekočem letu (predvidoma sredina novembra) opraviti usklajevalni sestanek s pregledom realizacije načrta odvzema do 1. 11. 2020. Po potrebi se lahko izven načrtovanega skliče tudi več usklajevalnih sestankov.

S Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10) je v 89. členu v okviru kvot letnega načrta LUO dovoljena tudi možnost sprememb načrtovane razdelitve odvzema divjadi po loviščih (prerazporeditev). Spremembe načrtovane razdelitve so mogoče le do 15. novembra in sicer za vrste z velikim arealom gibanja (navadni jelen, damjak, muflon, divji prašič).

Usklajevalni sestanek med ZGS in Območnim združenjem upravljavcev lovišč LUO, na katerem se uskladi odvzem lovnih vrst ter dela v loviščih na nivoju LUO in/ali po loviščih, se skliče najpozneje do sredine marca leta 2021.

Sestavil:

Blaž Presečnik, univ. dipl. inž. gozd.,
Višji sodelavec I

Dr. Darij Krajčič, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja OE Nazarje

6 PRILOGE

1. Preglednica: Seznam krmišč za parkljasto divjad v letu 2020

Podrobnejši podatki o lokacijah krmišč (parcelne številke in koordinate) se nahajajo pri nosilcu načrta na Območni enoti Nazarje. Usklajenost vrst količin krme z načrtom LUO je dosežena ob izdaji sklepa usklajenosti letnih načrtov lovišč.

Zap.št	Lovišče	Šifra k.o.	Ime k.o.	Krajevno ime	Živalska vrsta	Namen
1	BRASLOVČE	985	Dobrovlje	Manderga	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
2	BRASLOVČE	985	Dobrovlje	Sulcer	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
3	BRASLOVČE	937	Loke	Vrtače	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
4	BRASLOVČE	985	Dobrovlje	Godvej	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
5	BRASLOVČE	985	Dobrovlje	Kisovec	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
6	BRASLOVČE	984	Letuš	Štrbok	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
7	BRASLOVČE	985	Dobrovlje	Jame	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
8	BRASLOVČE	985	Dobrovlje	Vauta	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
9	BRASLOVČE	984	Letuš	Špeger	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
10	DOMŽALE	1935	Rova	Stojčevo	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
11	DOMŽALE	1935	Rova	Ržiša	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
12	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Globoka vrtača	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
13	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Ivje	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
14	DRETA	936	Prihova	Zabrloge	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
15	DRETA	936	Prihova	Dolgi hrib	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
16	DRETA	936	Pusto Polje	Farbanca	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
17	DRETA	936	Pusto Polje	Gričarjeva koča	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
18	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Šentjošt	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
19	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Mala peč	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
20	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Pretkovića spodaj	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
21	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Strojničnik	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
22	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Pomožna	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
23	DRETA	939	Pusto Polje	Časova jama	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
24	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Gole vrtače	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
25	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Doline	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
26	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Strojničnik Drviše	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
27	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Potočka riža	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
28	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Strojničnik	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
29	DRETA	940	Šmartno ob Dreti	Potesna	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
30	DRETA	937	Loke	Zavodice	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
31	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Češki Nadel	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
32	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Ringelšpil	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
33	GORNJI GRAD	941	Bočna	Pisana bukev	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
34	GORNJI GRAD	944	Tirosek	Kašna planina	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
35	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Kurji vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
36	GORNJI GRAD	942	Gornji Grad	Pesek	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
37	GORNJI GRAD	930	Florjan	Pusto sleme	navadni jelen/divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
38	GORNJI GRAD	941	Bočna	Kanarčkovno gnezdo	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
39	GORNJI GRAD	942	Gornji Grad	Velki vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
40	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Pod Loko	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
41	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Na Piskru	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
42	GORNJI GRAD	942	Gornji Grad	Kuhinjek	navadni jelen/divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
43	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Capin	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
44	GORNJI GRAD	941	Bočna	Ivje	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
45	GORNJI GRAD	929	Lenart	Ugoška jama	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
46	GORNJI GRAD	941	Bočna	Strojničnik	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
47	GORNJI GRAD	942	Gornji Grad	Bočka trata	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
48	GORNJI GRAD	929	Lenart	Srnjak	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi

49	GORNJI GRAD	930	Florjan	Ločica	navadni jelen/divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
50	GORNJI GRAD	944	Tirosek	Kašna pl. Pančurjevo	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
51	GORNJI GRAD	941	Bočna	Bočki grabni	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
52	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Pozničevo	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
53	GORNJI GRAD	944	Tirosek	Tomanovo	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
54	GORNJI GRAD	929	Lenart	Blajevo	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
55	GORNJI GRAD	941	Bočna	Hom	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
56	GORNJI GRAD	941	Bočna	Kropa - Boltetova riža	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
57	GORNJI GRAD	930	Florjan	Srnjak - Kočnikova goša	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
58	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Zgornji dol - Hrastnik	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
59	GORNJI GRAD	929	Lenart	Lamrečki travnik	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
60	GORNJI GRAD	943	Šmiklavž	Jaka palca	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
61	KAMNIK	1912	Palovče	Kota	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
62	KAMNIK	1896	Tučna	Špenjica	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
63	KAMNIK	1900	Tunjice	Kamniki	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
64	KAMNIK	1900	Tunjice	Vrtače	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
65	KAMNIK	1896	Tučna	Vovar	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
66	LJUBNO	914	Ter	Kozlovo	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
67	LJUBNO	914	Ter	Jezernikova planina	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
68	LJUBNO	914	Ter	Kijev ston	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
69	LJUBNO	913	Primož	Bukoje	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
70	LJUBNO	914	Ter	Visočko	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
71	LJUBNO	914	Ter	Mrzle vode	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
72	LJUBNO	914	Ter	Ripški ravni les	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
73	LJUBNO	913	Primož	Fročnik	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
74	LJUBNO	913	Primož	Spodnji Detmar	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
75	LJUBNO	924	Savina	Lipovt	navadni jelen	zimsko/privabljalno krmljenje
76	LJUBNO	913	Primož	Robnikova planina	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
77	LJUBNO	914	Ter	Slemšek - Jame	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
78	LJUBNO	913	Primož	Tašk	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
79	LJUBNO	913	Primož	Koprivnice	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
80	LJUBNO	913	Primož	Košak	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
81	LJUBNO	913	Primož	Robnik	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
82	LJUBNO	913	Primož	Kropušak	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
83	LJUBNO	913	Primož	Detrnik	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
84	LJUBNO	913	Primož	Kernes	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
85	LJUBNO	913	Primož	Hlipovc	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
86	LUČE	928	Podvolovljek	Petkovo	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
87	LUČE	928	Podvolovljek	Kunšperk j.	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
88	LUČE	924	Savina	Mlački vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
89	LUČE	925	Krnica	Erničev vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
90	LUČE	928	Podvolovljek	Repovo	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
91	LUČE	944	Tirosek	Kašni vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
92	LUČE	925	Krnica	Ločajše	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
93	LUČE	912	Konjski vrh	Kal	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
94	LUKOVICA	1929	Koreno	Lisičje	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
95	LUKOVICA	1933	Lukovica	Straža	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
96	LUKOVICA	1934	Rafole	Straški vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
97	LUKOVICA	1950	Limbarska gora	Korpe	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
98	LUKOVICA	1928	Češnjice	Gospodova hiša	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
99	LUKOVICA	1932	Zlato polje	Razbr	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
100	LUKOVICA	1932	Zlato polje	Stankotov kot	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
101	LUKOVICA	1932	Zlato polje	Čela	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
102	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Suša	navadni jelen/divji prašič	privabljalno/preprečevalno krmljenje
103	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Šipek	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
104	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Požege	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi

105	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Jagodna Frata	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
106	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Limovska planina	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
107	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Grda dolina ob Benkovi kaluži	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
108	MOTNIK - ŠPITALIČ	1922	Zgornji Motnik	Srebotno	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
109	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Pod Lipovcem	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
110	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Presedljaj pri Sedeljšaku	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
111	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Lipovec	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
112	MOTNIK - ŠPITALIČ	1922	Zgornji Motnik	Za Vrhem	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
113	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Stan	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
114	MOZIRJE	919	Brezje	Brdo Brezovsko	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
115	MOZIRJE	915	Radegunda	Kurja loka	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
116	MOZIRJE	916	Šmihel	Linše	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
117	MOZIRJE	917	Lepa njiva	Molovsko	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
118	MOZIRJE	916	Šmihel	Naraločka	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
119	MOZIRJE	937	Loke	Solna jama	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
120	MOZIRJE	916	Šmihel	Zgornje govčko	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
121	MOZIRJE	937	Loke	Žagarjev vrh	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
122	MOZIRJE	915	Radegunda	Polhovo	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
123	MOZIRJE	916	Šmihel	Venatnica	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
124	MOZIRJE	916	Šmihel	Kašmanska loka	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
125	REČICA OB SAVINJI	922	Poljane	Konjšca	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
126	REČICA OB SAVINJI	922	Poljane	Plučna riža	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
127	REČICA OB SAVINJI	922	Poljane	Zadnja planina	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
128	SELA PRI KAMNIKU	1916	Loke	Srenska gora	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
129	SMREKOVEC	945	Bele vode	Studensko	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
130	SMREKOVEC	945	Bele vode	Grabnersko	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
131	SMREKOVEC	946	Šentvid	Zorkovo	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
132	SMREKOVEC	945	Bele vode	Mršni vrh	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
133	SOLČAVA	910	Solčava	Tolstovršnik	muflon	privabljalno krmljenje divjadi
134	SOLČAVA	910	Solčava	Potočnik	navadni jelen/muflon	privabljalno krmljenje divjadi
135	SOLČAVA	910	Solčava	Račka pustota	navadni jelen/muflon	privabljalno krmljenje divjadi
136	SOLČAVA	910	Solčava	Pogorevc	muflon	zimsko krmljenje divjadi
137	SOLČAVA	910	Solčava	Ravnčar 1	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
138	SOLČAVA	910	Solčava	Klobaša - Trate	navadni jelen/muflon	zimsko krmljenje divjadi
139	SOLČAVA	910	Solčava	Ravnčar 2	muflon	zimsko krmljenje divjadi
140	SOLČAVA	910	Solčava	Lisičje luknje	muflon	zimsko krmljenje divjadi
141	STAHOVICA	1890	Črna	Šterova gmajna	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
142	STAHOVICA	1890	Črna	Za vrh	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
143	STAHOVICA	1890	Črna	Na kraju	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
144	STAHOVICA	1892	Bistričica	Mali breg	muflon	privabljalno krmljenje divjadi
145	STAHOVICA	1891	Žup. njive	Grohat	muflon	privabljalno krmljenje divjadi
146	TROJANE - OŽBOLT	1926	Šentožbolt	Ravne	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
147	TROJANE - OŽBOLT	1927	Blagovica	Gaberje	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
148	TROJANE - OŽBOLT	1927	Blagovica	Golčaj	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
149	TROJANE - OŽBOLT	1924	Trojane	Golk	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
150	TROJANE - OŽBOLT	1928	Češnjice	Poljana	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
151	TROJANE - OŽBOLT	1926	Šentožbolt	Podmilj	navadni jelen	privabljalno krmljenje divjadi
152	TUHINJ	1920	Hribi	Koranšca	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
153	TUHINJ	1920	Hribi	V lesu -Jesešice	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
154	TUHINJ	1919	Zgornj Tuhinj	Vrtača	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
155	TUHINJ	2691	Rakitovec	Na Kaluži	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
156	TUHINJ	1917	Šmartno v Tuhinju	Goli Vrh	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
157	TUHINJ	2691	Rakitovec	Videm	navadni jelen	zimsko krmljenje divjadi
158	VELUNJA	949	Ravne	Oferija	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
159	VELUNJA	946	Šentvid	Trsojca	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi

160	VELUNJA	958	Gaberke	Ležen	damjak	privabljalno krmljenje divjadi
161	VELUNJA	949	Ravne	Gorice	damjak	zimsko krmljenje divjadi
162	VRANSKO	1013	Jeronim	Draga	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
163	VRANSKO	1013	Jeronim	Srebot slape	divji prašič	preprečevalno krmljenje divjadi
164	VRANSKO	1015	Zaplanina	Kozica presedle	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
165	VRANSKO	1010	Prekopa	Kisovec	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
166	VRANSKO	1014	Ločica	Medvešek	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
167	VRANSKO	1013	Jeronim	Hom	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
168	VRANSKO	1010	Prekopa	Tudruš	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
169	VRANSKO	1014	Ločica	Kozica	divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi
170	VRANSKO	1015	Zaplanina	Dajčevo	navadni jelen/divji prašič	privabljalno krmljenje divjadi

2. Preglednica: Seznam mrhovišč za male zveri v LUO

Zap.št	Lovišče	Šifra k.o.	Ime k.o.	Krajno ime	Živalska vrsta	Namen
1	LUČE	911	Raduha	Igla	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
2	LJUBNO	913	Primož	Podmočan	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
3	GORNJI GRAD	930	Florjan	Zagradišče - Zaudami	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
4	BRASLOVČE	968	Podvrh	Žovnek - smrekce	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
5	VRANSKO	1013	Jeronim	Draga	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
6	VRANSKO	1015	Zaplanina	Dajnovce	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
7	VRANSKO	1010	Prekopa	Tudroš	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
8	SELA PRI KAMNIKU	1916	Loke	Vesenski graben	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
9	MOTNIK - ŠPITALIČ	1921	Špitalič	Pod lipovcem	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
10	KAMNIK	1908	Podgorje	Podgorje-Drmakovc	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
11	KAMNIK	1912	Palovče	Palovče - Lancar	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
12	STAHOVICA	1890	Črna	Šterova gmajna	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
13	STAHOVICA	1891	Črna	Spošteška gmajna	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
14	DOMŽALE	1935	Rova	Zborna mesto	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
15	LUKOVICA	1932	Zlato polje	Stankotov kot	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
16	LUKOVICA	1932	Zlato polje	Razbor	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
17	LUKOVICA	1928	Češnjice	Gospodova hiša	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi
18	SOLČAVA	909	Logarska dolina	Grumska peč	male zveri	privabljalno krmljenje divjadi

Priloge v tiskanih izvodih LN:

3. Zapisnik usklajevalnega sestanka z OZUL

4. Zapisnik sestanka Strokovnega sveta ZGS OE Nazarje

5. Zapisnik upoštevanja oziroma neupoštevanja pripomb na osnutek Letnega načrta za Kamniško-Savinjsko LUO za leto 2020

6. Zapisnik korespondenčne seje Sveta ZGS OE Nazarje

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Nazarje

Številka: 3401-1/2020-1

Datum: 6. 3. 2020

ZAPISNIK usklajevalnega sestanka za Letni lovsko upravljavski načrt Kamniško-Savinjskega LUO za leto 2020, ki je bil 6. 3. 2020 ob 18.00 uri v pisarni vodje OE Nazarje ZGS

Prisotni: Predstavniki OZUL Alojz Vrtačnik, Lazar Poljanšek, Žan Blejc, dr. Hubert Potočnik in Milan Cajner ter predstavnik ZGS dr. Darij Krajčič in Blaž Presečnik.

Dr. Darij Krajčič je v uvodu pozdravil prisotne z željo, da s konstruktivnim usklajevanjem predlaganega načrta dosežemo kvalitetno strokovno podlago za upravljanje s populacijami divjadi.

Blaž Presečnik (v nadaljevanju načrtovalec) je predstavil letni lovsko upravljavski načrt za Kamniško-Savinjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Predstavljeni so bili izvedeni in načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi, evidentirane škode od divjadi v letu 2019 ter predlog odvzema divjadi po posameznih vrstah za leto 2020:

SRNJAD

Načrtovalec je predlagal načrt odvzema 2.000 živali srnjadi, kar je enako glede na lanski načrt in višji za 84 živali glede na realizacijo predhodnega leta. Predlog OZUL je bil enak 2.000 živali, zato pri srnjadi ni bilo širše debate.

Po razpravi je bilo sprejeto, da naj bo načrt odvzema srnjadi za leto 2020 2.000 živali.

JELENJAD

Načrtovalec je za jelenjad podal predlog odvzema 130 živali, kar je za 5 živali več od predloga OZUL in 11 živali več od realizacije odvzema v letu 2019. V nadaljevanju je predstavil sklepe iz delovnega sestanka na Kranjskem Raku 19. 10. 2017, kjer smo se zavezali izpeljati aktivnosti za zmanjšanje problemov z jelenjadjo na območju Luč in Solčave (lovišči Luče in Solčava ter revirja Veža in Logarska dolina v LPN Kozorog Kamnik). Predlog odvzema jelenjadi za lovišče Solčava je 14 živali, za lovišče Luče pa je predlog odvzema 18 živali za obe lovišči za 2 živali več od predloga OZUL). Za omenjeni lovišči je, v skladu z dogovorom, povečano dopustno odstopanje na +/- 30 %, kar omogoča prilagajanje odvzema glede na nepredvidene migracije iz sosednjih lovišč.

Iz terena prihajajo informacije o krepitvi številčnosti jelenjadi iz širših območij Gornjega Grada in Braslovč, kjer se mestoma pojavljajo poškodbe v mlajših gozdnih sestojih. V lovišču Gornji Grad se je pri predlogu načrta že upoštevalo povišanje načrta za 2 živali, na območju Dobrovelj pa ne, zato načrtovalec predlaga dvig načrta v lovišču Braslovče za 1 žival.

Dr. Hubert Potočnik je poudaril, da se je v lanskem letu na območju Luč zadrževal volčji trop, ki je imel vpliv na populacije prostoživečih živali, zato so upravljavci lovišč previdnejši pri predlogih načrta za leto 2020. Kljub vsemu se dr. Potočnik strinja, da je v loviščih Luče in Solčava, zaradi višjih dopustnih odstopanj, mogoče predlagan načrt povečati, za Luče na 18 živali in Solčavo na 14 živali. Tudi za območje Dobrovelj se strinja s povečanim načrtom, vendar bi odvzem dodatne živali načrtovali za lovišče Vransko in ne Braslovče (na podlagi uspešnosti realizacije odvzema jelenjadi predhodnih let). V kolikor bi se skozi leto pokazalo, da je za lovišče Braslovče določen prenizek načrt, se bo s prerazporeditvijo omogočilo dodaten odvzem jelenjadi.

V nadaljevanju so predstavniki OZUL predlagali, da je potrebno pri pripravi dolgoročnega lovsko upravljavskega načrta razmišljati o določitvi mirnih con in razpršenega zimskega krmljenja jelenjadi, z namenom omejevanja škod rastlinojede parkljaste divjadi v gozdovih.

Po razpravi je bilo sprejeto, da naj bo načrt odvzema jelenjadi za leto 2020 130 živali.

GAMS

Načrtovalec je predlagal odvzem 198 gamsov, enako kot OZUL, kar je za 6 živali več od realizacije odvzema gamsov v letu 2019.

Dr. Hubert Potočnik je opozoril, da je gams uvrščen na Prilogo V Direktive sveta 92/43/EGS in smo z njo dolžni upravljati na način s katerim ne bomo spreminjali njene razširjenosti ter negativnega trenda njene številčnosti, kar mora država poročati ustreznim institucijam v Evropski uniji.

Po razpravi je bilo sprejeto, da naj bo načrt odvzema gamsov za leto 2020 198 živali.

DIVJI PRAŠIČ

Načrtovalec je predlagal odvzem 270 divjih prašičev, enako kot v letu 2019, kar je za 6 živali več od predloga OZUL. Realizacija odvzema divjih prašičev v letu 2019 je bila 444 živali. Razvoj populacije divjih prašičev je močno odvisen od gozdnega obroda, zaradi česar so se populacije v letu 2019 močno razmnožile, kar pa ni pričakovati v letu 2020 (tudi zaradi dobre realizacije odvzema v letu 2019). Ob tem je načrtovalec poudaril, da je dopustno odstopanje navzgor neomejeno, kar lovci ob pojavu večje številčnosti divjih prašičev v celoti upoštevajo.

Po razpravi je bilo sprejeto, da naj bo načrt odvzema divjega prašiča za leto 2020 270 živali.

ŠAKAL

Načrtovalec je predstavil, da s 1. 5. 2020 stopi v veljavo spremenjena priloga 1 spremenjene »Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19)«, iz katere je šakal brisan kot zavarovana živalska vrsta.

Oceno stanja je bila povzeta po Končnem poročilu projekta CRP Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP), dopolnjeno z aktualnimi podatki monitoringa šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020). Pri načrtovanju odvzema na nivoju LUO smo kot izhodišče upoštevali metodologijo CRP in priporočene vrednosti korigirali glede na ostale kazalnike stanja populacije šakala v LUO.

V letu 2020 bo načrtovani odvzem šakala v Kamniško-Savinjskem LUO 2 živali.

Pri ostalih lovnih vrstah je bilo doseženo soglasje po višini, kot po strukturi odvzema: damjak 4 živali, muflon 34 živali, lisica 630 živali, jazbec 100 živali, kuna zlatica 5 živali, kuna belica 85 živali, poljski zajec 45 živali, raca mlakarica 90 ptic, sraka 35 ptic, šoja 75 ptic in siva vrana 430 ptic. Za pižmovko in nutrijo se ne načrtuje odvzema, je pa dovoljen neomejen redukcijski lov. Za fazana ni predviden odvzem.

V zaključku je Milan Cajner predlagal naj delavci ZGS intenzivneje sodelujejo z upravljavci lovišč, z namenom izboljšanja stanja za prostoživeče živali, predvsem zaradi nemira v gozdovih. Pričakuje tudi več izobraževalnih vsebin s področja lovstva, objavljenih v lokalnih medijih.

Sestanek je bil zaključen ob 20.00 uri.

Zapisal:

Blaž Presečnik, univ. dipl. inž. gozd.,
Višji sodelavec I

Dr. Darij Krajčič, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja območne enote

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Nazarje

Z A P I S N I K

Številka: 900 – 2 / 2020 - 2

Datum: 11.3.2020

Dogodek: Seja strokovnega sveta OE Nazarje (1-III seja).

Datum in čas začetka dogodka: sreda, 11.3.2020 ob 8.00 uri v prostorih OE Nazarje.

Vabljeni:

mag. Tomaž Gerl, Alja Žunter, mag. Vid Preložnik, Rudi Mutec, Blaž Presečnik, Barbara Polanšek

Prisotni:

dr. Darij Krajčič, mag. Tomaž Gerl, Alja Žunter, mag. Vid Preložnik, Rudi Mutec, Blaž Presečnik, Barbara Polanšek

Oseba, ki je vodila sestanek: dr. Darij Krajčič

Dnevni red:

- Pregled sklepov (Krajčič)
- Soglasja (Gerl)
- Program pripravnika Marka Burgerja (Polanšek)
- Osnutek letnega lovsko upravljalkega načrta (Presečnik)
- Ali se na terensko delo pripravim in če se, kako? (splošna razprava)
- Razno

Strokovni svet OE Nazarje se je na prvi seji dogovoril, da se bodo na vsaki seji oblikovali le posamezni sklepi. Zaradi potrebe postopka sprejemanja programa pripravništva in osnutka letnega lovsko upravljalkega načrta je ta zapisnik sestavljen le za ti dve točki dnevnega reda.

3. točka dnevnega reda: Program pripravnika Marka Burgerja

Barbara Polanšek (mentorica) je na seji predstavila program pripravništva za Marka Burgerja. Pripravnik bo tekom pripravništva spoznal delo vseh odsekov in krajevnih enot znotraj OE Nazarje. Precej časa bo preživel na KE Gornji Grad, v revirju

Tirosek, kjer bo v sodelovanju z vodjem KE izdelal tudi pripraviško nalogo. Po potrebi bo pomagal tudi na drugih KE, na posameznih odsekih pa se bo seznanil z vsebino dela na odseku. Načelno se bo pripravištvo izvajalo po programu, če pa se bodo vmes na kakšnem odseku ali KE pojavile kakšne zanimive vsebine, pa mentorica pričakuje, da jih bomo predstavili pripravniku.

Strokovni svet OE Nazarje je soglasno sprejel program pripravištva.

4. točka dnevnega reda: Osnutek letnega lovsko upravljalškega načrta

Dosedanje aktivnosti v procesu sprejemanja LUN je predstavil dr. Darij Krajčič. V nadaljevanju je Blaž Presečnik predstavil osnutek letnega lovsko upravljalškega načrta. Odvzem divjadi v letu 2019 je bil dobro realiziran. Pri prašičih je bila realizacija odlična. Prav tako je bila dobra realizacija načrtovanih ukrepov v življenjskem okolju divjadi, načrt za leto 2020 pa je primerljiv s predhodnimi leti.

Plan odvzema lovne divjadi je bil usklajen na usklajevalnem sestanku z OZUL. Načrt odvzema divjadi ostaja bolj ali manj na ravni predhodnega leta. Višji je načrt odvzema pri jelenjadi in pri gamsu. V LD Luče in Solčava se upošteva tudi večletni akcijski načrt, ki ureja odvzem jelenjadi. Presečnik je predstavil tudi plan odvzema Šakala, ki bo s 1.5. 2020 s spremembo Uredbe o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah, postal lovna vrsta.

Po predstavitvi vsebine LUN je med člani SS tekla debata na njegovo vsebino, glede katere ni bilo pomislekov.

SKLEP: Strokovni svet OE Nazarje je soglasno določil osnutek Letnega lovsko upravljalškega načrta za Kamniško-Savinjsko LUO za leto 2020.

Zapisala:		
Alja Žunter, univ.dipl.inž.gozd.		
		dr. Darij Krajčič, univ. dipl. inž. gozd. vodja Območne enote Nazarje
		

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Nazarje

Številka: 341-1/2020-3

Datum: 25.3.2020

Zapisnik o upoštevanja oziroma neupoštevanja pripomb na osnutek letnega LUN za Kamniško-Savinjsko LUO za lovsko leto 2020

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 javne predstavitve osnutka Letnega lovsko upravljaljskega načrta za Kamniško-Savinjsko lovsko upravljaljsko območje za leto 2020 ni bilo. Namesto javne predstavitve so se zbirale pisne pripombe posredovane po e-pošti. Rok za pisne pripombe je bil 24.3.2020.

Vabljeni k podaji pripomb:

Območno združenje upravljalcev lovišč – OZUL, Cankarjeva ul. 6, 3000 Celje; Gozdarska inšpekcija, Cesta na Lepo Njivo 10, 3330 MOZIRJE; Inšpekcija za lovstvo in ribištvo, Maistrova 16, 1240 KAMNIK; KGZS, enota Mozirje, Šmihelska cesta 2, 3330 MOZIRJE; KGZS enota Velenje, Metleče 7, 3325 ŠOŠTANJ; KGZS - Zavod Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 CELJE; KGZS - Zavod Ljubljana, Celovška 135, 1000 LJUBLJANA; KGZS - enota Kamnik, Trg talcev 1, 1241 KAMNIK; Ovčerejsko društvo Raduha, Foršt 6, 3333 LJUBNO OB SAVINJI; Zgornjesavinjsko govedorejsko društvo, Šmihelska cesta 2, 3330 MOZIRJE; Šaleško govedorejsko društvo, Škale 20, 3320 VELENJE; Društvo lastnikov gozdov Gornji Grad, Attemsov trg 3, 3342 GORNJI GRAD; Društvo lastnikov gozdov Luče, Krnica 16, 3334 LUČE; Društvo lastnikov gozdov Tisa Logarska dolina, Solčava 16, 3335 SOLČAVA; Društvo lastnikov gozdov Šaleške doline, Metleče 7, 3325 ŠOŠTANJ; Društvo lastnikov gozdov Spodnje savinjske doline, Ulica savinjske čete 4, 3310 ŽALEC; Pašna agrarna skupnost Ljubno, Ter 60, 3333 LJUBNO OB SAVINJI; Pašna skupnost Gospodna Globače, Lenart 2, 3342 GORNJI GRAD; Pašna skupnost Kašna planina, Tirosek 1, 3342 GORNJI GRAD; Pašna skupnost Lepenatka, Šmiklavž 26, 3342 GORNJI GRAD; Pašna skupnost Travniki, Tirosek 58, 3342 GORNJI GRAD; Pašna skupnost Ravnj, Tirosek 57, 3342 GORNJI GRAD; Pašna skupnost Raduha – Javorje, Podveža 3, 3334 LUČE; Sindikat kmetov Slovenije, Gospodinska ulica 6, 1000 LJUBLJANA; DOPPS, Tržaška 2, 1000 LJUBLJANA; Naravovarstvena zveza Smrekovec, Bele vode 18 a, 3325 ŠOŠTANJ; Šaleško ekološko društvo, Šaleška cesta 2d, 3320 VELENJE; Društvo za osvoboditev živali, Ostrožno pri Ponikvi 26, 3232 PONIKVA; ERICo Velenje, Koroška cesta 58, 3320 VELENJE; ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE, Cankarjeva 10, 1000 LJUBLJANA; ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE, Vodnikova 3, 3000 CELJE; MESTNA OBČINA VELENJE, Titov trg 1, 3320 VELENJE; OBČINA GORNJI GRAD, Attemsov trg 3, 3342 GORNJI GRAD; OBČINA LJUBNO, Cesta v Rastke 12, 3333 LJUBNO OB SAVINJI; OBČINA LUČE, Luče 106, 3334 LUČE; OBČINA MOZIRJE, Šmihelska cesta 23330 MOZIRJE; OBČINA NAZARJE, Savinjska cesta 4, 3331 NAZARJE; OBČINA REČICA OB SAVINJI, Rečica ob Savinji 55, 3332 REČICA ob Savinji; OBČINA SOLČAVA, Solčava 16, 3335 SOLČAVA; OBČINA ŠMARTNO OB PAKI, Šmartno ob Paki 69, 3327 ŠMARTNO OB PAKI; OBČINA ŠOŠTANJ, Trg svobode 5, 3325 ŠOŠTANJ; OBČINA VRANSKO, Vransko 59, 3305 VRANSKO; OBČINA BRASLOVČE, Braslovče 22, 3314 BRASLOVČE; OBČINA KAMNIK, Glavni trg 24, 1240 KAMNIK; OBČINA DOMŽALE, Ljubljanska 69, 1230 DOMŽALE; OBČINA LUKOVICA, Stari trg1, 1225 LUKOVICA; SKLAD KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ IN GOZDOV, Dunajska c. 58, 1000 LJUBLJANA; METROPOLITANA d.o.o., CIRIL METODOV trg 4, 1000 LJUBLJANA; SLOVENSKI DRŽAVNI GOZDOVI d.o.o., Rožna ulica 39, 1330 KOČEVJE; Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Sektor za lovstvo in ribištvo, Dunajska 22, 1000 LJUBLJANA; NAŠ ČAS, Cesta Františka Foita 10, 3320 VELENJE; NOVI TEDNIK, Prešernova 19, 3000 CELJE; SAVINJSKE NOVICE d.o.o, Savinjska cesta 4, 3331 NAZARJE; Člani Sveta ZGS OE Nazarje; Zavod za gozdove Slovenije (centralna enota, območne enote Nazarje, Ljubljana, Celje, Kranj in Slovenj Gradec ter KE Luče, Gornji Grad, Šoštanj, Žalec, Kamnik, Domžale) .

Do roka smo prejeli pripombe s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavoda za varstvo narave (OE Celje), Metropolitane d.o.o., člana Sveta ZGS Klemna Matka ter inšpektorja za lovstvo Blaža Križnarja. Občina Lukovica je posredovala odgovor, da nima pripomb na načrt. V nadaljevanju podajamo njihove pripombe ter opredelitev do pripomb.

A) Pripombe na osnutek Letnega načrta za XIV. Kamniško-Savinjsko LUO za leto 2020 s strani MKGP:

1. V poglavju »3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020« pod točko »Zimsko krmljenje divjadi« na strani 9., pri podčrtanem besedilu, ki določa dovoljena presejanja doda sledeče: »Le v izjemnih vremenskih pogojih (dolge in ostre zime z debelo snežno odejo) se lahko količina zimskega krmljenja presega za največ 20 %, vendar ob predhodni strokovni presoji ZGS.«.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

2. Pod točko »Zimsko krmljenje divjadi« je navedeno: »Območje, kjer bi bila locirana zimska krmišča, naj bi bilo praviloma v nižjih legah z manj snega, znotraj 2 kilometrskega pasa pod nadmorskimi višinami 900 m.« Predlagamo, da se beseda praviloma črta, saj je drugače takšno določilo nesmiselno.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

3. Pod točko »Preprečevalno krmljenje divjadi« je navedeno: »Lovišča Stahovica, Luče, Ljubno, Rečica, Mozirje, Smrekovec, Velunja, Tuhinj, Lukovica in Domžale lahko v primeru povečanih škod izvajajo preprečevalno krmljenje z nizkimi količinami krme.«. Predlagamo, da presojo o začetku preprečevalnega krmljenja izvede ZGS. V naslednjem odstavku je navedeno: »Krmišča so praviloma lahko locirana po eno na vsakih 1.000 ha gozdne površine.« Predlagamo, da se beseda praviloma črta, saj je drugače takšno določilo nesmiselno. Na koncu istega odstavka je še navedeno: »Za krmo je priporočljivo uporabljati vse vrste žit in koruze. Priporočeno je krmljenje na način, da je krma na krmiščih dostopna predvsem divjemu prašiču (npr: krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme, ...) in ne ostali divjadi (srnjadi). Prašičem naj bo dnevno dostopno na preprečevalnem krmišču največ do 2 kg ustrezne vrste krme (žit ali koruze)«. Predlagamo, da se prvi stavek črta, saj je vsebina že zajeta v oklepaju zadnje povedi. V drugi povedi naj se črta beseda priporočeno.

Opredelitev: Pripombe so upoštewane in načrt dopolnjen.

4. V poglavju »3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020« pod točko »Preprečevalno krmljenje divjadi« se naj določijo dopustna odstopanja od načrta.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

5. V poglavju »3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020« pod točko »Privabljalno krmljenje divjadi« se naj poudari besedilo: **»Količina krme se ne sme presegati.«**, da bo to zelo jasno razvidno iz načrta.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

6. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« v točki B na področju »ŠKODA NA PREMOŽENJU« (škode na nelovni površini) za prvim stavkom dodajte sledečo poved: »Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.«.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

7. V poglavju »4.6 Divji prašič« pod točko »Ukrepi in usmeritve« je naj drugi odstavek spremeni tako, da se glasi: »Zaradi širjenja afriške prašičje kuge (APK) iz vzhoda proti zahodu, za katero ni cepiva, postaja vse večje tveganje za domače in divje prašiče tudi v Sloveniji. V pripravi je Zakon o interventnih dodatnih ukrepih zaradi APK pri divjih prašičih (ZAPK), ki predvideva vrsto preventivnih ukrepov, med drugim tudi finančno stimulacijo upravljavcev lovišč za odstrel divjih prašičev nad enotno letno osnovo za odvzem divjih prašičev v posameznih loviščih, ki je mediana povprečja realiziranega letnega odvzema v letih od 2013 do 2019. Upravljalci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določilih tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri,

poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljalci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.».

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

8. Predlagamo, da se v poglavju »4.6 Divji prašič« pod točko »Ukrepi in usmeritve« glede na preteklo visoko realizacijo oziroma preseganje načrtovanega odvzema divjega prašiča, letošnjo milo zimo, cilj ohranitve nizkega obsega škod, ki jih povzroča divji prašič, in visoko stopnjo ogroženosti Slovenije zaradi afriške prašičje kuge razmisli o višjem načrtovanem odvzemu divjega prašiča (vsaj 300 divjih prašičev).

Opredelitev: Pripomba ni upoštevana.

Obrazložitev: Odvzem divjih prašičev je navzgor neomejen. Upravljalci lovišč so v zadnjih letih dokazali, da realizacija odvzema dobro sledi vsakoletni številčnosti prašičev v območju, kar kaže na ustrezno motivacijo upravljalcev lovišč za izvajanje odstrela. Izpad bukovega obroda v letu 2019 bo vplival na manjšo reprodukcijo divjih prašičev v letu 2020, kar smo upoštevali pri načrtovanju višine odvzema. Višina načrta odvzema divjih prašičev (270) je tudi usklajena z OZUL, kar po izkušnjah pomembno pripomore k intenzivnemu lovu. S povišanjem načrta obstaja verjetnost, da bi začeli upravljalci lovišč špekulirati v smeri doseganja minimalnega 20 % odvzema rodnega dela in zavirati odstrel nerodnega dela divjih prašičev, kar bi negativno vplivalo na realizacijo odvzema.

9. V poglavju »4.8 Šakal« pod točko »4.21.4 Prilagojeni cilj« navajate, da je šakal uvrščen na prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS, kar drži, vendar sta na tej prilogi še dve vrsti, ki sta aktualni za ta načrt, in sicer: gams in kuna zlatica, kar pa pri teh treh vrstah ni omenjeno.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

10. V poglavju »4.8 Šakal« na koncu navajate pravno podlago za izplačilo škod, ki je aktualna do 1. 5. 2020. Po tem datumu bo pravna podlaga za izplačilo škod Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu, ki je v postopku sprejema v Državnem zboru. Predlagamo, da se ustrezno popravi zadnji stavek (veljavnost do 1. 5. 2020) in na koncu doda stavek: »Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo prav tako prevzela država v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu.«.

Opredelitev: Pripomba je upoštevana in načrt dopolnjen.

B) Pripombe na osnutek letnega načrta za Kamniško Savinjsko LUO od Zavoda RS za varstvo narave, OE Celje:

1. Predlagamo, da se prepoved krmljenja divjega prašiča (*Sus scrofa*), ki je sedaj opredeljena s 1200 m n.m.v., nanaša na ustrezne upravljalvske cone (vir: GGN za posamezne GGE) za vrste divji petelin (*Tetrao urogallus*), ruševac (*Lyrurus tetrix*) in gozdni jereb (*Tetrastes bonasia*), oziroma, se krmljenje prepove nad 1000 m n.m.v.

Opredelitev: Pripomba ni upoštevana.

Obrazložitev: Pripomba se nanaša le na nekaj privabljalnih krmišč za divje prašiče, predvsem v okolici Mozirske planine (lovišči Ljubno in Mozirje). Z upravljalci lovišč je dogovorjeno, da krmišča postopno umikajo iz teh območij (habitatov gozdnih kur). V načrtu je tudi določeno, da na krmiščih nad 1.200 m n.m.v. ni dovoljeno polagati krme od začetka marca do konca junija. Problematiko bomo posebej ustrezno obravnavali v prihodnjem dolgoročnem lovsko upravljalvskem načrtu (2021 – 2030).

2. Predlagamo, da se v načrt vnese prepoved postavljanja solnic v bližini vodnih teles.

Opredelitev: Pripomba je že upoštevana v načrtu.

3. Predlagamo, da se za vse tujerodne vrste divjadi (muflon (*Ovis amon musimon*), damjak (*Dama dama*)) načrtuje postopno zmanjšanje populacij in dolgoročno izločitev iz lovišč, s povečanim odstrelom in postopnim opuščanjem krmljenja.

Opredelitev: Pripomba je v načrtu v vsebinskem smislu že upoštevana.

Obrazložitev: Pripombo vsebinsko razumemo v smislu zmanjševanja oz. preprečevanja negativnih vplivov neavtohtonih muflona in damjaka na avtohtono živalstvo in rastlinstvo. Ta cilj z načrtom ustrezno zasledujemo. Pri muflonu je cilj upravljanja postopno zniževanje številčnosti in preprečitev prostorskega širjenja. V ta namen načrtujemo tudi močnejše poseganje v ženski del populacije. Pri damjaku na trenutnem območju razširjenosti bistvenih negativnih vplivov ne zaznavamo, obenem je cilj usmerjen v preprečevanje širjenja vrste na nova območja.

C) Pripombe na osnutek letnega načrta za Kamniško Savinjsko LUO od člana Sveta ZGS OE Nazarje, Klemna Matka:

1. Pri upravljanju z divjadjo, bi imel pomislek o ocenjevanju objedenosti. Opažam večjo objedenost bukovega mladja, ki do predkratkim ni bilo ogroženo. Pred desetimi leti se je na našem posestvu zadrževal občasno kakšen komad jelenjadi sedaj se jih zadržuje 7 komadov plus. Dve košuti dva teleta trije mladi jeleni. Glede povišanja odstotka mladja in pomlajenih površin v sosedstvu in pri nas lahko računamo na večanje populacije in določeno obdobje manjšo zaznano objedenost. Zaradi večje ponudbe hrane, padcev objedenosti ne smemo nujno pripisovati odstrelu ali manjšim staležem ampak površinam, ki so pomlajene in jih je na enkrat več. Ob tem zavedanju je nujno aktivno gospodarjenje in izvajanje lova na jelenjad.

Opredelitev do pripombe: Popis objedenosti gozdnega mladja se izvaja po enotni metodi. V letu 2017 je bil izveden zadnji popis. Prva dva popisa sta bila izvedena v letih 2010 in 2014. Rezultati popisa statistično veljajo za celo popisno enoto. Lokalno pa lahko prihaja tudi do večje objedenosti gozdnega mladja.

Za območje Solčave in Luč smo zaradi povečanih problemov z jelenjadjo pripravili pet-letni akcijski načrt (Zapisnik delovnega sestanka na temo problematike jelenjadi z dne 19. 10. 2017), kjer se je poleg drugih ukrepov predvidel povečan odvzem jelenjadi. Tudi v letošnjem letu je za lovišče Solčava načrtovan odvzem 14 osebkov jelenjadi, kar je za 2 živali več od predloga lovišča.

2. Predlagam totalni odstrel šakala, kljub Eu zavarovanju vrste, menim, da se širi preveč ekspanzijsko in moramo ukrepati takoj, saj smo predolgo odlašali z stihijskim varovanjem, in zapostavljali vpliv na ostale avtohtone domače in divje živalske vrste, ki so zaradi šakala ogrožene.

Opredelitev: Pripomba se ne upošteva.

Obrazložitev: Načrtovanje odvzema šakala je v skladu z veljavno zakonodajo in ugotovitvami ter priporočili CRP projekta, ki ga je potrdilo MKGP.

3. Predlagam ažurno ukrepanje ob nastalih škodah po zavarovanih vrstah zveri medveda in volka, če se le ta pojavi na območju gozdno gospodarske enote. Predlagam prizadevanja za določitev ožjega območja zveri, Kočevsko. V vseh ostalih okoljih, kjer je tradicionalno prisotno pašništvo predlagam reguliranje številčnosti zveri z odstrelom.

Opredelitev: Pripomba se ne upošteva.

Obrazložitev: Upravljanje z velikimi zvermi (zavarovanimi vrstami) ni predmet Letnega lovsko upravljalnega načrta. Problematiko ustrezno rešujejo drugi akti.

4. Vse ostale lovne kategorije trenutno nimajo večjega vpliva na vitalnost gozdov z svojo številčnostjo. Po nekaterih deželah Bavarske ukinjajo načrtovanje za srnjad.

Opredelitev: Pripomba se ne upošteva.

Obrazložitev: Letni načrt za Kamniško-Savinjsko LUO za leto 2020 je pripravljen v skladu z veljavno zakonodajo, zato načrt zajema vse lovne vrste.

5. Predlagal bi študijski projekt posestnega lovišča- gospodarjenje z gozdom, kmetijskimi dejavnostmi in divjadjo. Ocenitev gospodarskih učinkov projekta, pri povezanosti gospodarjenja na posestvu z kmetijskimi in gozdnimi površinami v povezavi z lovsko dejavnostjo.

Opredelitev: Pobuda ni podana kot pripomba ampak kot razmišljanje, zato se do pobude ne moremo opredeliti.

D) Pripombe na osnutek letnega načrta za Kamniško Savinjsko LUO od Metropolitane d.o.o.:

1. Lovske preže in krmišča za divjad: tako kot do sedaj, se morajo ti objekti v gozdu postavljati s pisnim predhodnim soglasjem lastnika gozda. Na splošno zagovarjamo načelo, da so preže dobrodošle povsod tam, kjer ne ovirajo gospodarjenja z našim gozdom, so prostostoječe in nenaslonjene na drevesa, so iz naravnih materialov in okoljsko nevtralne tudi ob njeni opustitvi, ter pripomorejo k dejanskemu usklajevanju številčnosti divjadi. Pri krmiščih smo bistveno bolj zadržani in bomo z njimi soglašali le v primeru lokacij, kjer v bližini ni mlajših razvojnih faz gozda (mladje-mlajši debeljak) zaradi številnih poškodb okoliškega drevja. Smatramo, da bi se morale lokacije krmišč po cca 10 letih menjati tudi zaradi ustaljenih navad divjadi- »kravji sindrom«, ki posledično

povzroči povečanje škod na sestojih v primerni oddaljenosti od krmišča. Mimogrede: podatek za realizacijo pri lovskih prežah in krmiščih za leto 2019 v preglednici 3.1. manjka.

Opredelitev: Pripombe so upoštevane in načrt dopolnjen.

2. Tako za LUO Kamniško- Savinjsko kot na splošno za celo Slovenijo bi po našem mnenju morale veljati, da bi tako lovci kot gozdarji in lastniki morali večjo pozornost posvetiti vzdrževanju grmišč. Po eni strani je to izredno dragocena in iskana prehrana divjadi (sveža odganjajoča grmišča), po drugi strani pa nujno potreben gozdnogojitveni ukrep. Zaradi splošne koristnosti za divjad in gozd bi morala stopnja sofinanciranja države iz sedanjih 70-90 % (odvisno od funkcij) nujno preiti na 100 %. Tu so lahko lovska združenja tista nevladna organizacija, ki lahko pripomore k tej spremembi Pravilnika o sofinanciranju vlaganj...

Opredelitev: Pripombe so upoštevane v delu, ki so predmet načrta.

Obrazložitev: V načrtu je vzdrževanje grmišč opredeljeno, in spodbuja upravljavce lovišč k izvajanju tega ukrepa. Sprememba Pravilnika o sofinanciranju vlaganj v gozdove, ki bi jo terjal vaš predlog, pa ni predmet Letnega lovsko upravljalvskega načrta.

3. Pri sadnji in vzdrževanju plodonosnega drevja je situacija skoraj identična. Potrebno je poudariti, da ta dela (predvsem v korist izboljšanja prehrabnih sposobnosti gozdnih živali in ptic), izvajamo tudi lastniki gozdov, ki kakih gospodarskih učinkov od tega nimamo in ne pričakujemo. Opozarjamo pa poleg sofinanciranja še na posamezne primere, kjer se te sadike sadi pod zastore starega drevja ali na neprimerne površine za njihovo rast, predvsem pa njihovo rodnost. Povečini so to namreč sonceljubne vrste, da njihovi plodovi kot hrana lahko dozorijo!

Opredelitev: Pripombe so upoštevane in načrt dopolnjen.

4. V načrtu pozdravljamo zastavljen cilj zmanjševanja številčnosti jelenjadi v celotnem Kamniško-Savinjskem LUO, še posebej v revirjih LPN Kozorog Kamnik. Enako tudi za usmeritev v primeru šakala v smislu »zmanjšanja vplivov na druge domorodne živalske vrste...«

5. Škode po potepuških psih pri nekaterih lovni vrstah: tem številkam, predvsem pa urejanju tega področja se v RS po našem mnenju posveča premalo pozornosti. Število psov, ki se ali potepuško, največkrat pa s prisotnostjo lastnika prosto gibljejo po naravi, se z leti strmo večja. S tem se povečuje gonja divjadi (za lovce posledično preganjana divjad, kar pomeni manjše osebke, manjše trofeje, nemirno divjad; za nas lastnike pa povečan obseg škod po divjadi zaradi povečanega hranjenja divjadi). Povečuje se tudi število obgriženih ali kako drugače poškodovanih divjih živali. Še povsem neraziskana, pa mogoče celo zelo močna grožnja, pa so pasji iztrebki s svojo vsebino in prenosom kužnih snovi. Tu so na udaru predvsem divji prašiči, posledično pa tudi domači in nato je tu že človek!

Opredelitev: Pripombe se ne upoštevata.

Obrazložitev: Problematiko potepuških psov v okviru lovske zakonodaje obravnava Zakon o divjadi in lovstvu (35. člen), ki predvideva, da zadevo rešujejo lovski čuvaji, ki ob zaznavi potepuških psov obveščajo lovsko inšpekcijo. Lovske čuvaje je smiselno vzpodbuditi k vestnemu opravljanju lovsko čuvajske službe.

6. Velike zveri: volk, medved in ris so ob sedanjosti poseljenosti krajine in vseprostorski aktivnosti človeka po našem mnenju lahko samo občasen prebivalec naših gozdov. V predelih Gorenjske, Cerkljanskega z močno prenaselitvijo volka so se lovske dejavnosti z rednim odlovom divjadi že postavile pod vprašaj. Če tu prištejemo še povoz, postane vprašanje smiselnosti lovskega upravljanja divjadi povsem na mestu.

Opredelitev: Pobuda ni podana kot pripomba ampak kot razmišljanje, zato se do pobude ne moremo opredeliti.

Obrazložitev: Upravljanje z velikimi zvermi (zavarovanimi vrstami) ni predmet Letnega lovsko upravljalvskega načrta. Problematiko ustrezno obravnavajo drugi akti.

E) **Pripombe na osnutek letnega načrta za Kamniško Savinjsko LUO od inšpektorja za lovstvo, Blaža Križnarja:**

1. Pod 6. točko PRILOGE načrta, pod preglednico 1 je zapisano: Podrobnejši podatki o lokacijah krmišč (parcelne številke in koordinate) se nahajajo pri nosilcu načrta na Območni enoti Nazarje. Lokacije krmišč v Letnem načrtu za Kamniško-Savinjsko LUO niso usklajene z načrti lovišč. Parcelne številke in koordinate se ponekod ne skladajo s stanjem na terenu.

Opredelitev: Pripomba se (prilagojeno) upošteva.

Obrazložitev: Pripomba se bo upoštevala pri pripravi načrtov lovišč. Z upravljavci lovišč je treba uskladiti sezname krmišč (ZGS, aplikacija Lisjak) in jih dopolniti s pravilnimi podatki (parc. št., koordinate, imena,...). Lovišča lahko v tekočem letu upravljajo s krmišči, ki so navedena v prilogi Letnega načrta za Kamniško Savinjsko LUO. Za vsako spremembo seznama krmišč morajo upravljavci lovišč pridobiti soglasje ZGS, ki se upošteva pri pripravi naslednjega letnega načrta.

Zapisal:

Blaž Presečnik, univ. dipl. inž. gozd.

Višji sodelavec I

Dr. Darij Krajčič, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja območne enote

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Nazarje

Z A P I S N I K

Št. dokumenta: 900-003/2020-8

Datum: 03.04.2020

Dogodek: Seja Sveta Območne enote Nazarje
(2. korespondenčna seja, VII. Mandatno obdobje)

Čas dogodka: Seja se je vršila od 31.3.2020 do 2.4.2020.

Vabljeni: Branko Štunf, Jernej Četina, Janko Mazej, Alojz Vrtačnik, Klemen Matk, Matej Demšar, Marjetka Jošt, Jurij Tamše, Gregor Štancar

Udeleženci: Jernej Četina, Alojz Vrtačnik, Matej Demšar, Marjetka Jošt, Jurij Tamše, Gregor Štancar

6 članov je svoj glas oddalo pravočasno, 3 člani se niso odzvali.

Dnevni red:

1. Pregled in potrditev zapisnika 4. seje Sveta OE
2. Poročilo o delu in poročilo o gozdovih za leto 2019
3. Predlog programa dela in predlog finančnega načrta OE Nazarje za leto 2020
4. Predlog letnega lovsko upravljalvskega načrta za Kamniško – Savinjsko LUO za leto 2020
5. Odgovori na pobude svetnikov z zadnje seje

Skladno z vabilom predsednika Sveta OE Nazarje št. 900-003/2020-1 z dne 27.03.2020 so člani Sveta OE Nazarje od 31.3.2020 do 2.4.2020 opravili korespondenčno sejo. Poleg vabila je bilo članom Sveta poslano gradivo za sejo in glasovnice za prve štiri točke dnevnega reda, za vsako točko posebej.

Točka dnevnega reda št. 1:

Z gradivom je bil poslan zapisnik 4. seje Sveta OE Nazarje z dne 30.09.2019. Na zapisnik ni bilo podanih nobenih pripomb.

Sklep št. 17:

Zapisnik 4. seje Sveta OE Nazarje z dne 30.09.2019 se sprejme v predlagani obliki in vsebini.

ZA glasovalo vseh 6 svetnikov. Sklep je bil soglasno sprejet.

Točka dnevnega reda št. 2:

Članom Sveta je bilo poslano Poročilo o delu in poročilo o gozdovih za leto 2019. Na Poročilo ni bilo podanih nobenih pripomb ali komentarjev.

Sklep št. 18:

Svet OE je soglasno sprejel Poročilo o delu in finančno poročilo OE Nazarje za leto 2019.

ZA glasovalo vseh 6 svetnikov. Sklep je bil soglasno sprejet.

Točka dnevnega reda št. 3:

Članom Sveta je bil poslan Predlog programa dela in predlog finančnega načrta OE Nazarje za leto 2020. Na Predlog ni bilo podanih nobenih pripomb ali komentarjev.

Sklep št. 19:

Svet OE je soglasno sprejel Predlog programa dela in predlog finančnega načrta OE Nazarje za leto 2020.

ZA glasovalo vseh 6 svetnikov. Sklep je bil soglasno sprejet.

Točka dnevnega reda št. 4:

Članom Sveta je bil poslan Predlog letnega lovsko upravljalvskega načrta za Kamniško – Savinjsko LUO za leto 2020. Priloga Predloga sta bila Zapisnik usklajevalnega sestanka za Letni lovsko upravljalvski načrt Kamniško-Savinjskega LUO za leto 2020, ki je bil 6.3.2020 in Zapisnik o upoštevanju oziroma neupoštevanju pripomb na osnutek letnega LUN za Kamniško Savinjsko LUO za lovsko leto 2020. Razgrnitev načrta je potekala od 17.3.2020 do vključno 24.3.2020, namesto javne predstavitve so se zbirale pisne pripombe poslane po e-pošti v času javne razgrnitve načrta.

Na Predlog in na zapisnike ni bilo podanih nobenih pripomb ali komentarjev.

Sklep št. 20:

Svet OE je soglasno sprejel Predlog letnega lovsko upravljalvskega načrta za Kamniško – Savinjsko LUO za leto 2020.

ZA glasovalo vseh 6 svetnikov. Sklep je bil soglasno sprejet.

Točka dnevnega reda št. 5:

Gradivo za točko št. 5 po pomoti ni bilo poslano z vabilom, prav tako nihče od članov Sveta na to ni opomnil, zato se gradivo prilaga v zapisnik.

Odgovori na pobude svetnikov z zadnje seje:

Janko Mazej je predlagal, da se naj pri prevzemu vzdrževalnih del večja pozornost nameni priključkom vlak na gozdno cesto.

Vodjo odseka, ki pokriva to tematiko in revirne gozdarje smo opozorili, da naj bodo pri prevzemu vzdrževalnih del poleg količine bolj pozorni tudi na kakovost izvedbe, zlasti na dosledno ureditev priključkov vlak na cesto. Ocenjujemo, da bo zato tovrstnih napak v bodoče manj.

Jernej Četina je opozoril, da so razlike v vzdrževanosti gozdnih cest in da premalo pozornosti namenjamo čiščenju brežin, čeprav je cesta sicer v dobrem stanju.

Vzdrževanje gozdnih cest načrtujemo skladno s potrebami, stanjem cest in razpoložljivimi sredstvi. Ocenjujemo, da so gozdne ceste tudi v primeravi z občinskimi v poprečju v boljšem stanju. V naslednjem letu bo na voljo več sredstev, ki bodo kljub višjim cenam storitev pomenile realno večji obseg vzdrževanja cest. To se bo poznalo tako na dolžini vzdrževanih cest kot tudi na večji kakovosti vzdrževanja. Strinjamo pa se, da dobro vzdrževana cesta brez vzdrževanih brežin ni dobra rešitev in bomo temu namenili več pozornosti.

Zapisala:
Barbara Polanšek

Matej Demšar,
predsednik Sveta OE Nazarje
l.r.